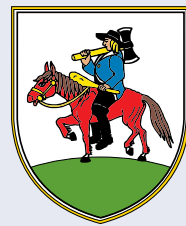

Pivški liš

Zelenikras

Iz vsebine:

- 5** Ob občinskem prazniku
Letošnji prejemniki občinskih priznanj

- 9** Ob občinskem prazniku
Tiskovna konferenca vodstva Občine Pivka

- 19** Gospodarstvo
Tiskovna konferenca Izpostave Ajpes Postojna

- 23** Dina
Doživite Pivko z lovci

- 25** Pivška presihajoča jezera
Deset let Krajinskega parka

- 30** Park vojaške zgodovine
Slovesno obeležili 20. obletnico ideje o ustanovitvi Parka vojaške zgodovine

- 33** Naši kraji in ljudje
»Le kdor ima srce in voljo čvrsto, ta naj stopi v našo vrsto«

- 42** Dediščina
Suhorski pirhi

- 55** Izobraževanje
46. državno tekmovanje mladih čebelarjev v Pivki

- 62** Šport
Prireditve Športnik leta 2023

Pivški list je glasilo Občine Pivka, ki izhaja šestkrat letno. Pivka, maj 2024, leto izdaje 14, številka 94.

Naslov uredništva: Pivški list, Občina Pivka, Kolodvorska cesta 5, 6257 Pivka.

E-naslov: pivski.list@pivka.si.

Glasilo je vpisano v razvid medijev pod zap. št. 1686. ISSN: 2536-4367.

Izdajatelj in založnik: Občina Pivka, Kolodvorska cesta 5, 6257 Pivka.

Za Občino Pivka: župan Robert Smrdelj.

Uredniški odbor: Silvo Čelhar, Damjan Fatur, Irena Margon, Katarina Temkova in Majda Žužek.

Odgovorna urednica: Alenka Furlan Čadež

Na naslovnici: letošnji nagrajenci ob občinskem prazniku

Fotografija na naslovnici: Valter Leban

Lektoriranje: Irena Margon, razen oglasnih in promocijskih vsebin.

Oblikovanje: Multimedijsko ustvarjanje, Denis Komen s.p.

Tisk: Abakos d.o.o.

Naklada: 2.300 izvodov.

Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Pivka in prihodkov oglaševanja.

Uredništvo si pridružuje pravico, da članke ustrezno skrajša in jih v primeru, ko v skladu s programsko zasnovno glasila ne sodijo v eno od rubrik, ne objavi. Nenaročenih prispevkov ne honoriramo.

Prispevke za julijsko številko pričakujemo do 5. julija 2024.

Slavnostni nagovor župana Roberta Smrdelja

foto: Valter Leban

Spoštovane občanke in občani, cenjeni gostje in letošnji nagrajenci.

Danes praznujemo dvojno, ujemata se vsaj dve okrogli obletnici, pomembni za našo lokalno skupnost.

Letos praznujemo 30 let reforme lokalne samouprave na Slovenskem in s tem tudi ustanovitve Občina Pivka. Splošna ocena je, da sta reforma in sedanji sistem lokalne samouprave učinkovita in je bistveno doprinesel k razvoju slovenskega prostora (predvsem na podeželju) in verjamem, da si delimo mnenje, da je bila pravilna tudi odločitev za samostojno Občino Pivka. Za svoj občinski praznik smo si izbrali 9. maj - dan, ko se je na Kalcu pri Zagorju (pred 155 leti) odvijal t.i. pivški tabor, eden najpomembnejših političnih dogodkov na Pivki do tistih časov in še desetletja kasneje. To je bil prelomen trenutek, saj so se na taboru ideje o politični zedinjenosti slovenskega naroda iz ozkega kroga buditeljev prenesle na širše množice, ki so tako postale soudeležene v političnem dogajanju. Najpomembnejšo vlogo med organizatorji je imel rojak Miroslav Vilhar, slovenski pesnik, skladatelj, časnikar, politik in veliki narodni buditelj.

Spomin na tabor nam ponuja priložnost, da se spomnimo naših korenin, na pogum in vizionarstvo naših prednikov, ki so si prizadevali za politično enotnost in skupni napredek. Enotnost, korajža in vizija pa so nam Slovencem prinesle ne la samostojno državo ampak tudi vključitev v evroatlantske integracije. Slovenci smo že 20 let državljani Evrope, ki jo zaznamujejo vrednote miru, sodelovanja ter enotnosti in danes - 9. maja je tudi Dan Evrope in še en razlog za praznovanje. Ideja o Zedinjeni Sloveniji na pivškem taboru in zamisel o združenji Evropi po drugi svetovni vojni morda na prvi pogled delujeta kot dve ločeni zgodbi, vendar ju povezujejo temeljne vrednote miru, enotnosti in skupnega

napredka. Obe ideji nas spominjata, da smo močnejši, ko delujemo skupaj, presegamo razlike ter si prizadevamo za skupno dobro.

Četudi je morda malenkost izven okvira današnjih praznikov, je pa izjemno povezano z dosežki Slovenije – letos namreč praznujemo tudi 20 let članstva v severnoatlantskem zavezništvu v zvezi Nato. Kljub včasih različnim pogledom si moramo priznati, da je članstvo izjemnega pomena z vidika varnosti in zagotavljanja miru, kar v današnjih časih sploh ni samo po sebi umevno.

Torej, če se ozremo nazaj na izjemnih dvajset let, odkar je Slovenija postala članica Evropske unije, lahko z gotovostjo trdim, da je bilo članstvo v EU ključnega pomena tudi za razvoj naše skupnosti. Prek različnih evropskih skladov in programov imamo dostop do finančnih virov, ki nam omogočajo razvoj infrastrukture, trajnostnih projektov, socialnih programov, gospodarske infrastrukture in drugih naložb, ki krepijo našo skupnost. Verjetno se strinjamo, da večino novih pridobitev (ki smo jih lahko videli tudi v prikazanem spotu) ne bi uspeli realizirati brez kohezije oz. bi vse trajalo bistveno več kot le dve desetletji. Naj omenim le največje pridobitve, kot so izgradnja optičnega omrežja po celi občini, posodobitev ter nadgradnja vodovodnega sistema (skupaj z Občino Postojna), izgradnja čistilnih naprav in kanalizacijskih sistemov, vzpostavitev industrijske cone in inkubatorja pri Neverkah ter nenazadnje v več projektih ureditev tega Krpanovega doma.

Naj tudi izpostavim projekte s področja narave, turizma, kulture, ki imajo še posebno mesto v evropski kohezijski politiki. Naš Krajinski park Pivška presihajoča jezera je odličen vzvod za vpenjanje na evropske projekte in pravkar zaključen projekt upravljanja z Naturo pod imenom PIVKA.

KRAS.PRESIHA je celo prepoznan kot primer dobre prakse vključevanja domačinov v trajnostno – sonaravno bivanje, kmetovanje in iskanje razvojnih priložnosti. DINA, ki kot interpretacijski center velikih zveri biva tukaj v Krpanovem domu, je produkt Interreg projekta in tudi že vpliva na iskanje dobrih rešitev za sobivanje z zvermi v našem prostoru. Krajinski park ima še hudo veliko izzivov in čestitke vsem, ki ste del te zgodbe, ker ne boste verjeli, te dni tudi krajinski park praznuje okroglo 10. obletnico ustanovitve.

Pa še ena okrogla: prav na občinski praznik pred 20-timi leti je padla ideja o postavitvi muzejske zbirke vojaških oklepnikov oz. vzpostavitvi Parka vojaške zgodovine. PVZ (kot mu rečemo) je s kohezijsko podporo zrastel v največji slovenski muzej z največjim obiskom in verjetno največjim lastnim deležem kritja stroškov. Včerajšnja razstava in okrogla miza zgodbe PVZ je potrdila, da je pri takih projektih zelo pomembno, da so pravi ljudje v pravem trenutku na pravem mestu, da je pomembna vztrajnost, ker se nič velikega ne zgodi čez noč in da je zgodba podprta s strani javnosti. Hvala prav vsem akterjem, da (že dve desetletji) s PVZ pišemo uspešno zgodbo, saj tudi le-ta zagotovo ni sama po sebi umevna.

Lahko poudarim, da smo namerno osredotočeni na dodano vrednost, ki nam jo omogočajo evropski viri in da smo v tem dobri, imamo širše priznanje.

V želji po napredku pa nas seveda čaka še ogromno izzivov; npr. izgradnja obvoznice Pivke, umestitev avtoceste in rekonstrukcije železnice v naš prostor, gradnja stanovanj, rezervni vodni vir in dograditev kanalizacij ter vodovodov, kolesarske povezave, ureditev športnih kompleksov v Košani in Pivki, krepitev prometne varnosti na šolskih okoliših, širitev vrtca, varstvo narave s krepitvijo kmetijstva, širitev cone in inkubatorja, turizem je poseben izziv, pa preplastitve in sanacije občinskih cest, skrb za vsa naša društva s poudarkom na krepitvi pogojev za naše gasilce, da bo njihovo poslanstvo učinkovito in varno.

Pivka je doma v Sloveniji ... in v Evropi. Čestitke vsem

foto: Valter Leban

ob današnjem Dnevu Evrope. Dovolite da izpostavim še letošnje Evropske volitve, ki bodo v Sloveniji točno čez en mesec in z današnjim začetkom volilne kampanje. Čestitke vsem kandidatom in lepo pozdravljeni tisti, ki ste danes med nami.

Spoštovani, ob občinskem prazniku se želim iskreno zahvaliti vsem občankam in občanom, občinskemu svetu, naši občinski upravi, trški in vaškim skupnostim in vsem ostalim ustanovam ter podjetjem, ki s svojim delom prispevate k blaginji občine.

Iskreno čestitam tudi vsem letošnjim nagrajencem, saj s svojo požrtvovalnostjo in predanostjo soustvarjate pivški lokalni utrip in promocijo naše lokalne skupnosti.

Drage občanke in občani, naj bodo prazniki priložnost za krepitev ponosa, povezovanja in medsebojnega spoštovanja.

Hvala za pozornost in lepo praznovanje voščim!

Župan Robert Smrdelj

foto: Valter Leban

Prejemniki letošnjih občinskih priznanj v občini Pivka

Priznanje Občine Pivka za leto 2024 je prejel Avgust Brezovnik.

foto: Valter Leban

Njegova zgodba odraža globoko zakoreninjenost v tradicionalne vrednote slovenskega podeželja, kot so vera, domovina in delo na kmetiji. Kljub temu, da je izhajal iz kmečke družine, je svoj angažma razširil na različna področja. Rojen je bil v Šentjanžu pri Radljah, družino si je ustvaril v Košani.

Bil je med pobudniki ustanovitve Športnega društva Košana, 9. novembra 1975, društva, ki še danes deluje uspešno in omogoča otrokom in mladim sodelovanje v športnih dejavnostih. Skrb za podmladek igralcev je bila vseskozi zelo pomembna in je omogočila obstoj kluba.

Njegova vloga v Prostovoljnem gasilskem društvu Košana je bila ključna pri ponovnem oživljanju društva in njegovem preoblikovanju v aktivno in uspešno organizacijo. Kot predsednik je prispeval k organizacijskemu razvoju društva ter ustvaril temelje za uspešno operativno delo.

Takoj po upokojitvi se je včlanil v Društvo upokojencev Pivka in bil zaradi sposobnosti vodenja in organizacije izvoljen za predsednika. Društvo je vodil več kot deset let, zaradi hitrega upokojevanja se je članstvo v tem času hitro povečalo, vključenih je bilo več kot 800 članov. V Društvu upokojencev so mu leta 2016 podelili priznanje

za dolgoletno delo in predsedovanje društvu. Zapisali so, da je delu društva začrtal nove temelje in smeri, privabil številne nove člane in posodobil način dela v društvu, zato so ga v društvu imenovali za častnega člana.

Njegovo politično udejstvovanje v SDS in vodenje Kluba seniorjev in seniork SDS Pivka kažeta na njegovo široko vpetost v lokalno politično dogajanje, kjer je zagovarjal vrednote in interese svoje skupnosti. Njegova skromnost, modrost in odprtost za sodelovanje so spoštljiv zgled za celotno skupnost.

foto: Valter Leban

Plaketo Občine Pivka za leto 2024 je prejel Milan Mozetič.

foto: Valter Leban

Milan Mozetič, rojen v Landolu in priženjen v Košano, je že približno dvajset let posvečen ustvarjanju izjemnih jaslí, ki krasijo domačo cerkev sv. Štefana v Dolnji Košani. Zanj je to več kot le dejavnost - to je njegovo poslanstvo in način izražanja veselja ob božiču. Jaslice so več kot le umetniško delo; predstavljajo način, kako deliti svoje veselje z drugimi in nagovoriti srca ljudi. Z delom prične okrog svetega Miklavža in v cerkvi vsak dan preživi tudi po dvanajst ur, zato da je do božičnega večera vse po načrtih. Njegove jaslice, ki so med največjimi na Primorskem, krase s slovenskimi znamenitostmi, (žago, mlinom, kozolcem, hišo, krito s slamo, etc), kar njegovemu umetniškemu delu dodaja poseben etnološki pridih. S svojim trudom in predanim delom ustvarja posebno vzdušje v cerkvi sv. Štefana, ki privablja obiskovalce od blizu in daleč.

Znan je po svoji strastni predanosti petju, ki ga goji kot član in nekdanji predsednik Kulturnega društva Košana. Sodelovanje v cerkvenem mešanem pevskem zboru in košanskem oktetu ga uvršča med vidnejše člane kulturne skupnosti.

Njegovo politično delovanje in vodenje Vaške skupnosti v Dolnji Košani pričata o njegovem angažiranju pri zadevah ožje in širše skupnosti. S tremi mandati občinskega svetnika in vlogo predsednika SLS Pivka je aktivno sodeloval pri oblikovanju lokalne politike in razvoju občine. Vrhunec njegovega prostovoljnega dela pa se kaže v

njegovi predanosti vzdrževanju cerkvenih objektov, obnovi šole v Dolnji Košani ter drugih prostovoljnih aktivnostih. Njegova nesebičnost, zagnanost in pripravljenost na pomoč ga odlikujeta kot vzornega člana skupnosti.

foto: Valter Leban

Plaketo Občine Pivka za leto 2024 je prejel Aleksander Kušlan.

foto: Valter Leban

Ustanovitelj in gonilna sila pivške lokalne televizije Vascom se izkazuje kot izjemno predan ustvarjalec ter s svojim več kot 20 letnim delovanjem prispeva k promociji in ohranjanju lokalne identitete občine Pivka.

sporočilo. S svojimi fotografijami je Kušlan ovekovečil zadnje pričevalce, ki še ohranjajo vez med preteklostjo in sedanostjo, s čimer je pripomogel k ohranjanju kulturne dediščine in identitete območja.

Pivška televizija deluje od nastanka kabelskega sistema v Pivki, ki so ga začeli graditi v letih 1997/1998. V letu 2000 je televizija Pivka pričela z lastno produkcijo lokalnih vsebin (snemanje občinskih sej, kulturnih in drugih dogodkov...). Ustanovljena je bila z namenom informirati lokalno prebivalstvo na različnih področjih. Z ustanovitvijo VASCOM Zavoda za informiranje in videoprodukcijo leta 2002 je lokalni medij prešel pod Zavod kot VASCOM TV. Aleksander Kušlan je vseskozi uspešno vodil lokalno televizijo, ki je postala nepogrešljiv vir informacij za lokalno prebivalstvo. S svojim predanim delom in vloženim trudom je omogočil, da je program postal dostopen širši publiki prek različnih omrežij.

Poleg tega je Kušlan izkazal izjemno umetniško žilico tudi kot režiser, snemalec ter ustvarjalec dokumentarno igranih filmov. Njegov zadnji projekt, film "Reška proga", posvečen 150-letnici železniške proge Pivka-Ilirska Bistrica-Reka, je priča njegovega poglobljenega zanimanja za lokalno zgodovino ter želje po njenem ohranjanju.

Posebej velja omeniti tudi njegovo fotografsko razstavo "Čas, ki ga več ni", ki je potujoča in nosi izjemno pomembno

foto: Valter Leban

Plaketo Občine Pivka za leto 2024 je prejel Evgen Primožič.

foto: Valter Leban

Kot aktiven član več društev in združenj, kot so Zveza veteranov vojne za Slovenijo, Zveza slovenskih častnikov v občinskem združenju Pivka, podpredsednik Občinskega odbora ZB za vrednote NOB, aktiven je v Pokrajinski zvezi društev upokojencev Južno Primorske in v Zvezi društev upokojencev Slovenije ter kot predsednik Društva upokojencev Pivka, je neprecenljivo prispeval k bogatitvi društvenega življenja in krepitvi skupnosti.

V mandatu 2018 do 2022 je bil zelo aktiven občinski svetnik in član ter podpredsednik odborov Občinskega sveta Občine Pivka. Je član ožje skupine »Starosti prijazna občina in LAS Starosti prijazne občine Pivka.

Predsedovanje DU Pivka je prevzel leta 2013. Pod njegovim vodstvom je društvo uspešno premagovalo številne izzive, posebej v času pandemije COVID-19, ko je izkazalo izjemno solidarnost do starejših občanov. S povezovanjem društva s sorodnimi organizacijami, organizacijo številnih športnih in kulturnih dogodkov ter projektov je prispeval k prepoznavnosti društva tako v lokalnem kot širšem okolju. Za svoje nesebično delo in izjemne dosežke je že prejel priznanje Pokrajinske zveze društev upokojencev Južno Primorske ter pisno priznanje Zveze društev upokojencev Slovenije. Pod njegovim vodstvom je tudi društvo prejelo priznanje Zveze društev upokojencev Slovenije za najaktivnejše društvo v regiji, in sicer za leti 2018 in 2023. Ta priznanja dodatno potrjujejo njegov izjemen

osebni prispevek in vpliv na delo, ugled ter uveljavitev upokojenske organizacije.

S svojim dolgoletnim nesebičnim delom in požrtvovalnostjo pri vodenju DU Pivka je znatno prispeval k izjemnemu društvenemu dogajanju in povezovanju v lokalni skupnosti.

foto: Valter Leban

Tiskovna konferenca pred občinskim praznikom

foto: Valter Leban

Na tiskovni konferenci 7. maja je župan Robert Smrdelj predstavil aktualne in prihodnje naložbe v občini ter razglasil letošnje prejemnike občinskih priznanj.

Na stanovanjskem področju se izvaja rekonstrukcija objekta na **Kolodvorski 11 z ureditvijo petih neprofitnih stanovanj** za različne ciljne skupine. Vrednost naložbe, sofinancirane s 309 tisoč evri iz Načrta za okrevanje in odpornost, znaša skoraj 690 tisoč evrov, pričakuje se, da bo projekt končan do konca tega leta.

V sferi komunalne infrastrukture se za stanovanjsko gradnjo izvajajo investicije v več naseljih, med drugim v **stanovanjski soseski Selce**, kjer so opremili zemljišča za gradnjo petih stanovanjskih hiš. Vrednost del je znašala 99 tisočakov. Zaradi načrtovane gradnje treh **večstanovanjskih objektov in niza enostanovanjskih hiš ob ulici Radohovska pot** bo Občina Pivka zgradila novo komunalno infrastrukturo, ki zajema izgradnjo vodovoda, pločnika, javne razsvetljave in širitev ceste s podpornimi zidovi. Izbrani izvajalec bo komunalno ureditev zaključil marca 2025. Letos je eden od zasebnih investitorjev pričel z izgradnjo cca 40 stanovanj za prodajo.

V naselju Trnje načrtujemo **gradnjo kanalizacije, vodovoda, telekomunikacijskih vodov in izgradnjo sončne elektrarne**. Občina Pivka je na podlagi vloge za dodelitev sredstev »Investicije v sisteme odvajanja in čiščenja odpadne vode, ki ležijo na manjših aglomeracijah od 2.000 PE« (C1 K3 IH) - Načrt za okrevanje in odpornost«, prejela odločbo o dodelitvi sredstev za sofinanciranje projekta v višini nekaj več kot 945 tisoč evrov. Celotna investicija je ocenjena na dobre tri milijone evrov. Sledi izbira izvajalca, še letos se prične gradnja, ki bo zaključena v prvem tromesečju leta 2026.

Na področju vlaganj v cestno mrežo bomo letos izvedli **preplastitve občinskih cest** v vrednosti 342 tisoč evrov, pa tudi **širitve lokalne ceste v Veliki Pristavi**, kjer se načrtuje izgradnja podpornega zidu in javne razsvetljave v vrednosti 49 tisočakov.

V sferi zdravstva bomo uredili **prostore fizioterapije v Zdravstveni postaji Pivka**. Občina Pivka bo financirala

že izdelano projektno dokumentacijo, gradbeno obrtniška in instalacijska dela ter pohištveno in medicinsko opremo. Skupna ocenjena vrednost investicije znaša 206.488 evrov, pri čemer bo vrednost sofinanciranja ministrstva za zdravje 143.600 evrov.

Gradnja na Kolodvorski 11 poteka pod nadzorom statika Eddyja M. Faturja in nadzornika Aleša Bratoža iz podjetja GPS d.o.o.

Glede naložb v javne objekte v segmentu vzgoje in izobraževanja bo izvedena obnova kuhinje in spodnjih prostorov v **OŠ Šmihel** v vrednosti 70 tisoč evrov. Predvidena dela obsegajo tudi ureditev ene učilnice za potrebe vrtca. Uredili bomo tudi zunanje površine z novim otroškim igriščem za potrebe vrtca in ostalih lokalnih uporabnikov. Izvedba je predvidena v času poletnih počitnic. V maju načrtujemo ureditev pločnika ob cesti mimo **OŠ Pivka**, ki bo povezal parkirišče pri športni dvorani Skala z obema vhodoma v osnovno šolo ter zagotovil varno šolsko pot ob prihodu v šolo z avtomobilom. Ocenjena vrednost del je 11 tisočakov, financirana bodo iz lastnih sredstev.

Od 8. maja do vključno 8. junija letos bo v prostorih Občine Pivka **Javna razgrnitev sprememb in dopolnitev občinskega podrobnega prostorskega načrta za Eko vrtec Pivka**. Občina načrtuje izgradnjo dodatnih osem igralnic oz. oddelkov več kot predvideva prvotni načrt, in sicer je dodana podkletena etaža jugovzhodnega trakta in nadvišanje z novo nadstropno etažo severnega trakta. Posledično se preoblikujejo zunanje igralne površine in preuredijo parkirne površine pred glavnim vhodom. Cilji izgradnje vrtca so zadostiti potrebam po otroškem varstvu otrok, izboljšati funkcionalnost prostorov ter znižati stroške delovanja vrtca.

Med posodobitvami površin za rekreacijo in šport je aktualna **obnova telovadnice v Košani** z nakupom opreme za športne discipline. Vrednost del znaša 236 tisoč evrov, ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport bo ureditev sofinanciralo v višini 100 tisoč evrov. Dela v notranjosti bodo končana še ta mesec. Občina pripravlja potrebno dokumentacijo za izbor izvajalca za urejanje druge faze obnove, ki zajema statično sanacijo fasade. Vsa dela bodo zaključena predvidoma do 1. septembra letos.

Gradbišče telovadnice v Košani si je skupaj z ravnateljico Nevo Brce in nadzornico Veroniko Morelj ogledal župan Robert Smrdelj

V Dolnji Košani smo uredili balinišče v sodobno pokrito balinarsko središče z neto tlorisno površino 583,6m². Namen investicije je bila posodobitev obstoječega štiristeznega balinišča z ureditvijo ustrezne podlage, izravnave in preplastitev vseh štirih stez ter razširitev za tribune, izvedba razsvetljave in obrobe balinarskih stez. Z izvedenim posegom je bistveno izboljšana uporaba balinišča ter omogočena regularnost tekem v prvi ligi. Naložbo v višini 252 tisoč evrov je sofinancirala Fundacija za šport v višini 60 tisoč evrov in ministrstvo za gospodarstvo turizem in šport v višini 81 tisoč evrov.

Projekti v pripravi

Na področju stanovanjske gradnje je med najpomembnejšimi projekti **gradnja stanovanjske soseske Šentpeter v sodelovanju s Stanovanjskim skladom RS**. Gradnja 60 neprofitnih stanovanj za mlade družine se bo pričela prihodnje leto. Štiri manjša stanovanja bo Občina uredila v **stanovanjskem objektu na Kolodvorski 26**.

Komunalno infrastrukturo bomo uredili v naselju **Klenik**. Na območju načrtovane gradnje bomo obnovili tudi vodovod in spremljajočo infrastrukturo. Ocenjena vrednost investicije znaša 2.2 mio evrov. Načrtujemo **rekonstrukcijo vodovoda Ravne-Šmihel-Mala Pristava**, ki je šibka točka v sistemu oskrbe s pitno vodo v Košanski dolini. Ko bo zgrajen nov vodovod, se pričakuje zmanjšanje vodnih izgub in izboljšanje tlačnih razmer. Ocenjena vrednost investicije znaša 1.9 mio evrov.

Na področju cestne infrastrukture je v zaključni fazi recenzije projektna dokumentacija za **rekonstrukcijo regionalne ceste preko Vremščice**, s katero bomo zagotovili primerno širino vozišča, izvedli preplastitev vozišča, uredili odvodnjavanje, prometno signalizacijo ter prometno opremo. Vrednost del je ocenjena na 3 mio evrov. **Ureditev Snežniške ceste v Pivki**, od Kavarne pa

do križišča za Sitor, je predvidena v letih 2024 in 2025. Za izboljšanje pretočnosti in prometne varnosti pešcev ter ostalih udeležencev v prometu bo urejeno vozišče z dvostranskim hodnikom za pešce in kolesarsko stezo, križišče s Snežniško in Kolodvorsko cesto ter priključkom za Trnje, cestna razsvetljava, odvodnjavanje, prometna oprema in signalizacija ter vsi priključki na Snežniško cesto. Projektantska ocena investicije znaša 839 tisočakov. Pri izvedbi projekta nastopa ministrstvo za infrastrukturo - Direkcija RS za infrastrukturo kot naročnik, Občina Pivka pa v vlogi sofinancerja. Letos bomo pričeli s postopki odkupov zemljišč, nato pa sledi izvedba javnega naročila izbire izvajalca za gradnjo ter uskladitev in podpis sofinancerskega sporazuma.

Rekonstrukcija regionalne ceste na relaciji Parje – Zagorje z umestitvijo kolesarske poti je predvidena v letih 2025 do 2027.

Posebna pozornost bo namenjena tudi **izgradnji kolesarskih povezav**. V sklopu projekta **Izgradnja kolesarskih poti v občini Pivka** se ureja del daljinske kolesarske povezave, in sicer od Prečne ulice, do koder je že zgrajena, prek centra naselja do novozgrajene kolesarske povezave v Radohovi, ter od Prečne ulice do Osnovne šole Pivka. S temi povezavami bo vzpostavljen del varnih kolesarskih povezav kot del državne daljinske kolesarske povezave D11. Projektna dokumentacija je bila izdelana in pregledana v postopku recenzije, prav tako so bila odkupljena vsa potrebna zemljišča ter pridobljena gradbena dovoljenja. Ocenjena vrednost izvedbe znaša 815 tisoč evrov. V letošnjem letu bo Občina naročila **izdelavo idejne zasnove za ureditev kolesarske povezave od Parka vojaške zgodovine do Kala in ob regionalni cesti od Kala do Neverk**. Po pripravi projektne naloge s strani Direkcije za infrastrukturo pa še PZI dokumentacijo. Sledi uskladitev in podpis sporazuma o sofinanciranju, letos odkupi zemljišč in izvedba javnega naročila za izbiro inženirja ter izvajalca. Izvedba del bo potekala od leta 2024 do 2026.

Na področju vzgoje in izobraževanja načrtujemo **izgradnjo Vrtca Pivka v drugi fazi ter energetsko obnovo na OŠ Pivka in druge izboljšave**. V obravnavi je sprememba prostorskega načrta, ki bo v končni fazi omogočal izgradnjo **20 oddelčnega vrtca Vetrnica**. Na **OŠ Pivka** potekajo usklajevanja potreb z zaposlenimi na šoli, občinsko upravo in projektanti. Izdelana projektna dokumentacija z ovrednotenimi popisi del je namreč pogoj za kandidiranje na razpise za sofinanciranje.

V športnem sektorju se pripravlja celovita ureditev športnega parka v Pivki ter razdelitev športnega kompleksa v Košani za različne uporabnike.

Na področju turizma Občina načrtuje širitev Centra o velikih zvereh Dina.

Poleg tega Občina načrtuje tudi vzpostavitev **mladinskega centra in mladinskega hotela** v objektu na Snežniški cesti 2 v Pivki.

Občina Pivka

Podpisali pogodbo za nakup gasilskega vozila PGD Košana

23. aprila je bila v prostorih Občine Pivka podpisana pogodba za nakup gasilskega vozila GVC-1 za **Prostovoljno gasilsko društvo Košana (PGD)**.

Pogodbo so podpisali **župan Robert Smrdelj, predsednik PGD Košana Danjel Boštjančič ter Valter Lozar, direktor podjetja EURO GV**, ki bo dobavilo vozilo. Vrednost pogodbe znaša 351 tisoč evrov. Vozilo bo dobavljeno prihodnje leto.

"Z naložbo v to sodobno kombinirano gasilsko vozilo smo naredili pomemben korak naprej v zagotavljanju varnosti in zaščite naših občanov in občanov. S svojo zmogljivostjo in prilagodljivostjo bo vozilo nudilo potrebno podporo pri gašenju, reševanju in posredovanju v prometnih nesrečah," je ob podpisu povedal župan **Robert Smrdelj**.

Podvozje vozila je MAN-ov tovornjak TGM 13.320. Vozilo ima štirikolesni pogon z močjo motorja 235 kW. Podvozje ima avtomatiziran samodejni menjalnik s programsko opremo, posebej prilagojeno za intervencijska vozila. Skupna masa je 14.500 kg. Prav tako je opremljeno z RUD Rotogrip verigami.

Posadka vozila je 1+7. Sedeži so razporejeni v 3 vrste (1+1+2+4). Prva vrsta (v kabini šasije): voznik in sovoznik.

Druga vrsta: Dva posamezna sedeža opremljena za IDA, nameščena skrajno levo in desno v nasprotni smeri vožnje. Tretja vrsta: Sedežna klop s posameznimi sedišči, sredinska dva opremljena z IDA v smeri vožnje.

Nadgradnja vsebuje šest boksov za shranjevanje opreme in prostor za črpalko. V nadgradnji bo shranjena vsa potrebna oprema za zaščito in reševanje, kompletom dviznih blazin in osnovno opremo za posredovanja v prometnih nesrečah. Iz črpalke sta dva izliva B na srednji tlak in dva izliva na visoki tlak, priključena na navijalca dolžine 60m in 80m. Rezervoar za vodo drži 3.000 l, vozilo pa bo imelo tudi 120 l litrov penila.

Občina Pivka, foto: Valter Leban

Osrednja prireditev ob občinskem prazniku

Ob prazniku Občine Pivka je osrednji dogodek, svečana prireditev v Krpanovem domu, izzvenela kot svojevrsten poklon letošnjim občinskim nagrajencem, dnevu Evrope in 20-letnici Slovenije v Evropski uniji.

Gostitelj dogodka, župan Robert Smrdelj, je v slavnostnem nagovoru izpostavil več ključnih mejnikov: poleg pivškega tabora je poudaril 30 let reforme lokalne samouprave na Slovenskem in ustanovitve Občine Pivka, 20 let članstva

Slovenije v Evropski uniji in severnoatlantskem zaveznitvu NATO.

Kulturni program je soustvaril Otroški pevski zbor iz Osnovne šole Pivka z zborovodkinjo Damjano Morel, na klavirju jih je spremljala Katja Zafred.

Občina Pivka

Ob 70-letnici PGD Košana izročili ključ prenovljenega gasilskega doma v Dolnji Košani

26. aprila smo slovesno obeležili **70-letnico delovanja Prostovoljnega gasilskega društva Košana (PGD)** in obenem odprli **prenovljen gasilski dom v Dolnji Košani**. 70 letnica je bila priložnost za slavlje, obenem pa tudi za pogled nazaj in zahvalo vsem, ki so prispevali k temu jubileju.

Jubilejno prireditev je odprla gasilska parada, v kateri so poleg košanskih gasilk in gasilcev sodelovala tudi preostala gasilska društva iz občine in sosednjih krajev. Mimo gasilskega doma se je pod vodstvom **poveljnika PGD Košana Gregorja Železnika** vila gasilska parada, v kateri je sodelovalo 15 praporov, 25 predstavnikov gasilske mladine, 112 članic in članov, 16 predstavnikov lokalne skupnosti, 16 gasilskih vozil in ročna brizgalka s konjsko vprego.

Uvodoma je predsednik **PGD Košana Danjel Boštjančič** orisal zgodovino in dejavnosti društva, ustanovljenega 1954 v Neverkah, ki danes šteje 150 članic in članov, 36 operativnih gasilk in gasilcev, štiri velika in tri manjša vozila in »kar je najpomembnejše, nov gasilski dom«.

»Temeljnega pomena je dobra lokalna pokritost, ki gasilcem omogoča hiter odziv na nujne situacije in občanom daje občutek varnosti, ne glede na to, kje v občini se nahajamo. Izjemnega pomena pa je tudi odlično sodelovanje z našo gasilsko zvezo Postojna in zvezo ter civilno zaščito na državni ravni, saj smo pri večjih nesrečah lahko učinkoviti le s skupnimi močmi,« je poudaril **župan občine Pivka Robert Smrdelj** in ključ novega gasilskega doma izročil predsedniku društva Danjelu Boštjančiču.

Zbranim je ob jubileju čestital tudi **član upravnega odbora Gasilske zveze Slovenije Franjo Bukovec**, slovesnosti sta se med drugimi številnimi predstavniki gasilske dejavnosti udeležila tudi **predsednik Gasilske zveze Postojna Robert Šantelj** ter **poveljnik Gasilske zveze Postojna Boštjan Rudolf**.

Prejemniki jubilejnih priznanj so: Občina Pivka, Gasilska zveza Slovenije, Muhič Darko, Morel Jože, Srečko Šestan, Poveljnik Vojašnice Stanislava Požarja, Boštjančič Silvo, Maljevac Izidor, Stavanja Iztok, Cerkenik Žarko, Dvd Boka Tivat, Edo Sila, Lidija Trebec, Branko Runtič, Valter Lozar, Projektant Tomaž Biščak, Metka Iskra, Veronika Morelj in Said Tahirović.

Koprski škof msgr. dr. Jurij Bizjak je ob pomoči domačega župnika **Zdenka Štruklja** izvedel obred blagoslova. V kulturnem programu so sodelovali **Postojnska godba 1808, gasilci in gasilke, pionirji in mladinci PGD Košana, Fantje spod brinovega grma ter košanski cerkveni zbor**. Jubilejno slovesnost je zaključila gasilska veselica z **ansamblom Nemir**.

Občina Pivka, foto: Valter Leban

V sklopu **rekonstrukcije obstoječega objekta gasilskega doma in dozidave prizidka** smo društvu zagotovili 305 m² neto površin. Garaža za gasilska vozila in spremljajoči prostori, kot so vetrolov, sejna soba, garderoba, shramba za sejno sobo, čajna kuhinja, predprostor, WC, tuš, pralnica in sušilnica so zdaj sodobni ter ustrezajo vsem potrebam za učinkovito delo gasilcev. V sklopu naložbe smo uredili tudi parkirne, dovozne in tlakovane površine, ozelenitev ter nov cestni priključek. Naložbo v višini nekaj več kot **820 tisoč evrov** smo v celoti poravnali iz občinskega proračuna v okviru proračunskih let 2022 – 2024. Dela je izvedla **Komunala Sežana d.d.**, nadzor in inženiring pa **Veronika Morelj iz Karsus d.o.o.**

Odprtje igrišča in izboljšana oskrba s pitno vodo v Radohovi vasi

Občina Pivka je 25. aprila slavnostno odprla dve naložbi za svoje občane - otroško igrišče in nov vodovod ter komunalno infrastrukturo v **Radohovi in Slovenski vasi**. S predajo infrastrukture namenu se je zaključil eden največjih projektov v zgodovini občine, za katerega je Občina Pivka prejela tudi evropska sredstva.

Otroško igrišče v Radohovi vasi je bilo urejeno s ciljem zagotoviti kakovosten prostor za igro in druženje najmlajših prebivalcev. Celotna ureditev igrišča, vključno z ograjo in razsvetljavo, je bila financirana iz proračuna Občine Pivka v višini 29.000 evrov, izvajalec del je bilo podjetje **Komus d.o.o.**, opremo je dobavljalo podjetje **Euromix d.o.o.**

Slavnostno pa je bil zaključen tudi projekt izgradnje komunalne infrastrukture v Radohovi in Slovenski vasi, ki je del širšega 40 milijonskega kohezijskega projekta »**OSKRBA S PITNO VODO V POREČJU LJUBLJANICE - 1. SKLOP**«, v okviru katerega smo na območju občine Pivka zgradili nekaj več kot 29 kilometrov vodovoda, nov vodohran Pivka, zmogljivosti tisoč kubičnih metrov, nov vodohran Šilentabor in obnovili še tri vodohrane in tri črpališča, zgradili nekaj več kot osem kilometrov fekalne in meteorne kanalizacije ter skupaj s Postojno rekonstruirali vodovodno hrbtenico do zajetja v Malnih in obnovili ter nadgradili vodarno v Malnih. Projekt smo financirali iz evropskih kohezijskih sredstev ter državnih in občinskih sredstev.

V **zadnji fazi** je bila končana **infrastruktura na območju Slovenske in Radohove vasi**, vrednost del je znašala 1.600.000 evrov. Izvajalec del je bilo podjetje **Ginex international d.o.o.**, nadzor pa je opravljalo podjetje **Projekt d.d.**

Župan Občine Pivka Robert Smrdelj je izrazil svoje zadovoljstvo ob zaključku obeh projektov ter se zahvalil vsem, ki so sodelovali pri njihovi realizaciji. Poudaril je pomen naložb za izboljšanje kakovosti življenja v občini in za boljšo prihodnost njenih prebivalcev. »Prepričan sem, da bo obnovljeno igrišče prostor smeha, zabave in aktivnosti naših otrok, medtem ko bo obnovljena komunalna infrastruktura zagotavljala zanesljivo oskrbo s pitno vodo našim občanom,« je poudaril.

Poleg župana je zbrane nagovoril tudi **predsednik trške skupnosti Pivka Teodor Benčič**. Pridobitvi je blagoslovil **župnik Marjan Škvarč**, v kulturnem programu so sodelovali **Mladi Šempjtrci**.

Občina Pivka, foto: Valter Leban

V Zagorju predali namenu kanalizacijo in otroško igrišče

Na praznik občine Pivka smo **na novem igrišču v Zagorju** slavnostno obeležili **zaključek izgradnje kanalizacije in vodovoda**. Vrednost naložbe, ki je bila izvedena v manj kot letu dni, znaša 650.000 evrov. V celoti jih je zagotovila Občina. Ureditev večnamenskega igrišča je znašala 140 tisoč evrov.

»V Zagorju, ki leži ob izviru reke Pivke, smo postavili prvo čistilno napravo že 2002 in izgradili večino kanalizacijskega omrežja po vasi. Zaradi omejenih financ pa so najzahtevnejši deli ostali nedokončani vse do današnjih dni in vesel sem, da zaključujemo ta projekt, ki ima pomemben doprinos k vrednotam našega krajinskega parka Pivških presihajočih jezer, čistejši reki Pivki in nasploh varstvu narave in okolja.

Ob izgrajeni kanalizaciji pa smo dogradili še vodovod, obnovili vozišča in uredili prostor za nekaj parkirnih mest pri cerkvi oz. gasilskem domu ter popolnoma prenovili večnamensko igrišče,« je v svojem nagovoru izpostavil **župan Robert Smrdelj**.

Zahvalil se je vsem, ki so sodelovali pri uspešni izvedbi projekta, posebej pa pohvalil izvajalca in nadzornika

gradbenih del. Gradbena dela je opravilo podjetje **Pirnat d.o.o.** iz Ljubljane, nadzor nad gradnjo pa podjetje **ING Zoran Marić s.p.** iz Nove Gorice.

Predsednik Vaške skupnosti Zagorje Tomaž Česnik je izrazil hvaležnost za realizacijo projekta ter poudaril njegov pomen za lokalno skupnost Zagorje.

Novi pridobitvi je blagoslovil **župnik Niko Štrancar**. Kulturni program so soustvarili ženska vokalna skupina **Jezerke** in orgličar **Miloš Možina**.

Občina Pivka, foto: Valter Leban

Prostovoljci Sopotnikov na obisku pri županu

Župan Robert Smrdelj je v okviru občinskega praznika sprejel prostovoljce Zavoda Sopotniki. Na Občini Pivka sodelujemo z Zavodom Sopotniki od aprila 2018. V tem času se je oblikovala skupina aktivnih prostovoljcev, ki svoj prosti čas namenjajo v dobrobit lokalne skupnosti.

Aktivni prostovoljci Sopotnikov v Občini Pivka so Aleksander Franetič, Ernest Margon, Stanislav Tomšič, Rafael Zorko, Stojan Bilc, Majda Radivo in Vida Bilc.

V letošnjem letu, od januarja do konca marca, so naši prostovoljci opravili 72 prevozov ter tako prevozili 6.484 kilometrov.

Projekt Sopotnikov je v naši občini naletel na pozitiven odziv, saj z njim Občina Pivka nudi uporabnikom starejšim nad 65 let boljšo mobilnost z brezplačnimi prevozi do trgovine, zdravnika ali drugih opravkov.

Z županom so spregovorili o svojih izkušnjah pri prostovoljstvu in podali nekaj predlogov za izboljšanje storitve.

Župan se jim je zahvalil za njihovo požrtvovalno in nesebično delo, saj storitve brez prostovoljcev ne bi bilo.

Občina Pivka

Iz občinske hiše

10. redna seja občinskega sveta občine Pivka

24. aprila 2024 so se občinske svetnice in svetniki sestali na 10. redni seji Občinskega sveta Občine Pivka. Uvodoma so obravnavali kadrovske zadeve. V nadzorni svet Javnega podjetja Kovod Postojna je bila imenovana **Mihaela Smrdelj**. Občinski svet je sprejel ugotovitveni sklep, da je **Katarini Temkovi** prenehal mandat v odboru za družbene dejavnosti zaradi odstopa, na njeno mesto pa imenoval **Andreja Kristana**.

V nadaljevanju so svetnice in svetniki potrdili zaključni račun za leto 2023, ki izkazuje realizirane prihodke v višini **12.209.425,32 evrov**, kar predstavlja 94,86 odstotka načrtovanih prihodkov v sprejetem proračunu. **Odhodki so bili realizirani v višini 12.185.769,69 evrov in predstavljajo 78,93 odstotka** načrtovanih odhodkov v sprejetem proračunu. V računu financiranja je znašalo odplačilo dolga Občine Pivka po dolgoročnih kreditih **483.157,59 evra**. Zmanjšanje sredstev na računih je za preteklo leto znašalo **458.894,93 evra**. Stanje sredstev na računih je ob koncu leta 2022 znašalo 1.094.526,22 evra, ob koncu leta **2023 pa znaša 635.631,29 evra in se je preneslo v bilanco proračuna naslednjega leta**.

V preteklem letu so bile izvedene naslednje večje investicije: Večnamenska dvorana Šmihel, izgradnja gasilskega doma v Košani, dobavljeno je bilo novo gasilsko vozilo GVGP-2 za PGD Pivka, obnovljena je bila streha na Snežniški cesti 2 v Pivki. V okviru projekta PUN je bilo izvedeno čiščenje jame Ravnica, obnovljen Napoleonov most, zgrajeni novi kali na pašnikih in zgrajen je bil prizidek k Ekomuzeju Pivških presihajočih jezer. Urejene so bile številne poljske poti, propust čez potok Pungart v Gornji Košani, sanirana je bila cesta od vojašnice proti Veliki Pristavi. Izvedla se je

rekonstrukcija balinišča v Košani in postavilo nadstrešek, začeli smo s prenovo telovadnice pri OŠ Košana in rekonstrukcijo Kolodvorske 11, kjer bo pet stanovanj. Občina Pivka je bila tudi za leto 2023 prejemnica Zlatega ISSO certifikata.

Občinski svetniki so obravnavali predlog **Odloka o podelitvi koncesije za opravljanje javne službe v osnovni zdravstveni dejavnosti na področju pediatrije v občini Pivka**, in sicer po hitrem postopku. Pediatrinja Mirjam Grmek je že v letu 2017 odpovedala koncesijo na področju pediatrije zaradi upokojitve in vse od takrat v Pivki ni pediatra. Zdravstveni dom Postojna ne more prevzeti programa, ker nima ustreznega kadra, zato se lahko koncesija ponovno podeli. Sprejem odloka je pravne podlage za izvedbo javnega razpisa in pridobitev novega koncesionarja.

Po sprejemu **Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o kategorizaciji občinskih cest v Občini Pivka** v prvi obravnavi na 6. seji Občinskega sveta je bil odlok

usklajen z vaškimi skupnostmi ter sosednjimi občinami: Postojno, Ilirsko Bistrico, Divačo in Hrpelje – Kozina ter Zavodom za gozdove Slovenije. Dodatno je bilo vključeno krajšanje krajevne ceste LK 315341 Pod Kerinom 6, dodane so bile javni poti JP 815441 v Petelinjah (PEUP PI 04/3), JP 816015 Kolodvorska cesta (za bloki), JP 816018 Kolodvorska cesta 24 in JP 816017 Pot k studencu - Prečna ulica ter JP 815231 in 815232 v Selcah.

V prvem branju je bila predlagana ukinitve JP 816571 Neverke - povezava mimo h. št. 19, a jo po uskladitvi z vaško skupnostjo ohranjamo v odloku. Direkcija RS za infrastrukturo je za odlok izdala pozitivno mnenje.

Občinski svetniki so soglašali z izplačilom **delovne uspešnosti ravnateljici Osnovne šole Pivka za leto 2023**. Svet zavoda Osnovne šole Pivka je na svoji seji, 28. februarja, obravnaval delovno uspešnost ravnateljice Nadje Černetič za obdobje 1.1.2023 do 31.12.2023 in ji potrdil 100% vrednosti meril za ugotavljanje dela plače za delovno uspešnost, skladno s Pravilnikom o merilih za ugotavljanje delovne uspešnosti direktorjev s področja šolstva.

Prav tako so svetniki soglašali z izplačilom redne **delovne uspešnosti ravnateljici Osnovne šole Košana za leto 2023**. Svet zavoda Osnovne šole Košana je 12. marca obravnaval delovno uspešnost ravnateljice Neve Brce, ter potrdil, da je ravnateljica v obdobju od 1.1.2023 do 31.12.2023 dosegla 88% vrednosti meril za ugotavljanje dela plače za delovno uspešnost, skladno s Pravilnikom o merilih za ugotavljanje delovne uspešnosti direktorjev s področja šolstva.

Občinski svetniki so podali **soglasje k dodelitvi dela plače za delovno uspešnost direktorice in pomočnice direktorice javnega zavoda Zdravstveni dom dr. Franca Ambrožiča Postojna** v skladu s sklepom zavoda. Organ, pristojen za imenovanje direktorja, mora pri odločanju o višini dela plače za redno delovno uspešnost pridobiti soglasje ustanovitelja, ki izda soglasje za izplačilo dela plače za delovno uspešnost.

Občinski svet je sprejel **sklep o dvigu cen programov predšolske vzgoje** zaradi dviga stroškov plač v skladu z veljavno zakonodajo, izvedenih napredovanj ter dviga materialnih stroškov in stroškov hrane.

S potrditvijo sklepa cene programov predšolske vzgoje v Vrtcu Košana in Vrtcu Pivka bodo od 1. maja 2024 dalje celodnevne oskrbnine znašale mesečno na otroka za prvo starostno obdobje 644,63 evrov, za drugo starostno obdobje 480,17 evra.

Svetniki so sprejeli enoten **Pravilnik o uporabi športnih dvoran**, ki bo olajšal upravljanje in izvajanje nadzora nad uporabo športnih dvoran v lasti občine ter zagotovil enako obravnavo vseh uporabnikov športnih dvoran, kar bo prispevalo k večji transparentnosti pri dodeljevanju terminov ter uporabi objektov.

Svetniki so potrdili enoten **Cenik o uporabi športnih dvoran** v lasti občine. S tem smo ustvarili enoten pristop in zagotovili preglednost pri določanju cen ter pogojev uporabe za vse uporabnike, obenem pa želimo spodbujati športne aktivnosti ter prispevati k bolj zdravemu in aktivnemu življenjskemu slogu naših občanov.

Za mlajše kategorije športnikov Občina Pivka že nudi **subvencijo uporabnine športnih dvoran** Skala in Šmihel. V januarju 2024 je Občina v upravljanje sprejela staro telovadnico pri OŠ Pivka, v septembru 2024 pa bo v uporabo dana tudi dvorana v Košani. Zato so svetniki sprejeli predlog, da se uveljavi subvencija za mlajše kategorije športnikov za vse športne dvorane v občini Pivka. Predlog subvencije je enak dosedanji višini subvencije, ki znaša 95% cene z DDV.

Občinski svet je potrdil predloge Komisije za podelitev **priznanj Občine Pivka, ki so bili javnosti predstavljeni na tiskovni konferenci ob občinskem prazniku**.

Svetnice in svetniki so postavili številne pobude in vprašanja, odgovore bo občinska uprava pripravila do naslednje seje v juniju.

Občina Pivka

Uspešno izvedena spomladanska čistilna akcija

V marcu in aprilu je v občini Pivka potekala tradicionalna spomladanska čistilna akcija "Očistimo Pivko". K akciji so pristopile vse vaške in trške skupnosti.

Na čistilni akciji so prostovoljci čistili naselja, pometali so ulice, obrezovali grmovje, urejali poljske poti, posebej navdušujoče pa je bilo videti najmlajše, ki so s svojo vnemo in energijo pomagali pri pobiranju odpadkov.

Čistilna akcija "Očistimo Pivko" ni le priložnost za urejanje našega okolja, temveč je tudi odlična priložnost za povezovanje med sovaščani in sosedmi. Skupaj lahko naredimo veliko več. Zato se zahvaljujemo vsem predsednikom in predsednicam vaških in trške skupnosti za pomoč pri organizaciji. Posebna zahvala pa gre vsem

Klenik

prostovoljcem, ki ste svoj prosti čas namenili čiščenju in olepševanju. Hvala, ker vam ni vseeno.

Občina Pivka

Povabilo k usposabljanju

V aprilu je bilo izvedeno obnovitveno usposabljanje prvih posredovalcev iz Pivke, ki so ga organizirali v ekipi Nujne medicinske pomoči Postojna, financirala pa ga je Občina Pivka. 14. in 15. junija bo Občina Pivka v sodelovanju z ekipo Nujne medicinske pomoči Postojna izvedla začetno usposabljanje prvih posredovalcev v trajanju deset ur.

Tako kot drugod po Sloveniji je tudi v občini Pivka organiziran sistem prvih posredovalcev, ki priskočijo na pomoč ob nujnih zdravstvenih stanjih. Njihova vloga je zelo pomembna predvsem v krajih, do katerih ekipe nujne medicinske pomoči potrebujejo dlje časa. Pri nujnih stanjih, recimo srčnem zastoju, pa šteje vsaka minuta. Da prvi posredovalci znajo pravilno in preudarno odreagirati v situacijah, je nujno stalno obnavljanje, utrjevanje in nadgrajevanje znanja. Po opravljenem temeljnem usposabljanju za pridobitev naziva prvi posredovalec je treba vsako leto opraviti obnovitveno usposabljanje.

Kdo je prvi posredovalec? Prvi posredovalec je posameznik, ki praviloma nima zdravstvene izobrazbe in se odzove na poziv dispečerske službe zdravstva ter

pride na kraj dogodka z namenom izvajanja ukrepov za ohranitev življenja pred prihodom službe nujne medicinske pomoči in je vključen v sistem t. i. tihega aktiviranja sil za zaščito in reševanje.

Vse, ki bi si želeli pridobiti znanja in se vključiti v mrežo prvih posredovalcev, vabimo, da svojo prijavo sporočite na elektronski naslov: klemen.rebec@gmail.com.

Občina Pivka, foto: NMP Postojna

Priznanja dejavnim bolničarjem

Območno združenje Postojna – Pivka pri RKS je 18. marca na zboru članov podelilo priznanja bolničarjem – članom ekip prve pomoči, ki so aktivni že več kot deset let.

Priznanja so prejeli: **Rajko Tonc, Simon Žele, Darko Fatur, Jernej Zadel, Tomaž Česnik in Petra Žele Šajn**. Ob tej priložnosti se jim zahvaljuje tudi **župan Robert Smrdelj**, zahvala pa gre tudi Območnemu združenju RK, ki skrbi, da so ekipe ustrezno opremljene in usposobljene.

Člani ekip vsako leto obnavljajo svoja znanja, se udeležujejo Regijskih preverjanj usposobljenosti ekip PP, sodelujejo na raznih prireditvah in delavnicah prikaza temeljnih postopkov oživljanja z uporabo AED, aktivni so bili v času epidemije s Covidom, poplav, skratka so nepogrešljiv del naše skupnosti. Trenutno ima Območno

združenje 18 aktivnih članov, ki so v letu 2023 opravili 974 prostovoljnih ur.

OZRK Postojna Pivka

Vandalizem na otroškem igrišču

Žal se tudi v Pivki srečujemo z namernim poškodovanjem opreme na javnih površinah. Nedavno smo opazili nekaj primerov neprimerne ravnanja in škode na opremi otroškega igrišča. Občanke in občane prosimo, da ne povzročate škode in da ravnate odgovorno in spoštljivo. Smeti odložite v koše - za odlaganje smeti so na voljo posebni koši na igrišču. S tem boste prispevali k čistoči in urejenosti prostora.

Hvala za spoštovanje pravil in skupno skrb za naše otroško igrišče. Le tako bomo lahko zagotovili prijetno izkušnjo za vse otroke in njihove družine.

Občina Pivka

Nameščen nov prikazovalnik hitrosti

Občina Pivka je na razpisu Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa v brezplačno uporabo prejela prikazovalnik hitrosti za namen pridobivanja statističnih podatkov o hitrostih na posameznih cestnih odsekih. Do 30. avgusta bo nameščen na enaki lokaciji kot lani na glavni cesti skozi Pivko, ob prehodu za pešce na Postojnski cesti, kar bo nudilo možnost za primerjavo z lanskimi podatki.

Na omenjenem prehodu za pešce sta se v preteklih letih zgodili dve prometni nesreči s poškodbo pešca, zato si na Občini prizadevamo za njegovo premestitev in ureditev.

Na območju občine je razporejenih devet prikazovalnikov hitrosti. Na starejših pridobivanje statističnih podatkov ni možno. Na novejših pa zainteresirana javnost lahko ažurne prometne podatke spremlja na občinski spletni strani: <https://www.pivka.si/objava/722840>, šolarji obeh osnovnih šol pa na mini računalnikih v šolskih avlah.

Občina Pivka

200 let vodniške službe

Aprila so v družbi Postojnska jama praznovali 200 let prve organizirane jamske vodniške službe na svetu, ki je bila leta 1824 ustanovljena prav v Postojnski jami. Jamski vodniki so njene lepote razkazali že več kot 42 milijonom obiskovalcev. V družbi so zaključili rekordno leto 2023 tako po številu obiskovalcev, 826 tisoč, kot tudi po poslovnih rezultatih. Ustvarili so 39 milijonov evrov prihodkov, kar je 13 milijonov več kot v letu 2022.

Na svetu je komaj nekaj 100 poklicnih jamskih vodnikov, od tega kar 50 pri Postojnski jami. Med njimi boste našli elektroinženirje, jamarje, zgodovinarje, biologe, geografe, profesorja fizike in lingviste.

Delo jamskega vodnika se je v dvesto letih precej spremenilo. Če je bilo v začetkih dovolj, da si znal »malce brati in pisati«, prednost je bila, če si znal »kakšno besedo po nemško«, mora biti danes **jamski vodnik** v skladu s strogo zakonodajo, ki velja v Sloveniji, strokovno usposobljena oseba z **licenco jamarskega vodnika**.

V preteklosti je bil to izrazito moški poklic, **prva ženska vodnica** je bila v eminentno družbo jamskih vodnikov sprejeta **šele po 150 letih!** Danes, ko je razmerje veliko

boljše, 1:2 v korist moških, so ponosni, da so ob velikem jubileju – 200. letnici jamske vodniške službe – končno dobili tudi **prvo žensko vodnico jamskega vlakca**.

Družba Postojnska jama za rabo naravnih vrednot Postojnski in Predjamski jamski sistem v skladu s koncesijsko pogodbo in uredbo državi ter občinama Postojna in Pivka plačuje koncesijsko dajatev, ki je zdaj omejena na največ tri milijone evrov letno.

V letu 2024 je v proračunu občine Pivka predvidenih 560 tisoč evrov, kar predstavlja nezanemarljiv proračunski prihodek.

AFČ, foto: I. Medja

Pivka d.d. in Delamaris d.o.o. objavila poslovni izid za leto 2023

Pivka d.d. je v letu 2023 zabeležila čiste prihodke od prodaje v višini 58,1 milijona evrov, pri čemer je dosegla EBIDTA v višini 4,08 milijona evrov. Podjetje je vložilo 2,46 milijona evrov v investicije in proizvedlo 3.580 milijonov ton mesa, zaposlovalo pa je 446 delavcev.

Delamaris d.o.o. je v istem obdobju dosegel čiste prihodke od prodaje v višini 19,4 milijona evrov, z EBIDTA v višini 1,91 milijona evrov. Podjetje je vložilo 1,2 milijona

evrov v investicije in proizvedlo 20,7 milijonov konzerv, zaposlovalo pa je 98 delavcev.

Petra Skok, AFČ

Festival divje hrane Zeleni kras 2024

Spoznavanje užitnih samoniklih rastlin, povezovanje gostinskih ponudnikov, prenos znanja in ozaveščanje prebivalcev o koristih in uporabi divje hrane so bili v središču majskega Festivala divje hrane Zeleni kras 2024. Po predavanju o užitnih in divjih rastlinah za splošno javnost in sklopu treh izobraževalnih delavnic za gostinske ponudnike se je festival 18. maja zaključil z glavnim kulinarčnim dogodkom, POP-UP večerjo »Divja hrana na krožniku« v Parku vojaške zgodovine Pivka. Organizatorji, RRA Zeleni kras in Visit Postojna, želijo s festivalom kot nadgradnjo dogodka Čemaževi dnevi celovito nasloviti kulinarčno ponudbo destinacije Zeleni kras.

Sodelujoči gostinci, Bistro Štorja, EkoTurizem Hudičevce, Oštarija Bolk in Florjan Žnidaršič, pa so z jedmi, oplemenitenimi z »divjimi delikatesami«, 18. aprila v Bistrotu Štorja za pokušino že postregli udeležencem novinarske večerje, kjer je bil predstavljen celoten program festivala.

Dogajanje se je začelo 11. maja pod kozolcem Toplarjem na Belskem z javno izobraževalno delavnico »Užitne in divje rastline« Jožeta Podboja, determinatorja svetovalca in poznavalca užitnih divjih rastlin in gob. Praktični prikaz divjih rastlin so z »divjimi jedmi« pospremile članice Turističnega društva Pudgura.

V Bistrotu Perspektiva v Velikem Otoku so se zvrstile tri izobraževalne delavnice za gostince.

Na delavnici »Divja hrana s chefom Markom Pavčnikom« so gostinci spoznavali divje rastline in njihovo uporabo

v kuhinji, o postopku obdelave in priprave divjačinskega mesa pa je spregovoril lovec in kuharski mojster Matjaž Erzar. Zadnja delavnica je bila posvečena trajnostni in rastlinski kulinariki s poudarkom na razumevanju in oblikovanju rastlinske prehrane znotraj rednih menijev. Svoje izkušnje je predstavil večkrat nagradjeni chef Erik Božič.

Na Mednarodni dan muzejev, 18. maja, je festival kronala POP-UP večerja »DIVJA HRANA NA KROŽNIKU« na posebej izbrani lokaciji, med muzejskimi eksponati v paviljonu A Parka vojaške zgodovine Pivka. Pet-hodni meni iz lokalnih in sezonskih sestavin so zakuhali Bistro Štorja, EkoTurizem Hudičevce, Oštarija Bolk in Florjan Žnidaršič. Jedi so pospremila izbrana vina ekološkega vinarstva Pasji rep iz Vipavske doline. Za spajanje vin so poskrbeli sommelierji, med njimi Miralem Junuzović, ki je prejel naziv najboljši sommelier Slovenije po Gault&Millau Slovenija 2023.

AFČ, RRA Zeleni kras, foto: Valter Leban

Pri Zotlarju mednarodno tekmovanje v peki pic

14. maja je v gostilni **Pri Zotlarju v Bujah** v sodelovanju s podjetjem **Mainardi food** in **Združenjem napolitanskih picopekov** potekalo mednarodno tekmovanje v peki pic, ki je pritegnilo 20 picopekov iz Slovenije, Hrvaške in Italije. Mednarodno žirijo z uglednimi strokovnjaki je vodil **Gianluca Pirro** iz Združenja napolitanskih picopekov, preostali člani pa so bili iz Romunije in Slovenije. Prvo mesto je osvojil picopek **Jure Krištof** iz Lavrice pri Ljubljani, ki bo kot časten gost sodeloval na letošnjem svetovnem prvenstvu v peki pic v Neaplju. Med Primorci so sodelovali še **Jure Kos** iz Ilirske Bistrice, **Matevž Trampuš** iz Rodika ter **Alen Ardela** iz Izole. Tekmovanje je kot predtekmovalec odprl domači picopek **Jani Lever**, državni prvak v peki pic leta 2022.

Ob tej priložnosti je lastnica gostilne Pri Zotlarju, **Tadeja Logar**, izrazila zadovoljstvo nad izvedbo kulinarčnega dogodka, ki je bil namenjen druženju picopekov ter informacijam o kakovostnih sestavinah in oprepi za peko pic, nenazadnje so na svoj račun prišli tudi ljubitelji pic, ki so se zabavali ob zvokih **DJ Lovra**.

Leto dni nazaj so v Gostilni pri Zotlarju odprli oddelek za peko pic, kar je obogatilo takratno gostinsko ponudbo. Skupno zaposlujejo pet redno zaposlenih ter za občasno honorarno delo še štiri delavce.

AFČ

V letu 2023 je dobiček družb v regiji nekoliko upadel

Družbe primorsko-notranjske regije so v letu 2023 poslovale uspešno. Leto so zaključile z neto čistim dobičkom v višini 88 milijonov 583 tisoč evrov. Rezultat je sicer za dva odstotka nižji v primerjavi z letom 2022. Upošteva rast cen življenjskih potrebščin se je rezultat realno zmanjšal za 9 odstotkov, je na tiskovni konferenci 13. maja pojasnila **vodja postojnske izpostave Ajpes Larisa Benassi**. Smo ena od petih regij, kjer je bil ugotovljen padec dobička, sicer je bila na ravni Slovenije ugotovljena 10 odstotna rast.

Po podatkih Poslovnega registra Slovenije je bilo v letu 2023 na območju primorsko-notranjske regije **novoustanovljenih 47 družb**, izbranih pa **42**. Nad 10 družbami je bil med letom 2023 uveden insolvenčni postopek (10 stečajev, nobene likvidacije ali prisilne poravnave). Podatke iz letnih poročil za leto 2023 je predložilo **1.171 družb** s sedežem v primorsko-notranjski regiji, 1 odstotek več kot leto poprej. Glede na velikost je **923** ali 79 odstotkov družb spadalo med **mikro**, **210** ali 18 odstotkov med **majhne**, **28** ali 2 odstotka med **srednje in 10** ali 1 odstotek med **velike** družbe.

Na uspešnost poslovanja gospodarstva v primorsko-notranjski regiji so najbolj vplivale srednje družbe, ki so ustvarile 42 odstotkov vsega neto čistega dobička regije. Pomemben vpliv so imele tudi majhne družbe, ki so ustvarile 25 odstotkov vsega dobička in prav toliko neto dodane vrednosti kot srednje družbe ali 31 odstotkov, ter so zaposlovale več kot tretjino vseh delavcev. Sledijo jim velike družbe, ki so ustvarile 23 odstotkov neto čistega dobička, vendar so pridobile tudi največ čiste izgube, kar 37 odstotkov. **Čisti dobiček nad 500.000 evrov** je zabeležilo 34 družb, skupaj 69 milijonov evrov ali 69 odstotkov čistega dobička družb. **Čisto izgubo večjo od 500.000 evrov** so ugotovile tri družbe, za sedem milijonov evrov, kar predstavlja 56 odstotkov ugotovljene čiste izgube družb v regiji in vpliva na manjšo rast skupnega dobička regije.

Družbe so v letu 2023 ustvarile **1 milijardo 885 milijonov evrov prihodkov** in izkazale **1 milijardo 782 milijonov evrov odhodkov**. Družbe regije so v primerjavi s slovenskim gospodarstvom še vedno nadpovprečno izvozno usmerjene, saj je bilo **polovico čistih prihodkov od prodaje ustvarjenih na tujem trgu**, medtem ko slovensko povprečje znaša 42 %. Najpomembnejši trg predstavljajo **države Evropske unije, tu je bilo ustvarjenih 42 odstotkov** vseh čistih prihodkov od prodaje, sledijo tretje države (okvirno 8 odstotkov). Največ prihodkov in hkrati odhodkov (več kot polovico vseh) so zabeležile družbe iz predelovalnih dejavnosti, z vidika občin pa družbe iz občine Postojna (preko 30 odstotkov vseh).

Skoraj 72 odstotkov ali 840 družb je poslovalo pozitivno. Ugotovile so **101 milijon evrov čistega dobička**, v primerjavi z letom 2022 se je zmanjšal za slab odstotek. **Največ čistega dobička** oziroma 49 milijonov evrov ali skoraj 50 odstotkov vsega je bilo

ustvarjenega pri družbah s področja **predelovalnih dejavnosti**. Podrobnejši pregled razkrije, da je bilo največ čistega dobička realizirano na podpodročju **proizvodnje izdelkov iz gume in plastike**, sledi podpodročje **obdelave in predelave lesa in proizvodnje izdelkov iz lesa** ter podpodročje **proizvodnje kovinskih izdelkov**. Pomembnejši sta še področji trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil ter drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti, kjer je bilo skupaj doseženih 34 milijonov evrov čistega dobička ali 33 odstotni delež.

Na drugi strani pa je 307 ali **26 odstotkov družb zabeležilo 12 milijonov evrov čiste izgube**. Ta se je v primerjavi z letom prej povečala za kar tri krat. **Največ ali 55 odstotkov čiste izgube** v letu 2023 je bilo ugotovljene na področju **predelovalnih dejavnosti** v znesku sedem milijonov evrov. Sledijo družbe s področja **informacijskih in komunikacijskih dejavnosti**, s skupaj dvema milijoni evrov oziroma 17 odstotni deležem. 24 družb v letu 2023 ni ugotovilo niti dobička niti izgube, kar pomeni, da niso delovale.

Na nivoju **republiškega gospodarstva** je bil ugotovljen **neto čisti dobiček** v znesku 6,7 milijarde evrov. V letu 2023 je vseh 12 statističnih regij izkazalo neto čisti dobiček, izstopata osrednjeslovenska (3,2 milijarde evrov) in savinjska regija (644 milijonov evrov). Tako po **številu družb kot po ustvarjeni neto dodani vrednosti in ugotovljenem neto čistem dobičku spada regija med manjše, uvršča se na predzadnje 11. mesto** v republiškem gospodarstvu (predstavlja 1,6 % delež vseh družb, 1,4 % NDV in 1,3 % NČD na ravni države).

Na ustvarjen **neto čisti dobiček** regije v letu 2023 so najbolj vplivale družbe v **občini Postojna**, ki so ustvarile 43 milijonov evrov neto čistega dobička. Sledijo družbe občine Ilirska Bistrica, z 20 milijoni evrov. Družbe občine Cerknica so pristale na 3. mestu in leto zaključile s 17 milijoni evrov. Neto čisti dobiček so v letu 2023 zabeležile vse občine, razen družb občine Loška dolina (2 milijona evrov izgube).

Tudi največ **dodane vrednosti** je bilo ustvarjene v družbah **občine Postojna**, 169 milijonov evrov. Med področji dejavnosti pa po ustvarjeni dodani vrednosti najbolj izstopa področje **predelovalnih dejavnosti** z 283 milijoni evrov. Skupaj je bilo v družbah regije ustvarjene za 471 milijonov evrov neto dodane vrednosti. Neto dodana vrednost na zaposlenega v regiji je znašala 52.057 evrov, na ravni države pa 61.003 evrov.

Povprečna mesečna bruto plača na zaposlenega pri družbah v regiji se je napram letu 2022 zvišala za 150 evrov, znašala je **1.955 evrov**, ampak še vedno za 12 odstotkov zaostaja za republiškim povprečjem, ki je 2.218 evrov. V preteklem letu se je povečalo **število zaposlenih** pri družbah v regiji za 2 %, tako da so ob koncu leta 2023 družbe regije zaposlovale **9.042 delavcev**.

Ajpes, Izpostava Postojna, AFČ

Podjetno nad izzive- PONI

1. skupina PONI Primorsko-notranjske regije je zaključila program podjetniških usposabljanj konec aprila. V štirih mesecih so naši udeleženci namenili ogromno ur pridobivanju novih znanj, ustvarjalnemu razmišljanju, načrtovanju in izvajanju svojih idej. Sedaj prihaja čas, da njihove ideje preizkusijo na samostojni poti!

In s čim se vse ukvarjajo? Izvajajo terapevtske masaže, ustvarjajo blazinice za lažji vsakdan, nudijo babiško oskrbo, izvajajo avdioinženirske in produkcijske storitve, obujajo staro domačijo, izvajajo etnobiološka turistična vodenja, imajo šolo jahanja in turistično ponudbo konjeniških storitev, oblikujejo in izdelujejo unikatni nakit iz srebra in zlata, izvajajo svetovanja samozdravljenja s hrano, skrbijo za čustveno duhoven svet ter predelujejo in prodajajo zorjeno Wangus govedino in delujejo na področju trajnostnega turizma.

Če imate v sebi iskrico podjetništva, vas vabimo, da se nam pridružite v našem programu PONI Primorsko-notranjske regije, ki ga izvajamo na RRA Zeleni kras. **Program bo potekal vse do januarja 2028, do takrat se bo zvrstilo kar 10 skupin bodočih podjetnikov.**

Kaj vas čaka?

- Zabavna in poučna predavanja, ki vam bodo razkrila skrivnosti uspešnih podjetnikov.

- Izzivi, ki bodo prebudili vašo ustvarjalno žilico.
- Povezovanje z enako mislečimi posamezniki, ki so tudi na lovu za svojo podjetniško priložnostjo.

Vabljeni k sodelovanju vsi s podjetniško idejo, željo po svobodi in pogum!

RRA Zeleni kras

Kino Pivka

Nadgradnja ozvočenja v kinodvorani Krpanovega doma omogoča večjo uporabnost

V kinodvorani Krpanovega doma v Pivki so nedavno izvedli nadgradnjo ozvočenja. Z dodatkom dveh novih kino zvočnikov so obstoječi sistem usposobili za optimalno delovanje, ki omogoča širšo uporabo in ne le

za kinematografske dogodke. Po skrbnem pregledu in kalibraciji nastavitev je sistem pripravljen za nadaljnje projekcije.

Zavod za Turizem Pivka in Kino Pivka

Glasbeniki Postojnske godbe 1808 navdušili polno dvorano Krpanovega doma

6. aprila smo v Pivki gostili člane **Postojnske godbe 1808**. Tokratni nastop so poimenovali **Koncert filmske glasbe**, predstavili so namreč osem znanih melodij filmskih uspešnic različnih žanrov.

V večer so nas obiskovalce uvedli z znanimi fanfarami 20th Century Foxa. Sledile so melodije iz filmov Top gun, Rocky, Pirati s Karibov, Sam doma, Policijska akademija in Rožnati panter. V izvedbi pesmi iz slovenskih mladinskih filmov v priredbi Vinka Štrucla z naslovom Gremo v kino so sodelovali pevci **otroškega in mladinskega zbora Osnovne šole Pivka**, ki jih vodita **Damjana Morel** in **Katja Smrdelj Zafred**.

Odlomki pesmi iz Kekca, Bratovščine Sinjega galeba in Sreče na vrhovi so navdušili obiskovalce. Večer so nameravali zaključiti z odlomkom iz Levjega kralja, vendar so morali zaradi aplavza poslušalcev odlomek iz Sreče na vrhovi glasbeniki in mladi pevci ponoviti.

Med glasbenimi nastopi nas je voditeljica **Ana Žužek Barle** s pomočjo razlag **Silvije Šutej** sproščeno popeljala skozi zgodovino filmske glasbe, razložila njen pomen in vpliv. Prav glasba obogati filmsko izkušnjo in ni več samo spremljava. Stopnjuje tempo ali poudarja čustva. Postaja

vedno bolj zahtevna in pomembna, zato je leta 1934 dobila tudi svojo kategorijo pri podeljevanju prestižnih nagrad oskar. Že v tem obdobju so nastale nekatere skladbe, ki jih s filmom povezujemo še danes. Bodisi s posameznim filmom ali pa s filmom nasploh.

Med glasbenimi nastopi so nas na platnu spremljali izseki iz filmov in nas vračali v obdobja, ko smo si te filme ogledali in v njih uživali. Dvorana Krpanovega doma omogoča odlično glasbeno in filmsko interpretacijo.

Zavod za turizem Pivka in KINO Pivka sta želela tudi s pomočjo tega koncerta ponovno povabiti gledalce v kino k ogledu novih ali starejših

filmskih predstav. Izvajalci, glasbeniki Postojnske godbe 1808 so bili z nastopom pod vodstvom **dirigenta Primoža Petohleba** zadovoljni. Zaradi odličnega sprejema Pivčanov, kar tretjina članov namreč že prihaja iz Pivke, so predlagali, da spomladanski koncert postane tradicionalen. Tako se že lahko veselimo koncerta prihodnje leto, ki bo zaradi velikega števila odličnih skladb, verjetno ponovno filmsko obarvan.

Zavod za turizem Pivka, foto: Alen Franetič

Doživite nove okuse v Ekomuzeju Pivških presihajočih jezer

Prenovljeni Ekomuzej Pivških presihajočih jezer od februarja pripoveduje osveženo zgodbo o naravnih zakladih Pivke, sedaj pa se ponaša še z edinstveno kulinarično ponudbo, **Pivške popečene kruhke**. Ker bi radi poudarili lokalni pridihi, smo za krovne sestavine toplega sendviča izbrali izdelke Pivka perutninarstvo d.d. in Delamaris d.o.o. Obisk Ekomuzeja tako postane celostno doživetje, ki vključuje učenje o presihajočih jezerih ter uživanje v svežih okusih iz sestavin lokalnih podjetij.

Ekomuzej Pivških presihajočih jezer ponuja obiskovalcem priložnost raziskovanja in učenja o

naravnem fenomenu presihajočih jezer na Pivškem. Muzej združuje izobraževalne razstave o geoloških, hidroloških in bioloških značilnostih jezer, kot so njihova občasna narava in izjemna biodiverziteta. Obiskovalci se lahko seznanijo z **rastlinskim in živalskim svetom**, ki se prilagaja na spreminjajoče vodne pogoje ter spoznajo lokalne zgodovinske in kulturne značilnosti regije. Ekomuzej prav tako organizira **tematske dogodke in delavnice**, ki poglobijo razumevanje ohranjanja naravnega okolja in trajnostnega razvoja.

Zavod za turizem Pivka

Zgodbe zelenega krasa

Park vojaške zgodovine, Notranjski regijski park in Zavod za turizem Pivka so združili moči s ciljem obogatitve turistične ponudbe regije. Naša nova ponudba obiskovalcem zagotavlja popust ob nakupu vstopnice za katerikoli izmed naših prizorišč, vključno s Centrom o velikih zvereh Dina. Centrom za obiskovalce Cerkniško jezero, Ekomuzejem Pivških presihajočih jezer in Parkom vojaške zgodovine.

Ob nakupu vstopnice na katerikoli izmed partnerskih lokacij obiskovalci prejmejo **25-odstotni popust** na obisk znamenitosti **druge sodelujoče destinacije**. S tem želimo spodbuditi celovito raziskovanje kulturnih in naravnih znamenitosti naše regije ter obenem poudariti pomen trajnostnega turizma in ohranjanja naravne ter kulturne dediščine.

Obiskovalce vabimo, da to priložnost izkoristijo za raziskovanje bogate ponudbe Krasa, ki združuje zgodovinske, naravne in tehnološke zgodbe, hkrati pa ponuja zabavo za vso družino. Vsa prizorišča so dostopna za gibalno ovirane. Za več informacij o načrtovanju obiska in podrobnosti o delovnem času posameznih atrakcij obiščite naše spletne strani ali nas kontaktirajte neposredno. Zavod za turizem Pivka

Za dodatne informacije:

Notranjski regijski park: tic@notranjski-park.si, <https://www.notranjski-park.si/>, tel. št.: 031 668 223

Zavod za turizem Pivka: info@visitpivka.si, <https://visitpivka.si/>, tel. št.: +386 (0) 30 644 799

Park vojaške zgodovine: info@parkvojaskezgodovine.si, <https://www.parkvojaskezgodovine.si/>, tel. št.: +386 (0)31 775 002

Izlet v Durach

Društvo prijateljstva Most in Komisija za pobratene občine Občine Pivka vabita občane na obisk k prijateljem v Durach. Na Bavarsko z avtobusom odpotujemo v petek, 5. julija in se vračamo 9. julija. Potniki bodo nameščeni pri družinah naših prijateljev. Po želji lahko ob lastnem plačilu uredimo tudi prenočitve v gostišču. Prednost pri rezervacijah imajo občani, ki so ob zadnjem obisku ali prej gostili prijatelje

iz Duracha. Do zapolnitve mest sprejemamo prijave na telefonskih številkah Jana Gržinič 040 631 051 in Ernest Margon 031 689 058. Program obiska bo zagotovo pester, znan pa bo nekaj dni pred odhodom. O podrobnostih potovanja bomo obveščali pravočasno.

Zavod za turizem Pivka

Predstavitev knjige Življenje z volkovi

4. aprila je v Centru Dina Pivka potekal dogodek predstavitve knjige Življenje z volkovi.

V sklopu projekta LIFE WOLFALPS EU je bila v letu 2022 skupaj z organizacijo Artist for Nature Foundation izvedena umetniška delavnica, tekom katere so umetniki iz tujine preživeli teden dni časa z lokalnimi prebivalci v Starem trgu pri Ložu ter spoznali njihov pogled na življenje ob prisotnosti volka. Ob tem je nastala osupljiva zbirka likovnih del, ki lahko preko umetnosti na drugačen način kot le pisana beseda podajo sporočila ter pozitivne vidike sobivanja z volkovi. Kot dodatna aktivnost je v sodelovanju s Hišo knjig bila izdana knjiga 'Življenje z volkovi', kjer so poleg likovnih del zajeti tudi zapisi sodelujočih umetnikov in lokalnih prebivalcev.

Veseli nas, da se je dogodka udeležila večina sodelujočih, katerim smo se lahko zahvalili in jim poklonili izdano knjigo. Dr. Peter Skoberne nas je z uvodnim nagovorom povabil k razmisleku o sobivanju in našim vsakdanjim odločitvam, ki lahko pripomorejo k večji trajnosti, skupina MATETO pa je ustvarila nepozabno glasbeno izkušnjo za vse prisotne. Preko spleta so se dogodku pridružili tudi nekateri umetniki ter Ysbrand Brouwers, predsednik organizacije Artist for Nature Foundation.

Pred dogodkom je potekala umetniška delavnica pod vodstvom akademske slikarke Karmen Bajec, kjer so si sodelujoči ustvarili lasten izdelek - volčjo vrečo. Po dogodku pa smo ob pogostitvi in sproščenem vzdušju proslavili izid knjige in si ogledali Center DINA.

Knjiga Življenje z volkovi je za nakup na voljo v trgovini Centra DINA. V avli Krpanovega doma pa si lahko ogledate razstavo nekaj izbranih ilustracij in preberete izseke iz knjige.

Center o velikih zvereh DINA, foto Irena Kavčič

Doživite Pivko z lovci - LD Pivka se predstavi

23. marca dopoldan se je Krpanov dom v Pivki obarval v zeleno. Študijski krožek "MI in ZVERI", ki je deloval v sodelovanju z Zavodom za turizem Pivka in ostalimi prostovoljci, si je za glavni cilj postavil organizacijo tradicionalnega lovskega dogodka. Glavni namen dogodka je bila predstavitev lokalne LD Pivka, javnosti premalo viden pozitiven pomen lovske organiziranosti in uspešnost sobivanja z velikimi zvermi. Pod vodstvom mentorice Marjete Marinčič smo člani krožka iz različnih organizacij delovali prostovoljno.

O pomembnostih ohranjanja kulturne dediščine je spregovorila dr. Nevenka Bogataj iz Andragoškega centra Slovenije, ki v centru vodi področje Študijskih krožkov. Predsednik LD Pivka Sandi Šenkinc je na osrednji prireditvi predstavil zgodovino lovske družine, delovanje in povezovanje z lokalno ter širšo javnostjo. V središču dogajanja so bili lovci LD Pivka, ki so ob tej priložnosti izdelali tudi novo stojnico - krmišče, ki je predstavljala osrednjo točko prizorišča. Krmišče je trenutno na ogled v avli Krpanovega doma, v prihodnje pa bo dobilo svoje stalno mesto.

Z druženjem smo nadaljevali na ploščadi pred Krpanovim domom, kjer so podpora lokalnim lovcom izkazale številne organizacije z Lovsko zvezo Slovenije (LZS) na čelu. Izkazana podpora krovne organizacije lovstva se je zrcalila tudi v obisku predsednika LZS Alojza Kovšce, ki je zbrane obiskovalce nagovoril v duhu ohranjanja tradicionalnih vrednot in slovenske kulturne dediščine. Poudaril je pomen lovca kot posameznika v gozdu ter pomembnost povezovanja lovske organizacije z lokalno skupnostjo. V svojem govoru se je ozrl tudi v zgodovino lovstva, več o njej pa nam je povedal sodelavec strokovne službe LZS Gregor Bolčina, ki je obiskovalce povabil tudi k ogledu razstave "Zgodovina lovstva", s katero smo želeli opomniti na tradicijo lovstva na Slovenskem in na Pivškem. Svoj pogled na lovstvo je v govoru predstavil tudi župan občine Pivka. Navezal se je na pretekle in prihodnje izzive sobivanja z velikimi zvermi v našem lokalnem okolju.

do prostovoljnega dela vseh slovenskih lovcev, ki svoj prispevek k ohranjanju narave doživljajo kot način življenja. V prihodnost je potrebno zakorakati z jasnimi cilji, ki bodo osvetlili pomen lovcev in na tak način širši javnosti predstaviti realno sliko LZS - kot največje naravovarstvene organizacije v Sloveniji.

Postojnsko-bistriška zveza lovske družin je na svoji stojnici udeležence informirala o vključevanju mladih v lovstvo skozi mladinske tabore in delavnice. Predstavilo se je tudi Lovsko kinološko društvo Postojna in poudarilo pomen lovske kinologije na našem prostoru. V zaključnem delu prireditve pa smo namenili posebno priložnost za predstavitev tudi štirinožnim lovske prijateljem in njihovim lastnikom. Lovstvo se pri svojem delovanju opira predvsem na preverljiva znanstvena spoznanja, ki nastajajo s pomočjo sodelavcev iz Biotehniške fakultete in drugih partnerjev. Svoje delovanje in povezanost z lovci sta na stojnici Lovstvo in znanost predstavljala Biotehniška fakulteta in DivjaLabs. Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) poleg ostalih glavnih dejavnosti izvaja tudi nadzor nad prostoživečimi živalmi in lovstvom. Na stojnici ZGS in ZGS območna enota Postojna so predstavili glavne dejavnosti s poudarkom na nujnem in ključnem povezovanju z lovske organizacijami, ki prispevajo k uspešnemu gozdnogospodarskemu načrtovanju in varstvu gozdov. SGLZŠ Postojna prenaša lovsko znanje in veščine na mlade skozi Lovski krožek. Zavedajo se pomembnosti ohranjanja gozdarske in lesarske tradicije, ki pa je na našem kraškem območju močno prepletena tudi z lovstvom. Obiskovalci so poleg dogajanja na stojnicah lahko prisluhnili tudi predavanju vodje LPN Jelen Antona Marinčiča, Medvedke pripeljejo mladiče iz brloga. V svojem govoru je poudaril pomembnost zavedanja, da smo ljudje v naravi samo gostje in da je za ohranjanje narave ključno spoštovanje do vseh njenih prebivalcev. Vsi obiskovalci so si lahko ogledali tudi Center o velikih zvereh DINA, ki je plod uspešnega sodelovanja številnih partnerjev, med njimi tudi lovcev.

Tjaša Žgur, foto: Valter Leban

Med vsemi govori je bilo razbrati veliko spoštovanje

	SESTAVIL: MARIJAN SOTLAR		SLOVENSKI PISATELJ AVGUŠTINE C MARKO	PREBIVALEC OBČINE	ŽIDOVSKO IME ZA NEJUDE	OTON ŽUPANČIČ	PONOVA IZDAJA KAKEGA DELA	IZGNANKA IZ RAJA	LANTAN	ČLENASTA ŽIVAL	SLOVENSKI ALPINIST IN REŠEVALEC FRANC	JAPONSKA BESEDA ZA BOŽANSTVO
	PTICA PEVKA IZ DRUŽINE DROZGOV											
	ŽENSKA, KI KOGA OBOŽUJE											
	ŽENSKA POTOMKA					VEZNIK MAJHEN SPAK			GRŠKO OSV. GIBANJE TROPESKO DREVO			
	ITALIJANSKI SPOLNIK ITAL. REŽISER				STRONCIJ NEMŠKA IGRALKA BETTY			NAPIS NA KRIST. KRIŽU NADLEŽEN ČLOVEK				
											NAREK, ZAHTEVA	PORTUGAL. LUKA JUŽNO OD PORTA
		POLIVKA, DODATEK PRI JEDI	PREPOVED ZA IZRAŽANJE GIBANJA NAZAJ	POTOMEK NEMŠKA ATLETINJA WYLUDDA		PODSTREŠ NA SOBA VIETNAMSKO						
	OZVEZDJE SEDMIH ZVEZD RIMSČICE					IZVEDENEC V TAKTIKI KI USTREZA DANEMU				RIMSKA 4 NAJVIŠJA TOČKA GORE		
GL. MESTO AVSTRALSKÉ DRŽAVE VICTORIE								SIPINI ORGANI ELDA VILER				
LJUDSTVO NA ALEUTIH					IGRALKA MIJA IZ CELJA SREDNJI PRST NA				KONCI POLOTOKO V KRAJ PRI CELJU			
ČLOVEK, KI POČASI IN TEŽKO HODI												
ALPINISTIČNI ODSEK			LJUBLJANSKA GALERIJA ČEBELJA TVORBA					OSEBNI ZAIMEK		TOLE ETRUŠČAN. BOGINJA LOVA		
	ŠPANSKI PESNIK DE OTERO	RASTLINSKA ZAJEDAVKA ZGOD.						PRVA ŽENSKA PO BIBLIJI			KOROŠKI OČE, ATEK	MLINSKI ŽLEB
OGRODJA ZA VINSKO TRTO								SLOVENSKI TELOVADELEC MIRO KRAVICA				
RUMENO BARVILO V JAJČNEM RUMENJAKU						OZNAKA ZA PASKAL	RIMSKA 1001 SVOBODNO TRŽAŠKO OZEMLJE		SLOVENSKA SLIKARICA POTOKAR PRŠICA			
LATINSKI PREDLOG			CINK BRITANSKA PRESTOLNICA			PASJA SAMICA				ATLETSKA DISCIPLINA KLOR		
TEKOČINA, KI JO IZLOČAJO SOLZNE						VABA, ZANIMIVOST POVRŠINSKA						
	PRIPRAVA ZA LOVLJENJE ŽIVALI	OVČJA SAMICA MADŽARSKA PLOŠČINSKA				ENAKA SAMOGLASNO MESTO NA NIZOZEMSKEM		REKA V AVSTRIJI NEMŠKA REKA			VEČJA V STRUGI TEKOČA VODA	OBER
ITALIJANSKI OPERNI PEVEC TULLIO					GRŠKA ČRKA MESTO V PENNSILVAN		JASTREB Z BRKI LETOVIŠČE PRI OPATJI			RIMSKA BOGINJA JEZE KONJSKI TEK		
KRAJ PRI KRŠKEM					OBLASTNIK TIRAN NOBELIJ						ELDA VILER MLADINSKA KNJIGA	
PRILOŽNOSTNA ZNAMKA												
ORODJE ZA TANJENJE						ALEŠ VALIČ		DOMAČINSKI VOJAK V AFRIŠKIH KOLONIJAH				

EAM – grško osvobodilno gibanje, **ATKI** – ljudstvo na Aleutih, **ALM** – reka v Avstriji, **PANE** – italijanski operni pevec Tullio, **BLAS** – španski pesnik de Otero, **ARPA** – madžarska ploščinska mera, **ILKE** – nemška atletinja Wyludda, **DINO** – italijanski režiser Risi, **TRE** – vietnamsko otočje, **GOI** – židovsko ime za nejude, **KAMI** – japonska beseda za božanstvo

Deset let Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera

Odprtje Ekomuzeja Pivških presihajočih jezer leta 2013

Le malo naravnih pojavov je tako slikovitih in hkrati ranljivih, kot je območje presihajočih jezer, ki zaznamuje edinstveno pokrajino Pivške kotline. Leta 2011 smo tu zabeležili velike količine razlitnega digestata iz bioplinarne, kar je zaradi propustnosti kraških tal terjalo usmeritev v trajnostno ravnanje z okoljem. V nadaljevanju smo spregovorili z Eriko Kovačič, Tadejem Kogovškom in Evo Šabec Korbar iz Občine Pivka, ki pojasnjujejo ozadje, prizadevanja in pomen ustanovitve Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera, ki letos obeležuje deset let.

Kako se je začela zgodba parka in kakšna je njegova vizija?

Dogodek iz leta 2011 je spodbudil idejo o zavarovanju območja in s postopkom za zavarovanje smo začeli v januarju 2012. Ideja je nadgradila prvo idejo zavarovanja tega območja in ustanovitve Regijskega parka Snežnik v začetku novega tisočletja.

Že od začetka so bili tej ideji naklonjeni tudi občani. Postopke smo vodili preudarno z vključitvijo zainteresirane javnosti; Ministrstvom za kmetijstvo in okolje, Zavodom RS za varstvo narave, Inštitutom za raziskovanje krasa, Kmetijsko svetovalno službo, Agencijo za okolje, Ministrstvom za obrambo, pa z gozdarji, lovci in vodarji ter občani občine Pivka. Ozaveščanju občanov je bil namenjen sklop predavanj z naslovom »Pivška jezera povezujejo«, ki smo ga izvedli v sodelovanju z Društvom Drobnovratnik.

Uradna zgodba Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera se je začela s sprejemom Odloka o Krajinskem parku Pivška presihajoča jezera, na seji občinskega sveta Občine Pivka, 15. maja 2014.

»Vizija Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera je ustvariti trajnostno naravno in kulturno okolje, ki bo ohranilo edinstveno naravo Pivških jezer in kulturno dediščino tega območja ter hkrati omogočilo trajnostni razvoj lokalne skupnosti.«

V krajinskem parku si prizadevamo ohraniti biotsko raznovrstnost mokrotnih travnikov na jezerih in suhih kraških travnikih. Z različnimi aktivnostmi in interpretacijo v Ekomuzeju Pivških presihajočih jezer spodbujamo raziskovanje in izobraževanje o pomenu varstva narave. Prizadevamo si za razvoj trajnostnega turizma, kmetijstva in drugih dejavnosti, s katerimi bomo prispevali k ohranitvi

bogate naravne in kulturne dediščine, prispevali k lokalnemu gospodarstvu in razvoju podeželskih skupnosti. Z izobraževalnimi programi, interpretacijskimi potmi in sodelovanjem z lokalnimi prebivalci ter strokovnjaki spodbujamo ozaveščenost in povezovanje med ljudmi ter naravo.

Kateri so bili največji dosežki parka v preteklih desetih letih?

Med dosežki s področja ozaveščanja in izobraževanja prebivalcev izpostavljamo **odprtje Ekomuzeja Pivških presihajočih jezer septembra leta 2013 in njegovo letošnjo nadgradnjo**. Že prvotni Ekomuzej je postal primer dobre prakse sodobne interpretacije naravne dediščine in fenomena Pivških presihajočih jezer. Z inovativnimi pristopi, interaktivnimi eksponati in scenskimi postavitvami različnih življenjskih okolij je bil prvi primer sodobnega centra za predstavitev narave v Sloveniji. Ekomuzej si je v devetih letih delovanja ogledalo približno 30.000 ljudi iz Slovenije in tujine. S projektom PIVKA.KRAS.PRESIHA pa se je ponudila priložnost za prenovalno in nadgradnjo. Med dosežke štejemo tudi **dobro obiskanost ozaveščevalnih in izobraževalnih dogodkov, kot so Modrinovi večeri in različnih otroških delavnic**, ki so namenjene predvsem domačinom.

Na področju izvajanja naravovarstvenih ukrepov na terenu izpostavljamo projekt **PIVKA.KRAS.PRESIHA, ki je bil namenjen ohranjanju kmetijske krajine na območju Krajinskega parka**. Z različnimi aktivnostmi, kot so krčenje zarasti, spodbujanje prilagojene košnje in upravljanja pašnikov, obnova in vzpostavitev kalov, ukrepi za netopirje ipd., smo aktivnosti krajinskega parka usmerili na teren in prispevali k izboljšanju ter ohranjanju nekaterih evropsko pomembnih vrst in življenjskih okolij.

Največje ojezeritve v času KPPPJ leta 2014

S projektom smo postavili dobre temelje in partnerstva za nadaljnje upravljanje Krajinskega parka.

Za Krajinski park je velik dosežek tudi **pozitivna sodba Ustavnega sodišča iz leta 2022**, s katero je sodišče odločilo, da določilo v Odloku o Krajinskem parku Pivška presihajoča jezera, ki pravi, da na območju Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera ni dovoljeno »graditi novih tranzitnih energetskih, telekomunikacijskih in prometnih infrastrukturnih ureditev« ni v neskladju z Ustavo in zakonom (8. točka drugega odstavka 11. člena Odloka o Krajinskem parku Pivška presihajoča jezera). S pozitivno sodbo smo sklenili šestletni spor z državo pri umeščanju prenosnega plinovoda, ki je primer dobre prakse za slovensko varstvo narave.

Uspeh predstavljajo tudi **uspešne kandidature na različnih nacionalnih in evropskih projektnih razpisih**. V desetih letih smo postali prepoznaven in zanesljiv partner pri izvajanju projektov s področja varstva narave, turizma in kmetijstva. K temu je prispevala zanesljivost sicer majhne interdisciplinarne ekipe s širokim znanjem. Našteli bi samo največje projekte: PIVKA.KRAS.PRESIHA (Evropski sklad za regionalni razvoj), ReNature (Finančni mehanizem EGP), Projekt Ekomuzej Pivških presihajočih jezer (Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja), Učna pot na Čistilni napravi Živa, Culturecovery (Interreg Centralna Evropa), Carnivora Dinarica (Interreg Slovenija-Hrvaška), NATURE&WILDLIFE (Interreg Slovenija-Hrvaška), manjši projekti programa LEADER. Prav s projektnimi aktivnostmi smo spletli tesne vezi s številnimi partnerji v lokalnem, regionalnem in mednarodnem prostoru. Smo eden najbolj prepoznanih krajinskih parkov v Sloveniji, z uspešno zgodbo ustanovitve s strani lokalne skupnosti. Prav slednje je redkost na ravni Evropske unije (EU), ob enem pa najbolj sledi razvojnemu pristopom EU – od spodaj navzgor.

Kako so se skozi leta razvijale dejavnosti v parku, ki so omogočile boljše razumevanje in varovanje ekosistemov presihajočih jezer?

Veliko vlogo pri razumevanju Pivških jezer in posebnosti tukajšnje narave ter spoštovanju narave predstavljajo dogodki, ki so se odvijali v Ekomuzeju (Modrinovi večeri, otroške delavnice, različna predavanja in delavnice na temo rastlin, živali, kraškega površja idr., vodeni pohodi in sprehodi, kolesarjenje, kulturni in kulinarčni dogodki ipd.). V vseh letih se jih je zvrstilo krepko čez sto. Vseskozi smo sodelovali z domačini. Poleg dogodkov v Ekomuzeju in na območju KPPPJ so se skozi leta razvijala sodelovanja z izobraževalnimi, raziskovalnimi in strokovnimi institucijami s področja varstva narave, okolja in vrst ter življenjskih okolij. Med njimi so znanstvena raziskovanja in monitoringi stanja jezer, vrst in življenjskih okolij ter njihovega okolja raziskovalcev z Inštituta za raziskovanje krasa, Fakultete za matematiko, informacijske tehnologije in naravoslovje, Univerze na Primorskem (FAMNIT), različnih bioloških društev in drugih raziskovalnih institucij (študentski tabori, študentske prakse, Bioblitz 2021, diplomske in raziskovalne naloge idr.). Dodajmo še izobraževalne programe za šole, vrtce in javnost in projekte za ohranjanje ogroženih vrst, obnove življenjskih okolij ter urejanje interpretacijskih poti. Pomembno vlogo so odigrale različne kampanje ozaveščanja o pomenu varstva narave in trajnostnega ravnanja z okoljem, ki smo jih organizirali v sodelovanju s

Izobraževalni dogodki za širšo javnost

Turističnim društvom Pivka in Društvom Drobnavratnik in so nagovarjale tako lokalno prebivalstvo kot obiskovalce parka. Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, strokovnjaki in nevladnimi organizacijami je bilo ključno pri razvoju in izvedbi teh dejavnosti, saj je omogočilo celostni pristop k varstvu in ohranjanju narave v parku. Pomembno je tudi sodelovanje z nekaterimi domačini, strokovnjaki s posameznih področij, prostovoljci, ki nam pomagajo pri poznavanju območja in razvoju ukrepov.

Veliko sodelujemo tudi s strokovnjaki s področja kmetijstva, ki je v krajinskem parku sektor z največ vpliva na ohranjanje biotske raznovrstnosti. V občini Pivka in na območju parka izstopa delež ekološko usmerjenih kmetij, kar je tudi rezultat uspešnega sodelovanja kmetov s kmetijskimi svetovalci Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica. Kar 42 odstotkov kmetijskih površin v občini Pivka kmetje obdelujejo na ekološki način (povprečje v Sloveniji je 11 odstotkov). V parku pozitivno izstopa tudi vpis kmetijskih ukrepov Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, ki predstavljajo nadstandard na področju kmetijske prakse. S tem trajnejše zagotavljamo kmetijsko prakso, prilagojeno potrebam varstva narave, in prispevamo k izobraževanju kmetovalcev.

Katere so bile največje ovire in kako ste jih premagali?

Srečujemo se s strokovnimi izzivi, kako povezovati številne interese in ob tem prispevati k ohranjanju narave, kako obvarovati družbene koristi (npr. narave, okolja ipd.) pred interesi posameznikov ipd. Izziv predstavlja pridobivanje finančnih virov s pomočjo projektov, s čimer bomo lahko krepili delovanje Krajinskega parka. Z naravovarstvenimi ukrepi na terenu poskušamo oblikovati primere dobrih praks za področja, kjer zaznavamo probleme, npr. zaraščanje kmetijskih površin, zaščita pred velikimi zvermi, primerna kmetijska praksa ipd. Želimo si, da bi lahko uspešne

Okusi pivških jezer

primere reševanja izzivov v prostoru vključili v redno prakso upravljanja posameznih sektorjev v zavarovanih območjih. Prizadevamo si, da delujemo strokovno, vključujoče, pošteno in transparentno. Želimo prispevati h krepitvi razumevanja procesov v naravi in iskanju rešitev, ki bodo sprejemljive za širšo skupnost. Prizadevamo si, da projekti puščajo pozitivne sledi v našem okolju in da v čim večji meri vključujemo tudi aktivnosti, ki prinašajo razvojne priložnosti za lokalno skupnost.

Kakšno vlogo je imela lokalna skupnost pri razvoju in podpori parka?

Občina Pivka je prepoznala posebnosti območja in razumela njegovo občutljivost. Prepoznala je potrebo po zavarovanju in prednosti tega ukrepa ter priložnosti za razvoj turizma, kmetijstva in drugih dejavnosti. Imela je ključno vlogo pri vodenju celotnega procesa ustanovitve, zagotovila je kader in finančna sredstva za delovanje, vodila je komunikacijo z različnimi deležniki in strokovnimi institucijami. Še posebej pomembno je, da je ves čas podpirala idejo ustanovitve krajinskega parka in da to uresničuje ter podpira tudi danes.

Kako se je razvijal turizem v parku?

Turizem v Krajinskem parku Pivška presihajoča jezera se je v preteklih letih razvijal dinamično, s širitvijo interpretacijskih centrov, Ekomuzeja Pivških presihajočih jezer, Centra o velikih zvereh Dina Pivka, urejanjem poti, vzpostavitvijo podpornih mehanizmov, vključevanjem drugih ponudnikov, kot so lokalne nastanitvene in gostinske storitve ter ponudniki aktivnosti na prostem, kar je omogočilo celovito turistično ponudbo za obiskovalce. Ključno vlogo je imel Ekomuzej Pivških presihajočih jezer, ki je že pred ustanovitvijo krajinskega parka obiskovalcem ponudil edinstveno izkušnjo z bogatimi vsebinami o naravi, kulturi in zgodovini območja Pivških jezer, kasneje pa to nadgrajeval z urejanjem poti, razvojem mobilne aplikacije ipd. S predstavitvami na različnih sejmih in povezovanjem z drugimi ponudniki ter mediji je Krajinski park Pivška presihajoča jezera danes vse bolj prepoznavna destinacija med domačimi gosti. Turistične aktivnosti danes uspešno nadgrajujemo v sodelovanju z Zavodom za turizem Pivka, ki je upravljevalec omenjenih interpretacijskih centrov.

Med ponudniki nastanitev v občini Pivka jih je skoraj polovica (46 odstotkov) na območju krajinskega parka, s kapaciteto skoraj 70 odstotkov vseh stalnih ležišč v občini. Danes ima nastanitev na območju parka 12 ponudnikov z 269 stalnimi ležišči. Zaenkrat je obisk območja vzdržen in ne zaznavamo težav množičnega obiska. Zavedamo se potencialnih izzivov, ki jih lahko prinese večji obisk turistov, zato snujemo ukrepe za ohranjanje ravnovesja in načrtujemo implementacijo smernic za usmerjanje obiskovalcev.

Kako se nameravate soočiti z izzivi podnebnih in drugih sprememb?

V prihodnje lahko pričakujemo številne izzive, predvsem na področju podnebnih sprememb, varstva narave in okolja. Kaj storiti, kako načrtovati, da bomo uspeli ohraniti naravo, okolje in čim višjo kvaliteto našega življenja, so aktualna vprašanja tako na državni kot EU ravni. Pred nami je izziv, kako te vsebine izvajati na terenu. Območje

Jezera v avgustu

Petelinjsko jezero

krajinskega parka je zaradi svojih izjemnih lastnosti, kot so visoka biotska pestrost, zadrževanje viškov vode, vir pitne vode, pomembno območje in skupaj z drugimi zavarovanimi območji že danes prostor umeščanja nekaterih prilagoditvenih ukrepov varstva pred podnebnimi spremembami v praksi, na primer obnova kalov, travnikov, aktivnosti za preprečevanje širjenja invazivk, izobraževalne in ozaveševalne aktivnosti ipd.

Kateri so bistveni cilji za prihodnost?

Krajinski park s pomočjo kadra iz Občine Pivka sestavlja ekipa strokovnjakov s področja turizma, varstva narave, biologije, gozdarstva in geografije. Majhna, interdisciplinarna ekipa je razširila dejavnosti krajinskega parka. Z znanjem, izkušnjami, izvedenimi aktivnostmi in projekti je postal krajinski park prepoznavna organizacija varstva narave tako na državni kot mednarodni ravni. V prihodnje si želimo skupaj z domačini krepiti aktivnosti na terenu, s katerimi bomo prispevali k ohranjanju in izboljšanju stanja posameznih pomembnih vrst in življenjskih okolij. Skupaj z Zavodom za turizem Pivka in Centrom o velikih zvereh DINA Pivka želimo nadaljevati z izobraževalnimi in ozaveševalnimi aktivnostmi ter krepiti in nadgraditi aktivnosti z bližnjimi izobraževalnimi ustanovami. Skupaj z različnimi strokovnjaki želimo krepiti poznavanje vrst in življenjskih okolij ter drugih posebnosti območja. Dobro poznavanje območja je ključno za pripravo ciljno usmerjenih in rezultatsko usmerjenih naravovarstvenih ukrepov v prihodnje. Pri našem delu so pomembni domačini, ki ta prostor vzdržujejo že stoletja, ohranjajo tradicijo in so ga uspeli ohraniti večinoma v dobri kondiciji. Želimo si, da bi v prihodnje skupaj iskali in oblikovali razvojne možnosti, nadgradili produkte in bili dobri partnerji.

Alenka Furlan Čadež, foto: arhiv KPPPJ

Vodne ptice Pivških presihajočih jezer

Pivška presihajoča jezera so zanimiva tudi z ornitološkega vidika, saj tu poteka ugodna selitvena pot za različne vrste ptic. Poleg tega so tudi pomembno življenjsko okolje za ptice gnezdilke. V nadaljevanju so podana naključna opažanja nekaterih vodnih ptic.

Med vodnimi pticami lahko na jezerih opazimo predvsem race, sive čaplje (*Ardea cinerea*) in velike bele čaplje (*Ardea alba*). Na primer, na Petelinjskem jezeru, se pojavljajo velike jate rac na vzhodni strani pod Okrogelkom, ki je manj obiskan. Opažene jate čapelj so imele do okoli 10 osebkov, večkrat pa je bil le en osebek. Na jezerih se lahko ustavijo tudi večje jate žerjavov (*Grus grus*). Pojavijo se tudi manjše vodne ptice, kot so togotniki (*Philomachus pugnax*), ki so bili opaženi na Parskem jezeru ter sivi galebi (*Larus canus*) in rečni galebi (*Chroicocephalus ridibundus*) na Petelinjskem jezeru.

Vodne ptice se na jezerih lahko zadržijo več dni. Tako so bile na Malem Zagorskem jezeru opažene bele štoklje (*Ciconia ciconia*) več kot en teden. Ko je bilo jezero vse manjše, je bilo na njem tudi manj ptic. Na Petelinjskem jezeru sta dve mali beli čaplji (*Egretta garzetta*) vztrajali, dokler je trajalo najnižje jezerce v kotanji. Tudi trije labodi grbci (*Cygnus olor*, labodji par z mladičem) so obiskali zaledenelo Petelinjsko jezero z nekaj zaplatami brez ledu in ostali vse do konca, ko so bile le še luže na dnu kotanje. Vodne ptice so tako tudi pokazatelj, kje se ob presihanju jezer plitva voda v kotanjah zadržuje najdlje.

Na Petelinjskem jezeru so večjo jato močvirskih martinčev (*Tringa glareola*), ki so manjše vodne ptice, naslednji dan po presahnitvi jezera nadomestile ptice pevke, kot je rumena pastirica (*Motacilla flava*). To kaže na hitro izmenjavo vodnih ptic s pticami pevkami. Na Palškem jezeru pa se je spomladi slišalo oglašanje kosca (*Crex crex*), ko se je jezero pojavilo v nižjem delu dna kotanje.

Vodne ptice se zadržujejo tudi v reki Pivki in ob njej. Ptice na svoji selitveni poti verjetno letajo med jezeri in poplavno ravnico ob reki Pivki.

Tina Kirn

V projektu ReNature obnovili travnike in mokrišča

Konec aprila se je **zaključil dvoletni projekt ReNature** - Obnova mreže mokrišč in travnišč pomembnih za Natura 2000 in druge zavarovane vrste in habitatne tipe v Biosfernem območju Kras in porečje Reke ter Krajinskem parku Pivška presihajoča jezera. Nosilec projekta Javni zavod Park Škocjanske jame je na zaključnem dogodku skupaj s partnerji predstavil rezultate projekta in si z udeleženci ogledali izvedene aktivnosti na terenu.

V projektu smo s številnimi aktivnostmi prispevali k blaženju podnebnih sprememb in izboljšanju stanja suhih kraških travnikov in mokriščnih ekosistemov ter številnim evropsko pomembnim vrstam tudi kvalifikacijskim vrstam Natura 2000.

Javni zavod Park škocjanske jame je na širšem območju Brkinov obnovil **osem kalov in en velban studenec**. Vodna telesa, ki so bila nekoč pomembna za napajanje živine danes predstavljajo pomembno življenjsko okolje za dvoživke, kačje pastirje in druge vrste, v sušnih mesecih pa so pomemben vir vode za divjad in ostale domače živali.

Univerza v Ljubljani Veterinarska fakulteta je na območju Vremščice očistila **39 ha** zaraščajočo površino na kateri se pase čreda avtohtonih isterskih pramenk, s katero bodo preprečili ponovno zaraščanje. **Občina Pivka**

pa je očistila **6 ha** zaraščajočih površin in vzpostavila visokodebelni travniški sadovnjak z 38 drevesi starih, odpornih sort jablan, ki bodo omogočile dodaten dom travniškim vrstam ptic.

Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem je skupaj z norveškim partnerjem Foundation Norwegian Institute for Nature Research raziskovala dobrine in vrednote, ki jih koristimo v Biosfernem območju Kras.

Projekt **ReNature** sofinancirajo Islandija, Lihtenštajn in Norveška s sredstvi **Finančnega mehanizma EGP 2014-2021** in Republika Slovenija v višini **1.196.385,00 EUR**.

Občina Pivka, ReNature, Foto: Občina Pivka

Modrinovi večeri in botanični sprehod

V marcu in aprilu smo izvedli še dve predavanji v sklopu modrinovih večerov v prenovljenem Ekomuzeju Pivških presihajočih jezer. Predavatelj **dr. Tomi Trilar** nas je popeljal v svet gozdnih ptic in nam s pomočjo odličnih audio in fotografskih posnetkov predstavil raznolikost vrst, ki jih najdemo v naših gozdovih ter njihova edinstvena oglašanja. Predavateljica **dr. Lučka Kajfež Bogataj**, priznana klimatologinja, pa nam je predstavila razloge za segrevanje ozračja in kakšne so napovedi za območje Slovenije in Evrope.

V sklopu dneva travniških sadovnjakov smo 27. aprila organizirali voden botanični sprehod in gibalne delavnice za najmlajše v Ekomuzeju Pivških presihajočih jezer, ki so skozi igro spoznali opraševalce cvetane kraških travnikov. Cikel predavanj in botanični dogodek so organizirani v sklopu projekta **ReNature**, ki ga financirajo Islandija,

Lihtenštajn in Norveška s sredstvi **Finančnega mehanizma EGP 2014-2021** in Republika Slovenija v višini **1.196.385,00 EUR**.

Občina Pivka, ReNature, foto: Občina Pivka

Razstava »Nato 75 let/Slovenija in Nato 20 let«

V Parku vojaške zgodovine so ob dvojnem jubileju zveze NATO, 75-letnici ustanovitve ter 20-letnici pridružitve Slovenije, v sodelovanju z uradom vlade za komuniciranje (Ukom) in ministrstvom za obrambo ter ob podpori ameriškega veleposlaništva pripravili razstavo, ki obiskovalce seznaja z delovanjem zveze NATO, njeno vlogo in prednostmi članstva v Severnoatlantskem zavezništvu. Park se je s tem ob dvajseti obletnici vstopa Slovenije v zvezo NATO pridružil seriji dogodkov in obeleževanj na najvišji državni ravni.

Nova fotografska razstava v prvem tematskem sklopu z naslovom **»Nato 75 let«** predstavlja zgodovino zavezništva, njegov razvoj in vojaško moč; drugi del z naslovom **Slovenija in Nato 20 let** pa oriše pot približevanja naše države Severnoatlantskemu zavezništvu ter pomen zveze Nato za Slovenijo. Avtor razstave je **direktor Parka mag. Janko Boštjančič**. Vsebinske panoje razstave sta oblikovala **Barbara Sirk** in **Žiga Okorn iz podjetja Uvid.si**, celotno muzejsko postavitve pa je za umestitev na zunanje kubuse ob vhodu v Park zasnovala **Irena Kogoj** iz Ukom-a.

Razstavo je 27. marca odprl **državni sekretar na ministrstvu za obrambo dr. Damir Črnčec**. Ob tem je poudaril, da odprtje razstave o zvezi NATO in slovenski vlogi v njem ravno v muzejski zbirki, ki prikazuje vojno '91, ni brez pomena, saj tako lokacija kot vsebina razstave pričata o naši zgodovinski izkušnji ter pomenu severnoatlantske obrambne zveze v desetletjih po drugi svetovni vojni vse do danes. Zbrane je nagovorila tudi **direktorica Ukom-a Petra Bezjak Cirman** in izrazila pohvale Parku vojaške zgodovine za pripravo razstave, ki javnost seznaja z delovanjem Nata in hkrati spodbuja k razmisleku o sodobnih izzivih zavezništva ter njegovem nadaljnjem

razvoju, kjer mora ostati prioriteta prizadevanje za mir. Na širšo perspektivo razstave je opozoril tudi **direktor Parka mag. Janko Boštjančič**, saj Nato po njegovih besedah predstavlja najmočnejše vojaško zavezništvo v zgodovini človeštva, ki je in še vedno zagotavlja varnost velikemu delu Evrope ter sooblikuje svetovno dogajanje.

Odprtju razstave je sledila okrogla miza z naslovom **»Nato 75 let – vloga in pomen v preteklosti/sedanosti/prihodnosti«**, na kateri so povabljeni govorniki strnili svoja razmišljanja o prednostih članstva v zvezi ter izzivih, s katerimi se sooča v sodobnem času. Svoj pogled so predstavili **državni sekretar na ministrstvu za obrambo dr. Damir Črnčec**, **veleposlanica Združenega kraljestva v Sloveniji Tiffany Sadler**, **veleposlanik Ukrajine v Sloveniji dr. Andriy Taran** in **profesor mednarodnih odnosov na univerzi New England College v ZDA dr. John Marshall Callahan**.

Dogodka se je udeležilo več veleposlanikov oz. drugih visokih tujih diplomatskih in vojaških predstavnikov držav članic Nata, poleg tega pa tudi številni domači povabljeni predstavniki ministrstva za obrambo, Slovenske vojske, ministrstva za zunanje zadeve, Ukom-a ter Občine Pivka.

Park vojaške zgodovine, foto: Alen Franetič

Slovesno obeležili 20. obletnico ideje o ustanovitvi

Pred dvajsetimi leti, 9. maja 2004, vsega nekaj dni po pridružitvi Republike Slovenije Evropski uniji, se je na dan Evrope in pivški občinski praznik rodila ideja, da bi opuščene, propadajoče vojašnice ob robu Pivke preuredili v vojaški muzej. Drzna zamisel je imela le malo možnosti za uresničitev, a Občina Pivka je v projektu prepoznala razvojno priložnost, Ministrstvo za obrambo je ocenilo, da je projekt uresničljiv, zagnana ekipa se je predano lotila dela, evropska kohezijska sredstva pa so odprla neslutene možnosti ... Projektanti so se lotili dela, zabrnili so gradbeni stroji in Vojaški muzej Slovenske vojske je začel z obnovo prvih eksponatov.

Od skromnih začetkov ob odprtju leta 2006 do danes se je Park vojaške zgodovine razvil v največji muzejski kompleks pri nas in enega najbolj obiskanih muzejev v državi. Z vpisom v razvid muzejev pri Ministrstvu za kulturo leta 2019 in pridobitvijo pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev leta 2022 se je njegova vloga pri predstavljanju vojaške premične ter nesnovne kulturne dediščine potrdila tudi na državni ravni.

V Parku vojaške zgodovine so v počastitev dvajsete obletnice, kar je vzniknila pogumna ideja o tako drznem projektu, postavili muzejsko obeležje s fotografsko razstavo, ki prikazuje razvoj muzejskega kompleksa.

Razstava z naslovom »Svoje meče bodo prekovali v lemeže in svoje sulice v srpe (Izaija 2,4)« v prvem delu slikovno predstavi pestro zgodovino nekdanje vojašnice ob robu Pivke od njene izgradnje v 30. letih prejšnjega stoletja do postopnega zatona po slovenski osamosvojitvi. Serija fotografij v drugem tematskem sklopu pa izpostavi ključne mejnike v zgodbi Parka vojaške zgodovine, katerega ustanovitev je arhitekturno impozanten kompleks vojašnice obvarovala pred dokončnim propadom. Avtor razstave je **direktor Parka mag. Janko Boštjančič**. Konstrukcijo in razstavo sta oblikovala **Barbara Sirk** in **Žiga Okorn iz podjetja Uvid.si**, izvedli pa **podjetji Maher** ter **O.K.V.I.R.**

Muzejsko obeležje s fotografsko razstavo je 8. maja na krajši slovesnosti v Parku vojaške zgodovine odprl **minister za kohezijo in regionalni razvoj dr. Aleksander Jevšek**. V luči dvajsete obletnice vstopa Slovenije v

Evropsko unijo predstavlja Park vojaške zgodovine, kot je izpostavil, zgodbo o uspehu tudi zaradi prepoznavanja novih razvojnih perspektiv in uspešnega črpanja evropskih sredstev, hkrati pa podpira državno politiko decentralizacije ter skladnega regionalnega razvoja. **Direktor Parka mag. Janko Boštjančič** je muzejsko poslanstvo in sporočilo razstave povzel z besedami: »Za ime razstave in sploh celega obeleževanja 20. obletnice ideje Parka smo izbrali svetopisemski citat: Svoje meče bodo prekovali v lemeže in svoje sulice v srpe. Izaijeva prerokba izpred 2.750 let se nam je zdela nadvse primerna, saj najlepše ubesedi to, kar tu počnemo, ko orožje, ki je bilo namenjeno uničevanju in ubijanju, spreminjamo v razvojni, v turistični potencial. V tem času, ko se širom sveta spet na vso moč kujejo meči in sulice, je to sporočilo še bolj pomembno. Izaijeve besede smo vpisali v kovino, da bodo lahko še naslednjim generacijam pričevale o našem trdnem prepričanju, da je boljši svet mogoč in da bosta nekoč le zavladata mir ter pravičnost med narodi.«

Odprtju razstave je sledilo pogovorno omizje s snovalci ideje izpred dvajsetih let in ključnimi akterji hitrega ter uspešnega razvoja Parka vojaške zgodovine. Spomine na neomajen zanos takratnih odgovornih in zahtevno formalno-pravno pot osnovanja Parka so predstavili takratni poveljnik pivške vojašnice **generalmajor Roman Urbanč**, ki je danes predstavnik Republike Slovenije pri EU in NATU, **župan Občine Pivka Robert Smrdelj** ter **direktor Parka mag. Janko Boštjančič**, pri čemer so kot pomembno izpostavili prav zgledno sodelovanje lokalne skupnosti in Ministrstva za obrambo Republike Slovenije oz. Slovenske vojske. V pogovoru, ki ga je moderirala **Marjana Grčman**, so sodelovali tudi **načelnik Vojaškega muzeja Slovenske vojske podpolkovnik Marko Hlastec**, **konservatorica dr. Jedrt Vodopivec**, **poveljnik regijskega štaba Civilne zaščite za Notranjsko Sandi Curk**, pa tudi predstavniki **Fundacije Poti miru v Posočju**, **Parka Škocjanske jame** in **Regionalne razvojne agencije Zeleni kras** kot dolgoletni partnerji Parka vojaške zgodovine. Ob tem so poleg iskrenih čestitk Parku vojaške zgodovine poudarili njegovo pomembno vlogo v današnjem času in njegov doprinos k razvoju muzejske stroke ter turistični prepoznavnosti regije in širšega območja.

Park vojaške zgodovine, foto: Simon Avsec

S Podmorničarskim vikendom v novo turistično sezono

VPVZ sta sobota in nedelja sredi aprila minili v znamenju Podmorničarskega vikenda, s katerim je bila tik pred pričetkom glavne turistične sezone obeležena 13. obletnica prihoda podmornice P-913 Zeta iz Črne gore. Dogodek je potekal v tesnem sodelovanju s številnimi nekdanjimi slovenskimi podmorničarji iz Društva za ohranjanje podmorniške tradicije Podmorničar, ki si prizadevajo s svojim delovanjem ohraniti zavest o dolgi in bogati zgodovini podmorničarstva ob vzhodni jadranski obali ter pomembni vlogi slovenskih podmorničarjev. V sklopu Podmorničarskega vikenda je bilo na ogled tudi podvodno diverzantsko plovilo R-2 v lasti Vojaškega muzeja Slovenske vojske.

Sobotni muzejski program je obogatilo odprte gostujoče razstave »Stoletnica prvega preleta južnega Atlantika (30. marec–17. junij 1922)« portugalskega nacionalnega muzeja letalstva **Museu do Ar**. Razstava, ki jo je v okviru mednarodnega muzejskega sodelovanja lani prevedla in priredila **direktorica Tehniškega muzeja Slovenije dr. Barbara Juršič**, osvetljuje zgodovinski kontekst edinstvenega letalskega dosežka dveh portugalskih letalcev, katerima je uspelo med marcem ter junijem 1922 prvič preleteti južni Atlantik. Pestro dogajanje tega dne je popoldne sklenilo predavanje znanega hrvaškega zgodovinarja, raziskovalca potopljenih razbitin in podvodnega fotografa **Danijela Frke**, v okviru katerega je udeležencem predstavil vsebino svoje zadnje knjige **Potonulo blago Jadrana** (Potopljeni zakladi Jadrana).

Muzejsko dogajanje so oba dneva popestrila raznolika muzejska vodenja, tematske otroške delavnice in filmske projekcije, predstavili pa so se tudi **pripadniki 430. divizionla Slovenske vojske, Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran** ter **Oddelek za pridobivanje kadrov iz Postojne**.

Kot posebnost letošnjega, že šestega Podmorničarskega vikenda je bil obiskovalcem omogočen dostop v notranjost **policijskega čolna P-111**. Upokojeni patroljno-reševalni čoln je bil v zbirko muzejskih »XXL« eksponatov umeščen jeseni 2021, ko je bil po 26 letih služenja v enotah pomorske policije upokojen in iz Luke Koper prepeljan v Park vojaške zgodovine. Ekskluzivna vodenja po notranjosti čolna v spremstvu policistov Policijske uprave Koper in Postaje pomorske policije Koper so vzbudila veliko zanimanje ter poleg ogledov notranjosti podmornice z nekdanjimi podmorničarji privabila številne obiskovalce.

Park vojaške zgodovine

Ponovno zaživelo Društvo prijateljev Parka vojaške zgodovine (PVZ)

Pred skoraj dvajsetimi leti je bilo sočasno s PVZ osnovano tudi Društvo prijateljev Parka vojaške zgodovine, v katerem so se povezali ljubitelji vojaške zgodovine v skupnem prizadevanju za ohranjanje vojaškozgodovinske dediščine ožjega območja Postojnskih vrat ter Pivške kotline in vojaške zapuščine širšega območja regije ter čezmejnega prostora. Ob krepitvi prepoznavnosti Parka se je skozi leta krepilo tudi članstvo društva, ki danes združuje več kot 70 ljubiteljev vojaške zgodovine.

Po več letih premora zaradi koronakrize so se člani ponovno sestali v marcu na občnem zboru društva. Za predsednika je bil za 4-letni mandat izvoljen Boštjan Triler, ki se je zahvalil za zaupanje in predstavil svojo vizijo ter program delovanja društva. Pri tem je poudaril, da ima društvo tudi pomembno nalogo podpore PVZ pri izvedbi dogodkov in predstavlja ključen vezni člen med muzejem ter zainteresirano javnostjo.

Društvo v programu za letošnje leto pripravlja številne aktivnosti, in sicer bo organiziranih več strokovnih predavanj, predvidena pa sta tudi dva izleta po poteh vojaškozgodovinske dediščine, od tega eden v Sloveniji,

eden pa na čezmejno območje. V svoje vrste sprejemajo tudi nove člane, ki bodo s svežim zagonom poživili delovanje društva. K vpisu vljudno vabljeni tako ljubitelji zgodovine s Pivškega kot iz drugih koncev Slovenije, ki vas zanima spoznavanje lokalne, nacionalne in čezmejnne vojaškozgodovinske dediščine v povezanem članstvu somišljenikov! V društvo se lahko včlanite s prijavo po spletnem obrazcu, ki je dostopen na povezavi: www.parkvojaskezgodovine.si/drustvo-prijateljev-pvz, kjer boste našli tudi vse informacije o članarini. Društvo se bo v kratkem predstavilo tudi na svoji Facebook strani, kjer bo redno objavljalo svoje aktivnosti in ostale zanimivosti.

Park vojaške zgodovine, foto: Boštjan Kurent

Trio kraških znamenitosti že osmo leto zapored združeno stopa v turistično sezono

Park vojaške zgodovine, Park Škocjanske jame in Kobilarna Lipica so leta 2016 s podpisom sporazuma o sodelovanju zasnovali temelje trdnega partnerstva, ki je povežalo raznoliko turistično ponudbo kraške regije ter jo trgu predstavilo kot enoten produkt. Povezovanje pod skupno znamko »Trio kraških znamenitosti« je v zadnjih osmih letih s skupnimi promocijskimi aktivnostmi doprineslo k večji prepoznavnosti vseh treh ponudnikov, okrepilo turistične tokove na ta konec Slovenije in s tem ugodno vplivalo na njihovo obiskanost. Ob obletnici osnovanja partnerstva so se Park vojaške zgodovine, Kobilarna Lipica in Park Škocjanske jame kot gostitelj dogodka 25. aprila v Matavunu s slovesnim podpisom obnovljenega sporazuma o sodelovanju za leto 2024 zavezali k še tesnejšemu povezovanju v bodoče. Na tiskovni konferenci so direktor Parka Škocjanske jame Stojan Ščuka, direktor Parka vojaške zgodovine Pivka mag. Janko Boštjančič in vodja prodaje v Kobilarni Lipica Aaron Uazeua predstavili dosedanje sodelovanje ter načrte za okrepitev partnerstva v prihodnje.

Mag. Janko Boštjančič je kot pobudnik partnerstva izrazil ponos, da se to razvija in krepi. V tem času je, kot je poudaril, s stalnim prilagajanjem razmeram na trgu prerastlo prvotne okvirje in danes predstavlja uveljavljeno blagovno znamko na trgu.

Vsi trije govorniki so kot posebej učinkovito sredstvo za spodbujanje turističnih tokov v ta konec Slovenije izpostavili dodatne ugodnosti za obiskovalce ob kombiniranem

obisku in pozdravili njihovo nadaljevanje tudi v tekočem letu. Obiskovalci namreč z nakupom vstopnice pri enem ponudniku pridobijo kupone za 25-odstotni popust, ki jih lahko v treh mesecih unovčijo na preostalih dveh točkah. Ugodnost je povečala dostopnost naravne, kulturne in zgodovinske dediščine, s katero upravljajo sodelujoči partnerji, ter bila deležna velikega odziva zlasti med domačimi gosti v iskanju idej za enodnevne izlete po Sloveniji.

Tiskovne konference se je kot slavnostna gostja udeležila tudi **Dubravka Kalin, generalna direktorica direktorata za turizem na ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport**. V kratkem nagovoru zbranim je pohvalila zgledno dolgoletno sodelovanje osrednjih akterjev turizma na Krasu in njihovo prizadevanje po soustvarjanju skupnih produktov, s čimer se povečuje njihova vidnost ter udejanja zastavljena politika v okviru strategije slovenskega turizma 2022–2028.

Park vojaške zgodovine, foto: Andreja Požar

Obeležitev slovensko-britanskega zavezništva

PVZ je 5. maja prejel dva dragocena zgodovinska eksponata, in sicer sabljo, ki jo je namestniku vrhovnega poveljnika zavezniških sil v Evropi v letih 1994–1998 generalu siru Jeremyju Mackenzieju v zahvalo za pomoč Slovenski vojski pri približevanju zvezi Nato podaril načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Albin Gutman, ter polkovni kilt britanske vojske v tkalskem vzorcu »Mackenzie« polkov Seaforth Highlanders in pozneje Queen's Own Highlanders. Sabljo je muzejskemu namenu ob 75-letnici zveze Nato in 20. obletnici slovenske pridružitve Severnoatlantskemu zavezništvu v znak tesnega obrambnega sodelovanja med Slovenijo ter Združenim kraljestvom predal dr. Aleš Musar, soprog predsednice države. Dr. Musar je sabljo pred časom odkupil in se jo odločil podariti PVZ, medtem ko je kilt ob dvojnem jubileju zveze Nato Parku podarilo britansko veleposlaništvo.

Dogodka ob predaji eksponatov so se poleg donatorjev dr. Aleša Musarja in veleposlanice Združenega kraljestva v Sloveniji Njene Ekselence Tiffany Sadler udeležili

še župan Občine Pivka Robert Smrdelj, svetovalec v kabinetu ministra za obrambo ter predsednik Zveze slovenskih častnikov generalmajor Dobran Božič in britanski obrambni ataše podpolkovnik Christopher Day. Slovesnosti je škotski pridih z nastopom na dudah dodal glasbenik vojaškega orkestra četrtega bataljona škotskega kraljevega polka **Byron Stirton**.

Dogodku je sledila še spominska slovesnost ob obletnici padca letala **Spitfire MH980** pri vasi **Suhorje v Brkinih**. Konec aprila je minilo 79 let od tragičnega dogodka, pri

čemer je tik pred koncem vojne ugasnilo življenje mladega pilota, narednika britanskih kraljevih letalskih sil **Edmunda Ramsbothama**.

Komaj 21-letni pilot je bil pripadnik 249. eskadrilje RAF-a, ene najslavnejših lovskih enot britanskih kraljevih letalskih sil. Enota je konec aprila 1945, ko je bila velika večina Evrope že osvobodjena, pomagala jugoslovanskim partizanom v zaključnih bojih z zalezovanjem nemških transportov na cesti in železnici. Narednik Ramsbotham je 29. aprila 1945 poletel z letališča Canne v Italiji in v iskanju sovražnikovih enot poletel do Trsta. Na poti nazaj je v nizkem preletu napadel sovražnikov tovornjak s strelivom, pri čemer je bilo letalo ob eksploziji poškodovano in je strmoglavilo. Truplo angleškega pilota so vaščani pokopali na vaškem pokopališču, kmalu po vojni so njegove posmrtno ostanke britanske vojaške oblasti prekopale na vojaško pokopališče v Beogradu, kjer počiva še danes.

Spomin na ta dogodek v lokalni skupnosti ni nikoli povsem zamrl in PVZ je na pobudo vaščanov Suhorja leta 2021 na mestu strmoglavljenja postavil spomenik, ki priča o žrtvi mladega narednika RAF-a. Avtor spomenika je akademski kipar **Jurij Smole**.

Vsako leto v dneh okrog obletnice padca Park v sodelovanju z Veleposlaništvom Združenega kraljestva v Sloveniji in ministrstva za obrambo na kraju dogodka pripravi tudi spominsko slovesnost. Letos sta se v okviru slovesnosti preminulemu pilotu in padlemu letalu s položitvijo venca k spomeniku poklonila **veleposlanica Njena Eksceleca Tiffany Sadler ter svetovalec v kabinetu ministra za obrambo in predsednik Zveze slovenskih častnikov generalmajor Dobran Božič**.

Park vojaške zgodovine

Naši kraji in ljudje

»Le kdor ima srce in voljo
čvrsto, ta naj stopi v našo
vrsto«

To je bil slogan na kulturno družabnem večeru v organizaciji PGD Košana, 2. oktobra leta 1954. Potreba po gasilstvu v naši dolini je bila zagotovo velika. Poleg požarov v naravi so se dogajali tudi požari v stanovanjskih stavbah. O tem jasno priča zapis iz novic 7. marca 1883. 5. marca je namreč Britof (Dolnja Košana) okrog 12.45 pogorel skoraj v celoti. To so nemočno opazovali s Prema. V istem zapisu je omenjeno tudi, da je celotna vas pogorela tudi 12 let pred tem.

Prostovoljno gasilsko društvo Košana je bilo ustanovljeno 17. avgusta 1954 in je delovalo v okviru Občinske gasilske zveze Pivka, kasneje pa v okviru Občinske gasilske zveze Postojna. Pokrivalo je območje Občinskega ljudskega odbora Dolane. Danes je to območje razširjeno na celotno Košansko dolino in Buje.

Ustanovni člani so bili: Smrdelj Miro, Gorup Ivan, Biščak Ivan, Slabnik Milka, Slejko Lojzka, Slabnik Stanko, Slabnik Milan, Slabnik Franc, Žiberna Alojz in Cucek Elka. Društvo ni imelo svojih prostorov, zato so imeli v najemu cerkvene prostore. Tam so imeli shranjeno bolj revno orodjarno ter med drugim tudi kočijo z ročno brizgalno.

Že leta 1958 je upravni odbor društva prišel do zaključka, da društvo potrebuje svoje prostore. Tako so na postaji ljudske milice Pivka zaprosili za dovoljenje za organizacijo materialno finančne nabiralne akcije po vseh vaseh občine Pivka. Poleg tega so v ta namen organizirali veliko veselice, a je iz blagajniških evidenc razvidno, da s tem niso nabrali niti približno dovolj denarja za izgradnjo gasilskega doma. Kot zanimivost naj omenimo, da so leta 1957 organizirali veliko vrtno veselico na Štinovem vrtu s kvintetom bratov Avsenik. V začetku 50. let pa je PGD Postojna izvedlo vajo spuščanja z vrvmi iz košanskega cerkvenega zvonika. Poleg postojnskih gasilcev sta se iz zvonika spustili tudi Marija Sovdat in naša dolgoletna članica Elka Kapelj.

Društvo je bilo povezano z bivšim vojaškim podjetjem v Neverkah, katerih prostore so uporabljali za svoje sestanke in občne zборе. Z ukinitvijo vojaškega podjetja je po nekaj letih delovanje društva konec 50-ih let zamrlo, kot najpomembnejši razlog za zamrtje pa je navedeno dejstvo, da se je pet najaktivnejših članov društva odselilo. Oprema, ki je ostala, je bila prenesena v novo ustanovljeno DO perutninarstva, danes Pivka perutninarstvo d.o.o. Z razvojem perutninarskega kombinata je rasla tudi

nevarnost za nastanek požarov. S tem se je ponovno pokazala velika potreba po aktivnem gasilskem društvu v dolini. Tako je ostalo do leta 1976, ko se je porodila ideja o PGD Košana z dvema enotama – enoto kombinata Pivka in enoto iz članov Krajevne skupnosti Košana. Pripravili so pravila gasilskega društva in sklicali ustanovni občni zbor. Na čelu iniciative za oživitev društva je bil Karlo Novak, ki mu gre velika zahvala za to, da smo danes sploh tu.

Društvo je podobno kot v petdesetih letih nekaj let živelo z zagonom, nato pa so se začele kazati težave in neresnost odgovornih članov. Delovanje društva je ponovno zamrlo. Takrat so resno razmišljali o ukinitvi, a iskra je ostala in po nabavi gasilskega kombija in črpalke je dejavnost ponovno oživela. Največji dosežek pa je bil, tako v naših kot v njihovih očeh, začetek sodelovanja z OŠ Košana, kjer so organizirali gasilski krožek. Takratni otroci, marsikateri je še danes član gasilskega društva, so se z veseljem udeleževali vaj in tekmovanj ter s tem dali vodstvu upanje za prihodnost društva.

V društvu so začeli aktivno sodelovati s Krajevno skupnostjo Košana ter skupnostma Kal in Dolane. V letu 1994 je društvo vodil Avgust Brezovnik. Krajevno skupnost Košana so zaprosili za lastne prostore in jih naposled le dobili. Del tedanjega kulturnega doma je Občina Pivka prodala Pošti Slovenije, večji del pa je v uporabo dobilo PGD Košana. Potrebne je bilo veliko prostovoljnega dela gasilcev, da so leta 1998 dom odprli.

Od takrat naprej so v društvo postopoma prišli vozila in oprema. Vsi dotedanji predsedniki in poveljniki ter člani gasilske organizacije so resno poprijeli in v svoje vrste povabili veliko novih gasilcev in mladine. Povezali so se z Osnovno šolo Košana in uspeli pridobiti v svoje vrste kar nekaj nadobudnih pionirjev in mladincev. Veliko so vlagali v vozila in opremo za reševanje, premalo pa v zaščitno opremo.

Društvo je kasneje začelo izgubljati moštvo. Fantje so se preselili, dobili družine in potrebno je bilo zopet narediti korak naprej. Tako smo leta 2014 v društvo pristopili kot mladi gasilci. S pomočjo predsednika in poveljnika smo v društvo privabili vse več članov. Ko je ta generacija prevzela vodilna mesta, se je društvo zahvaljujoč predhodnikom utirilo v prave tirnice in društvo popeljalo naprej, do tukaj, kjer stojimo danes. Društvo ima 150 članov, 36 operativnih gasilcev in gasilk, štiri velika in tri manjša vozila in kar je najpomembnejše, nov gasilski dom.

V teh 70 letih obstoja društva aktivno sodelujemo na raznih dobrodelnih akcijah, tekmovanjih, izobraževanjih, varovanjih, požarih, nesrečah in povsod, kjer potrebujejo

našo pomoč. Sodelujemo tudi z otroki iz Košanske doline, ki redno obiskujejo gasilski krožek in se zelo uspešno udeležujejo gasilskih tekmovanj.

Posredovali smo že pri veliko požarih v naravi ter na objektih, dimniških požarih, naravnih nesrečah, ujmah, tehničnih reševanjih in vseh večjih intervencijah, ki so se zgodile širom Slovenije...

V letu 2019 smo v našo garažo dobili vozilo TAM 150. Vozilo smo sami, iz vojaškega predelali v gasilsko. Vanj smo vložili preko 1300 ur našega dela. Takrat smo se začeli pogovarjati tudi z županom o širitvi gasilskega doma. Leto kasneje smo z lastnimi sredstvi kupili gasilsko vozilo FAP 2026 s 7000 litrov vode in 500 litrov penila, ki se ga uporablja predvsem za gašenje gozdnih požarov in za gašenje v industriji. Za popravilo smo vložili kar nekaj truda in denarja, da smo ga pripravili za delo v zahtevnih pogojih. Vsa dela večinoma naredimo sami. Mrcina, kot vozilu rečemo ljubkovalno, se je izkazala kot nepogrešljiv del voznega parka. Še posebej prav nam je prišla pri požaru na Krasu zaradi svojih terenskih zmogljivosti.

Leta 2023 nam je družba Elektro Primorska podarila avto-košaro, ki nam bo služila pri nevarnih višinskih delih. Vse do leta 2022 smo bili v dogovorih z Občino Pivka o rekonstrukciji gasilskega doma, oktobra istega leta pa podpisali pogodbo za nov gasilski dom. Gradnja se je pričela junija lani in pod budnim očesom smo spremljali gradnjo, iskali kompromise in rešitve, da je nov dom najbolj uporaben za potrebe nas gasilcev.

Občina je uredila tudi problem s parkiranjem, z izgradnjo novega parkirišča, ki bo še kako prav prišlo ob intervencijah. Mislim, da sedaj ne more nobena beseda opisati veselja in sreče nas košanskih gasilcev. Zato se ob tej priliki zahvalim Občini Pivka za posluš in vse naše potrebe, ki so nam jih uresničili, da bomo svoje poslanstvo ponosno in zavzeto opravljali. Nikakor ne smem pozabiti, da smo na Občini ravno v torek (23. aprila) podpisali pogodbo o naročilu novega vozila GVC1, ki bo nadomestilo naša stara vozila. Mislim, da je beseda HVALA premalo za taka dejanja. Občini Pivka in županu se bomo oddolžili z našim trdim delom in pomočjo pomoči potrebnim. Zahvalil bi se še vsem, ki nas finančno in materialno podpirajo. Še posebej pa vsem našim gasilkam in gasilcem, ki se trudijo, da smo postali to, kar si marsikatero društvo lahko le želi.

HVALA VSEM IN NA POMOČ!

Iz govora predsednika PGD Košana Danjela Boštjančiča na slovesnosti 26. aprila ob 70. obletnici društva, foto: arhiv PGD Košana

Na Bujah stoji majhna cerkvica, posvečena Sv. Florijanu, ki je zavetnik proti požarom in poplavam, pa tudi zavetnik gasilcev. Zato smo se gasilci PGD Košana, kot je že v navadi, zbrali ob njegovem godu in se skupaj s tovariši PGD Pivka udeležili gasilske sv. maše na Bujah. Maševal je župnik Zdenko Štrukelj.

Po obredu smo se vsi udeleženci gasilske sv. maše podružili ob dobri hrani in pijači. V imenu PGD Košana se zahvaljujemo g. župniku, cerkvenemu pevskemu zboru

Košana, tovarišem iz PGD Pivka, Pivki Perutninarstvo, družini Morelj z Buj ter Gostilni pri Zotlarju za udeležbo ter pomoč pri organizaciji druženja.

Nenazadnje pa se zahvaljujemo tudi vsem ostalim udeležencem gasilske maše. Letos smo se zbrali v lepem številu in veseli smo, da smo lahko skupaj obeležili god sv. Florijana. Na pomoč!

PGD Košana

2. ocenjevanje salam Šmihelske doline

12. aprila je v Šmihelu potekalo **že 2. ocenjevanje salam Šmihelske doline**. Organizacijo dogodka je s pomočjo Občine Pivka izpeljala **Vaška skupnost Šmihel**, sestavila strokovno komisijo in ocenila suhomesnate izdelke, ki so jih pridne roke skrbno pridelovale že od jeseni. Obiskovalci so bili navdušeni! Prijavljenih je bilo 14 vzorcev, udeleženci so si vsakega skrbno ogledali, povonjali in okusili ter zapisali število točk, ki bi si jih po kriteriju zaslužil posamezen vzorec. Svoje točke je podala tudi komisija in podelila štiri zlata, šest srebrnih in štiri bronasta priznanja ter posebno priznanje za najboljšo salamo po mnenju udeležencev. Udeleženci ocenjevanja so prejeli simbolično darilce – lesen obesek za ključke z logotipom ocenjevanja, da so obogatili okus salam pa je poskrbela Kmetija Rebec z domačim kozjim sirom. Po uradni razglasitvi rezultatov pa na druženju ni manjkala niti dobra kapljica in vesela pesem.

Prejemniki zlatih priznanj: Rok Rebec, Cveto Morel, Miha Urbančič, Damjan Volk

Prejemniki srebrnih priznanj: Tomaž Volk, Alen Vidmar, David Rebec, Peter Bratoš, Blaž Žnidaršič, Edvard Penko

Prejemniki bronastih priznanj: Vida Srebovt, Štefan Rebec, Dominik Srebot

Najboljša salama po mnenju obiskovalcev: Alen Vidmar

Tinkara Volk

Kresovanje na Suhorju

30. aprila zvečer, ko po slovenskih krajih že tradicionalno zagorijo kresovi, smo ta dogodek obeležili tudi na **Suhorju**. Poleg tradicionalnega prižiga kresa smo se ob hrani in pijači družili vaščani vseh starosti. Vsak je s svojo prisotnostjo polepšal večer. S prizorišča se je razlegal smeh in dokazoval, da je druženje pomembno in da si ga vsi želimo. Prižig kresa je najbolj navdušil najmlajše Suhorce, ki so z zanimanjem opazovali ognjene zublje. Z vsakim vaškim druženjem so vezi med nami močnejše, zato si takšnih dogodkov želimo tudi v prihodnje.

Katja Prunk Volk

Spominska slovesnost na Stari Sušici

7. aprila je bila na Stari Sušici slovesnost ob **80. obletnici bitke Istrskega odreda**, v kateri je izgubilo življenje 19 borcev. Zbrane so nagovorili **Majda Godina, podžupanja občine Pivka, predsednik ZB za vrednote NOB Jerko Čehovin in Mirjam Race-Muženič, članica predsedstva za vrednote NOB Slovenije**, v nagovorih so obudili spomine na 12. marec 1944, strašen dan za vaščane in borce. Izpostavili so pomen boja proti okupatorju, fašizmu in nacizmu.

Spominska slovesnost pred spomenikom s himno in polaganjem cvetja se je nadaljevala v prostorih Zgonarjeve etnološke zbirke. Prireditve, v kateri so sodelovali učenci **OŠ Košana, Glasbene šole Postojna, MPZ Brkinci in recitator Igor Rojc**, je bila množično obiskana.

Bitka na Stari Sušici je le kamenček v mozaiku borb, zmag in porazov, a zmaga 9. maja 1945 je bila le izbojevana. Čuvajmo spoštljiv spomin in ponos, negujmo vrednote NOB naše demokratične pridobitve in domovino Slovenijo!

Boža Pečko, foto: Jože Pavzin

Zaključena obnova vaše kapelice Sušica

Na Stari Sušici so zaključili obnovo vaše kapelice Device Marije, ki naj bi bila po oceni zgrajena okoli leta 1850.

Na Kršičevcu plapolala slovenska zastava

Veliko domoljubno dejanje so v zadnjih dneh aprila opravili člani Vaške skupnosti Juršče in Mladi hribovci, člani KD Juršče. Na Kršičevcu, na nadmorski višini 1092 m, so postavili slovensko zastavo.

Skupina prizadevnih fantov in mož je opravila izkop terena, nato betonirala sidra in naslednji dan postavila slovensko zastavo. Drog zastave je visok šest metrov. Postavljen je na mestu, ki s svojo višino poudarja pomen tega simbola. Zastava Republike Slovenije je bila prvič javno dvignjena 25. junija na Trgu republike v Ljubljani ob razglasitvi neodvisnosti. Grb, zastava in himna označujejo pripadnost Republiki Sloveniji. Grb Slovenije ima obliko ščita; na njem so simbolno upodobljeni: Triglav, najvišja gora Slovenije, morje in reke ter zlate zvezde.

Pod to zastavo so skriti vsi državljani Slovenije, vsi naši kulturni in narodnostni dosežki, naša preteklost in prihodnost. Ko zaplapola slovenska zastava, se budi

naš ponos, ljubezen, pripadnost in hvaležnost, da imamo svojo samostojno, neodvisno državo Slovenijo. Ponosno jo obesimo tudi na naših domovih, ko praznujemo velike dosežke naše osamosvojitve.

Majda Žužek

Klavdij Čepirlo z nazivom Častni občinski poveljnik občine Pivka

Član PGD Pivka Klavdij Čepirlo je bil imenovan za Častnega občinskega poveljnika občine Pivka. Listino o imenovanju sta mu na rednem občnem zboru GZ Postojna 22. marca podelila poveljnik GZ Postojna Boštjan Rudolf in predsednik GZ Postojna Robert Šantelj. Klavdij je bil za častnega poveljnika predlagan s strani občinskega gasilskega poveljstva občine Pivka, predlog pa so potrdili tudi na poveljstvu GZ Postojna kot predsedstvu GZ Postojna, s sledečo utemeljitvijo: »Čepirlo Klavdij je član Prostovoljnega gasilskega društva Pivka že od leta 1976. Skozi usposabljanja v svoji karieri je pridobil čin višjega gasilskega častnika II. stopnje. Prav tako pa je Klavdij opravil šolo za poklicnega gasilca in več let poklicno opravljal poklic gasilca v podjetju Javor Pivka v takratnem PIGD. Klavdij je bil od leta 1996 do leta 2023 občinski gasilski poveljnik v Občini Pivka. Skrbel je za strokovno in tehnično pripravljenost gasilskih enot, sodeloval in vodil številne večje in zahtevne intervencije. Po funkciji je bil tudi član občinskega štaba CZ in opravljal tudi funkcijo namestnika poveljnika občinskega štaba CZ. Bil je vezni člen med gasilskimi društvi in občino, pripravljal in skrbel je za nabavo gasilskih vozil, podajal strokovno mnenje in skrbel za financiranje javne gasilske službe. Svoje znanje je predajal mlajšim gasilcem. Dolga leta je Klavdij predaval na različnih tečajih v sklopu Gasilske zveze. Prav tako je bil tudi namestnik poveljnika GZ Postojna. V času bolniške odsotnosti takratnega poveljnika Primoža pa je bila na Klavdiju dalj časa pomembna naloga, saj je do konca takratnega mandata vodil gasilsko zvezo. Sodeloval je pri organizaciji gasilskih tekmovanj, bil mentor različnim desetinam in s svojim delom poskrbel za vidne rezultate. S svojim delom, znanjem in izkušnjami je vidno vplival na razvoj gasilstva v občini, zvezi in pa tudi regiji. Klavdija se je prejel pozivni znak 05 in ga ni gasilca v regiji, ki

ne bi v svoji karieri še slišal za Klavdija. V letih od 1990 do leta 2000 je skrbel za vozila in tudi sam nekdanje vojaško vozilo predelal v gasilsko cisterno. Gasilci se tega vozila spomnimo z vzdevkom »Partizan«, ki je tudi svojo pot zatem nadaljeval in končal v sosednjem društvu Košana. Leta 2004 se je Klavdij udeležil tudi mednarodne gasilske vaje v Franciji. Poleg dela v matičnem društvu je redno skrbel tudi za delovanje in razvoj ostalih društev v občini, tako je pripomogel k ustanovitvi sosednjega društva PGD Palčje. Na pobudo PGD Pivka je OGP Pivka Čepirlo Klavdija predlagalo za častnega gasilskega poveljnika občine, za kar je sklep k imenovanju podalo tudi poveljstvo in predsedstvo GZ Postojna. Čepirlo Klavdij je tako imenovan za častnega gasilskega poveljnika občine Pivka.«

Sandi Grzetič

Hospic-ev sprehod do klopi za žalujoče

Prostovoljci, člani **Območne enote Slovenskega društva HOSPIC Primorsko – Notranjska** s sedežem v Pivki, so skupaj s **Kulturnim društvom LIPA Pivka** 4. aprila pripravili krajši sprehod do Hospic klopi na Habjanovem hribu v bližini kostnice borcev, ki so padli v zadnjih dneh druge svetovne vojne na Pivškem. Pohod spada v sklop Hospic akcije ob »Dnevu za spremembe«.

Pot nas je vodila mimo kamnitega studenca, ki je primer tehnične dediščine, do cerkve sv. Petra ter po poti ob železnici na Habjanov hrib. Pri klopi, ki bo kmalu dobila umetniško barvitost, so že lani aprila člani Hospic posadili vrbo žalujočo. Vrba žalujoča se je »prijela«, preživela zimo, tako da upamo, da se bo še krepila. Klop, ki jo je društvu Hospic dala na razpolago **Občina Pivka**, stoji na lepem razglednem mestu in ponuja prekrasen pogled na pivško pokrajino čez polja in vasi vse do mogočnega Snežnika. Klop simbolno pomeni kraj počitka in premišljevanja. Ob njej smo imeli kratek kulturni program, nekaj recitacij, ki poudarjajo, da je ob vsaki smrti mogoče pomisliti tudi na

življenje in ljudi, s katerimi še živimo. Človekova minljivost in spomin na drage, ki nas povezujejo s preteklostjo, pa ponuja tudi misel na prihodnost. **Miloš Možina** je s svojimi orglicami popestril dogodek. Vse prisotne, čeprav nas ni bilo veliko, je pozdravil predsednik **Ernest Margon**, ki je poudaril pomen delovanja društva Hospic. Ob povratku do izhodišča v središču Pivke smo srečevali ljudi, s katerimi smo spregovorili o pomenu dejavnosti društva Hospic, posluhu za druge ljudi in potrebi vseh po sočutju.

Irena Margon

Mejice: Stebri biotske raznovrstnosti in naravne dediščine na slovenskem podeželju

Mejice so ključni element slovenske kulturne in kmetijske krajine, ki jih tradicionalno uporabljamo predvsem pri razmejevanju polj in parcel. Imajo pa mejice kot edinstven ekosistem z bogato biotsko pestrostjo še številne, manj opazne vloge. Med skrite pomene in vloge mejic sodijo njihove številne ekosistemske storitve, lastnikom ponujajo tudi več ekonomskih koristi, med katerimi so npr. gomoljike, cvetovi in plodovi rastlin, ki uspevajo v mejicah. Vse te pogosto spregledane možnosti mejic so nas spodbudile k izvedbi triletnega projekta z naslovom **»Mejice kot podpora biotski raznolikosti, ohranjanju tradicionalnega in izginjajočega kulturnega vzorca slovenskega podeželja ter zagotavljanju ekosistemskih storitev«**, ki se zaključi maja 2024. Ideja projekta se je rodila na kmetiji Udovč - Zaplana 1890, kasneje pa razširila tudi na **kmetiji Andrejevi v Narinu**, kjer se je v sklopu praktičnega preizkusa projekta na novo vzpostavila mejica.

Mejice v naravi predstavljajo linijski pasovi grmičevja ali dreves, ki merijo vsaj 10 metrov v dolžino in niso širši od 20 metrov v krošnji, tla pod njimi in okoli njih pa prekriva sloj zelišč. Za marsikaterega lastnika zemljišč so mejice v prostoru pogosto le navidezna izguba prostora, dejansko pa igrajo v kmetijski krajini številne vloge in lahko nudijo niz koristi za lastnika.

V projektu smo v luči prilagajanja podnebnim spremembam razvili inovativen pristop k razumevanju in vrednotenju mejic. Pristop vključuje načrtovanje, vzpostavitev mejic s ciljno izbranimi vrstami, njihovo ohranitev in vzdrževanje ter ustrezno upravljanje. Začetek vsakega načrta za vzpostavitev ali izboljšavo mejice zahteva temeljito oceno lastnosti zemljišča in širšega okolja, vključno z njegovim nagibom, vlažnostjo tal, vetrovnostjo področja in drugimi pomembnimi dejavniki, ki vplivajo na rastne pogoje in usmerjajo namene mejice. Te informacije so nujne za izbor najustreznejših vrst in sort rastlin, ki ne bodo le uspevale v trenutnih in predvidenih prihodnjih razmerah v okolju, ampak bodo lastnikom zagotavljale dodatne koristi, kot so užiteni plodovi, lešniki, jagodičevje, cvetovi za proizvodnjo bezgovega sirupa, med, cvetni prah ali celo gobe – gomoljike, bolj znane kot tartufi.

Izbira drevesnih in grmovnih vrst, pa tudi izbira vrst gomoljik in rastlin v zeliščni plasti, temelji na že lokalno prisotnih vrstah, ki jih opazimo ob ogledu širše lokacije. Končni izbor, če le lahko, vključuje avtohtone vrste, ki so se izkazale za najuspešnejše v lokalnem okolju. Za zagotovitev optimalnega rastišča moramo izbrani prostor pogosto najprej očistiti invazivnih, tujerodnih in neželenih vrst, ki bi lahko ogrozile novo zasaditev, in ustrezno pripraviti tla za sajenje, vključno s pripravo sadilnih jam.

Po zasaditvi sadik je nujno mejico takoj ustrezno zaščititi pred objedanjem živali, kar običajno zahteva postavitve ograje. Nadaljnje vzdrževanje vključuje redno spremljanje,

Sadnja mejice na KG Andrejevi, kjer bo mejica služila predvsem razmejevanju, prodonosnosti, proizvodnji gomoljik (tartufov) in zaščiti kmetijskih površin pred izcednimi vodami z javne poti.

in če je potrebno, zamenjavo sadik, ki ne uspevajo, ter skrb za rast mejice do stopnje, ko mejica ne potrebuje več zaščite in začne nuditi načrtovane dobrine. Celosten pristop, ki vključuje želje lastnika kmetijskega gospodarstva, pogled svetovalne službe in strokoven nadzor raziskovalne institucije, ne le podpira biotsko raznovrstnost in ekološko stabilnost, ampak prispeva tudi k lokalni samozadostnosti in izboljšanju kakovosti okolja.

V sklopu projekta so se izvedla tudi usposabljanja, s pomočjo katerih so člani partnerskih kmetij pridobili novo znanje o pomenu mejic za trajnostno upravljanje z njimi in ohranjanje vrstne pestrosti, o obnovi obstoječih in vzpostavitvi novih mejic, kar bo prispevalo k zagotavljanju visoke ravni biotske raznovrstnosti kmetijskih gospodarstev in boljšo izrabo ekosistemskih storitev, ki jih mejice nudijo ter posledično omogočilo dodatni prihodek in razvoj novih dejavnosti na kmetijah.

Projekt smo kot predstavniki raziskovalne sfere in viri znanja s področja gozdarstva in ekologije vodili sodelavci Gozdarskega inštituta Slovenije, v tesnem sodelovanju s šestimi kmetijskimi gospodarstvi (Andrejevi, Udovč - kmetija Zaplana 1890, Grčman, Vertovšek, Široko, MakroBios Panonija so.p.), svetovalnima organizacijama Zavodom Jabolko in Vrtnarstvom Jure Štanta s.p., za vidnost in razširjanje dognanj sta skrbela Notranjski regijski park in Srednja gozdarska, lesarska in zdravstvena šola Postojna, buden nadzor in administrativno vodenje je zagotavljalo podjetje Replika d.o.o., ki je aktivno vključevalo tudi Društvo Ljublanica, reka sedmerih imen z območjem »Zelena regija modrega gospodarstva«, ki deluje v 1890 km² velikem porečju Ljublanice in ima status nevladne organizacije v javnem interesu na področju kmetijstva in razvoja podeželja.

Projekt sta podprli Republika Slovenija in Evropska Unija iz kmetijskega sklada za razvoj podeželja - 4. JR za podukrep 16.5: Podpora za skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje ter za skupne pristope k okoljskim projektom in stalnim okoljskim praksam.

dr. Tine Grebenc (Gozdarski inštitut Slovenije) in dr. Benjamin Leskovec (Replika d.o.o.)

Bela pika in rdeč krog – markacija

Verjetno poznate markacije, to so oznake planinskih poti, za katere skrbijo planinska društva, uporabljamo pa jih vsi, brez vstopnine in brez razmišljanja, kako so nastale in kdo skrbi zanje. Vsi opazimo, če je katera zaraščena ali posuta, ali če pade nanjo drevo, jo razdre voda ali celo odnese plaz. Takrat se začnemo jeziti: »Ja, kaj si pa mislijo, da tega ne uredijo!« Kdo pa?

Poznamo jih pod imenom markacisti. So tisti prostovoljci, ki urejajo poti, da jih ostali lahko brezskrbno uporabljamo. Leta 2007 je bil v Sloveniji sprejet Zakon o planinskih poteh, ki jih zakon opredeli in zanje predvideva sredstva za vzdrževanje. V preteklem letu smo uspeli zagotoviti ta sredstva, ki pokrijejo določene stroške vzdrževanja, delo vzdrževanja poti pa je še vedno prostovoljno. Markacisti imajo zagotovljeno plačilo malice in prihoda ter odhoda na delovišče, nekaj orodja in materiala za pomoč pri delu, s katerim lažje usposobijo poti.

Planinsko društvo Postojna je skrbnik približno 130 km planinskih poti v občinah Postojna in Pivka. Kar nekaj let smo bili skoraj brez markacistov in smo poti urejali vsako leto v okviru dveh akcij, ko smo vabili k pomoči člane in tako urejali najnujnejše. V preteklem letu smo z novim načelnikom Matevžem Kovačičem in nekaj novimi člani uspešno obudili delo markacijskega odseka. Trenutno imamo na usposabljanje prijavljenih še šest novih članov, ki se že pridno vključujejo v delo.

Da ne bi uporabniki poti domnevali, da je urejenost le-teh kar samoumevna, smo se v društvu odločili izvesti dve večji akciji letno, kjer povabimo tudi ostale člane k sodelovanju. Tako smo 23. marca urejali pot v občini Pivka od Kamnoloma nad Kalom do Volč. Gre za manj poznano in obiskano planinsko pot, ki povezuje Osojnico in Vremščico. Pot je bila nazadnje temeljito obnovljena približno leto dni po žledu in do danes je bila res že dodobra zaraščena. Tako nas je 15 udeležencev krepko zavihalo rokave, delali smo »celoten delovnik«, da smo porezali vse trnove veje, jih odstranili in na novo zarisali markacije. Naročili smo nekaj smernih tablic, ki jih bomo postavili takoj, ko bodo izdelane. A tudi brez teh se sedaj na poti ne bi smel nihče izgubiti, srečanje s kosmatincem pa ni izključeno. Pot je mogoče prehoditi tudi s pomočjo prevoza z vlakom, začnete v Pivki in končate v Košani ali v Gornjih Ležečah ali obratno. Za takšen podvig načrtujte približno pet ur hoje.

Z veseljem bomo opazovali vašo aktivno uporabo označenih poti, saj si želimo, da bi bile le-te dejansko koristne in uporabljene ter da ne bi bilo naše delo zaman. Če pa kje opazite izgubljen plastenko, vrečko ali druge odpadke, se pa le potrudite in jih odnesite, kamor sodijo. In če vas ujame hitrorastoča robida, jo mirno lahko odstranite s poti, zelo vam bomo hvaležni za pomoč pri našem delu.

Neva Šemrov

Štrk in štoklja v Pivki

Na prvi pomladni dan smo v Pivki z velikim veseljem sprejeli povratek štrka, po prenovi gnezda, pa se mu je pridružila tudi štoklja.

Zavedamo se, da so štoklje v Sloveniji ranljiva vrsta, zato smo še toliko bolj navdušeni nad njunim povratkom. Upamo, da bosta štrk in štoklja kmalu postala starša ter tako pripomogla k ohranjanju te čudovite ptice pri nas.

Foto: Erika Kovačič

Hospickafe z Baša Bernardom

Območni odbor Slovenskega društva (SD) Hospic Primorsko – Notranjska s sedežem v Pivki je 15. aprila organiziral Hospickafe v postojnski čitalnici Knjižnice Bena Zupančiča. Dogodek je bil predstavljen kot pogovor o knjigi z naslovom »Nisem več kralj«, ki jo je napisal **Bernard Baša** z Bistriškega, sam tudi prostovoljec društva Hospic. Pogovor z avtorjem je vodila predsednica KD Lipa Pivka **Irena Margon**. V uvodu je strokovna sodelavka Hospic **Tamara Ljutič Tedesko** poudarila pomen in cilje delovanja Hospic, ki uresničuje svoje poslanstvo sočutne, celostne oskrbe umirajočih in njihovih svojcev, po smrti pa nudi podporo žalujočim otrokom, mladostnikom in odraslim. Društvo s svojimi prostovoljci deluje tudi na detabuizaciji smrti kot naravnem elementu življenja in hoče dodati življenje dnevom, ki se prej ali slej slehernemu človeku iztečejo. Ko ljuba oseba nenadoma odide, pa čeprav tudi kdaj pričakovano, nas prizadene, in ne moremo razumeti, zakaj se nam je zgodilo. Prostovoljci Hospica lahko pomagajo, sočustvujejo, se pogovarjajo o težkih trenutkih, ki doletijo vsakega izmed nas. Ozaveščajo pa tudi javnost, da ta izve, da društvo aktivno deluje in sprejme vsakogar, ki želi deliti svojo bolečino.

Osrednji dogodek je bil pogovor z avtorjem knjige g. Bernardom, katero je napisal kot odziv na veliko žalost, ko mu je umrl sin v cvetu mladosti in za seboj pustil veliko rano pri družini, prijateljih, družbi. Bernard Baša je govoril o svoji težki izkušnji, ko je moral iti skozi vse faze žalovanja; od jeze, razočaranja, žalosti pa vse do nekakšne pomiritve, ki mu je omogočila, da danes lahko živi dalje in pričuje kot prostovoljec ter pomaga ljudem na težki poti sprejetja resnice. Ta proces je trajal dolgo, več let, avtor pravi, da se

v resnici nikoli ne konča, kajti starši nosijo svojega otroka »v srcu« vse življenje. Rad pripoveduje o svojem sinu, ki je prežgodaj umrl. Njegova knjiga je bila zanj terapija, ki mu je pomagala skozi težka leta, nam pa lahko pomaga, če se zgodi, da bomo žalovali, saj tistih trenutkov ni mogoče potlačiti. Avtor knjige nam je zaupal, da je po prehojeni poti žalovanja življenje spet lepo, čeprav se včasih še oglasi bolečina izgube, vendar tudi hitro izzveni.

Ob koncu pogovora je bilo še veliko vprašanj s strani obiskovalcev, kar pomeni, da se o tabuju smrti in žalovanju v vseh oblikah v naši družbi še vedno premalo pogovarjamo.

Irena Margon

V puljskem akvariju

Decembra lani smo si člani Društva diabetikov Postojna ogledali puljski akvarij, ki je največji na Hrvaškem. Pot nas je vodila do Verudele, predela Pule, kjer je zelo zanimiv kompleks starih vojaških utrdb še iz časov Avstro-ogrske, ki zajema utrdbo Verudela, ki je bila zgrajena leta 1886, in baterije San Giovanni.

V obeh zgradbah je nameščen akvarij z neštetiimi znanimi in še več nam neznanimi primerki rib in drugih morskih živali. V manjšem delu akvarija so predstavljene tudi sladkovodne ribe. Spet v drugem delu imajo center za rehabilitacijo želv, ki jih po okrevanju vrnejo v morje in šotor z metulji, ki pa zaradi zimskega časa ni bil aktiven. Med sprehajanjem po utrjenih hodnikih in prostorih smo si spotoma ogledali še več kot 300 maket vojaških ladij z opisi njihove uporabe in usode. Poleg ladij imajo tudi veliko zbirko redkih predmetov in posterjev ter dokumentov, ki se nanašajo na avstro-ogrsko vojaško mornarico, saj je bilo v Puli glavno in največje пристanišče cesarske in kraljeve vojske (K.u.K.). Ogled živali in ostalih eksponatov nas je navdušil!

Polni lepih vtisov smo nadaljevali pot proti Labinu. Staro mesto na hribu je bilo naslednja zanimiva točka našega popotovanja po Istri. Zanimivo je, da v Labinu živi veliko avtohtonih Slovencev. Jagoda na torti naših ogledov je bil

sprehod po adventno osvetljeni Opatiji, ki so jo razsvetlili lučke in lampijoni.

Naslednji postanek na poti je bil v Ilirski Bistrici z dobro večerjo in neštetiimi razgovori o doživljajih dneva. Zadovoljstva nismo skrivali in sklep o ponovitvi podobnih doživetij v letu 2024 je bil na dlani. Na koncu, po zaključku poti, smo se zahvalili še našima voznikoma Ladu in Simonu, ki sta nas varno in srečno pripeljala nazaj v Postojno.

Danica Tomšič, foto: Simon Kaluža

Velikonočni pohod Šmihel - Ratečevo Brdo že 18-ič

Na velikonočni ponedeljek je **Športno planinsko društvo Šmihelska dolina** organiziralo že **18. pohod Šmihel - Ratečevo Brdo**. Čeprav je dež nekoliko oklestil število udeležencev, je na pot od Šmihela proti Ratečevemu Brdu krenilo lepo število pohodnikov, med njimi družine in skupine, ki so se zbrale iz krajev Šmihelske doline in okolice.

Pohodniki so se odpravili proti Narinu, nato pa se vzpeli proti Ratečevemu Brdu, kjer jih je na **kmečki domačiji Janezinovi** čakalo prav posebno vzdušje in okrepčilo. Zvoki harmonike, ki jih je spretno ustvarjal **harmonikaš Miro**, so ustvarili prijetno ozadje za druženje in pogovore med pohodniki, medtem ko so organizatorji postregli s toplim čajem, pirhi, jabolki in štruklji. Slastna domača jed je bila kot nalašč za sladkanje po naporni poti. Pohodniki so se spontano združevali v skupine, peli znane pesmi in napeve ob spremljavi harmonike. Med udeleženci smo opazili tudi rednega udeleženca pohoda, pivškega športnega delavca **Braneta Faturja**, ki je na Ratečevo Brdo prispel iz Zagorja čez Šilentabor. Povedal je, da je pohod zanj prav poseben praznik. Dodal je, da je to priložnost za srečanje s prijatelji, medtem ko je mimogrede delil zanimiv podatek o prednikih nekdanjega odličnega pivškega kolesarja **Jožeta Valenčiča**, ki izhajajo prav iz Ratečevega Brda.

Prijetno druženje in vzdušje na pohodu je spodbudilo tudi **Marjetko Šajn** iz Postojne, ki se je pohoda udeležila že drugič.

Predsednik društva Jadran Brožič se je za pomoč zahvalil **Občini Pivka**, lastnikom turistične kmetije **Janezinovi**, članom **Športno planinskega društva Šmihelska dolina** ter vsem pohodnikom, ki so prišli kljub neugodni vremenski napovedi. Pobudo za pohod, ki je letos dopolnil polnoletnost, je dala **Silva Šprohar**. Ob vabilu na prvi pohod je zapisala: »Se bomo zbrali sredi vasi pred gostilno pri Štrenarci, veselje v srcih naj gori, prijateljstvo pa oživi.«

Obležitev desetletnice delovanja Športnega planinskega društva Šmihelska dolina (2014-2024) z izidom koledarja, ki prikazuje delovanje društva skozi desetletje, podčrta prizadevanje društva za promocijo druženja v naravi in pohodništva. Organizatorji si želijo nadgraditi pohod Šmihel - Ratečevo Brdo s sodelovanjem društev iz sosednje občine Ilirska Bistrica. S tem bi dogodek postal še bolj privlačen za širšo javnost, obenem pa bi okrepil sodelovanje med sosednjima lokalnima skupnostima.

Alenka Furlan Čadež

Mednarodni dan medicinskih sester

12. maj je mednarodni dan medicinskih sester v spomin na 12. maj 1820, ko se je rodila prva medicinska sestra, ustanoviteljica zdravstvene nege Florence Nightingale. Ob tem dnevu je v imenu Območne enote Hospica Primorsko Notranjska in KD Lipa Pivka medicinski sestre Mari Moravec čestital in izročil šopek nageljnov Ernest Margon. Sestra Mara, kot je »na kratko« znana med Pivčani, je pred kratkim praznovala 102 leti starosti. Vso delovno dobo je delala kot medicinska sestra, nazadnje

pri znanem pivškem zdravniku dr. Adolfu Kinkeli. Sestra Mara preseneča s svojimi bogatimi spomini in duhovitimi zgodbami preteklih dni.

Ob prazniku medicinskih sester je prav, da se kot družba končno zavemo, da je vlaganje v izobraževanje in pošteno plačilo dela medicinskih sester naložba v naše zdravje in našo državo.

Irena Margon

Suhorski pirhi

V vasici Suhorje v Brkinih oživlja 86-letna Jadranka Kristina Volk bogato dediščino izdelovanja suhorskih pirhov, ki je vsako leto v ospredju v obdobju pričakovanja in praznovanja velike noči ali (v)uzema, kot rečejo na Suhorju. Jadranka Kristina Volk se je praskanja pirhov z značilno ornamentiko naučila od svoje mame Antonije Volk-Krebelj ter svoje znanje že uspešno prenesla na hčer Kristino Dekleva in vnukinjo Ano Dekleva-Čotar. S prireditvijo Jožefovo in velika noč na Suhorju od leta 2016 so suhorski pirhi vedno bolj prepoznavni v kulturni in turistični ponudbi Brkinov, na Pivškem in širši regiji in so »pomemben del krajevne in regionalne identitete«, so zapisali na ministrstvu za kulturo ob vpisu v register nesnovne kulturne dediščine leta 2022.

»Vsaj od konca 19. stoletja je **Marija Volk (1876–1956)** praskala srca in simbol »vera, upanje, ljubezen«. Praskanja pirhov se je naučila od svojega očeta **Jakoba Volka (pri Marteževih) s Suhorja**. Praskanje teh ornamentov je nadaljevala njena hči **Antonija Volk-Krebelj (1908–2003)** in dodajala nove motive: geometrijske, rastlinske, cvetlične (nageljčke, lilije, idr.), goreče srce, srce z napisom IHS, Sv. duh, jagnje, grozdje, žitno klasje, barčice, lastovko in goloba z oljčno vejico v kljunu, napise Aleluja, Vesela aleluja, Veseli (v)uzem, Vesela velika noč, Kristus je vstal, Suhorje ipd., osebna imena družinskih članov, prijateljev, posvetila obdarovancem, včasih tudi letnico izdelave pirha. Vse življenje je znanje prenašala na mlajše generacije na različnih delavnicah v šolah, v okviru župnije, na prireditvah, razstavah – npr. leta 1993 in 1995 ob razstavi Velika noč na Pivškem v Notranjskem muzeju Postojna. Leta 1996 je bila natisnjena razglednica s pirhi **Antonije Volk-Krebelj** in oblikovan priložnostni poštni žig«, so zapisali ob vpisu v register nesnovne kulturne dediščine.

Suhorski pirhi, znani tudi kot "pirihi", so prava umetniška mojstrovina, ki jih izdelujejo iz izpihanih kokošjih, račjih ali gosjih jajc. **Kristina Jadranka** pripoveduje, kako so motivi, kot so šopki s srčki, ptički z oljčno vejico in nabožni simboli, več kot stoletje del njihove družinske tradicije.

»Z bratom Francem sva za zajtrk ob veliki noči vedno dobila pirih z imenom,« se spominja Kristina tradicije, ki jo je mama Antonija ohranjala vseskozi, tudi med vojno. Pirhe pa je »narisala« tudi za učitelje v šoli, pa tudi sorodnikom, sosedom, vaškim otrokom, ki so porisani pirh še raje pojedli. Za praznik so bili na mizi tudi potica, maslen kruh, žolca in svinjski želodec. »Ko so bili otroci še majhni, sem jim ob veliki noči naredila oljčni venec s pirhi, na katerih so bila narisana njihova imena, ko bodo pravnuiki, bo treba zopet obuditi to tradicijo,« pove s svetlimi očmi. Nekdaj so jajčno lupino barvali s čebulnimi olupki, ki so dali značilno rjavo barvo, ali celo s pražilko, lesom, ki so ga uporabljali za rdeče obarvane pirhe. Volkova barva jajca tudi z umetnimi barvami. Posebna značilnost je tudi, da motivov ne rišejo po predlogi, temveč iz glave, s pomočjo olfa nožka ali celo brivske britvice, kot je to počela mama Antonija z vrhunsko likovno natančnostjo. Porisan pirh, ki ga podari, je zanj darilo ob prazniku in spomin na srečanje z obdarovancem. S praskanjem pirhov začne po pustu, ko tudi sicer prične priprave na veliko noč in tradicionalno

prireditev. Za porisanje večjega jajca potrebuje najmanj tri ure, pove med razkazovanjem bogatega arhiva porisanih pirhov, med katerimi je tudi zadnji pirh mame Antonije iz leta 2002.

V spominu ji je ostala anekdota, kako je stari oče ob velikonočnem jutru vsakemu odrezal kos želodca, ostalo pa shranil, da bo ostalo za mali vuózem, belo nedeljo. V soboto pred belo nedeljo pa je ukazal mami: »Djeni kuhet mostenico!« »Smo vsi vjedli, da želoudca ni več,« se nasmeji Jadranka Kristina, ker je tisto, kar je ostalo, med tednom pojedel. Ohranila se je tudi zanimiva anekdota izpred 2.sv. vojne, ko je Marijo Volk nečakinja prosila, da ji na pirh nariše ovčko. Po več kot enournem praskanju je bil pirh dokončan, deklica se je zahvalila, pirh potolkla, olupila in pojedla. »Porisano jajce je bilo bolj dobro kot navadno,« doda ob pripovedovanju hči Kristina Dekleva.

Med prvo svetovno vojno je učiteljica Pavla Hvala, skupaj s svojo materjo, kot begunka pribežala iz stare Gorice na Suhorje. Tu je delovala kot učiteljica vse do trenutka, ko so jo kot eno od zadnjih učiteljev po Gentilijevi reformi deportirali v južno Italijo. Kasneje se je s svojo nekdanjo učenko Antonijo Volk ponovno srečevala. Nekoč ji je Pavla pokazala risani pirh, ki ga je od Antonije prejela v

dar ob veliki noči. Ta pirh je preživel vojne vihre in dolga leta potovanja ter se varno vrnil nazaj na slovenska tla kot dragocen spomin na preteklost in simbol povezanosti med ljudmi v težkih časih.

Od mamine smrti leta 2003 ohranja tradicijo tehniko izdelovanja suhorskih pirhov Kristina Volk, ki zelo aktivno sodeluje pri prireditvah in razstavah. Tudi letos je poskrbela za zalogo pirhov, ki jih podarijo gostujočim, spekla več vrst prazničnega kruha in za vse udeležence skuhala tradicionalno ovčjo juho.

Prireditve Jožefovo in velika noč na Suhorju v okviru prizadevnih članov Vaškega društva Suhorje se bliža svoji desetletnici, letos je dogodek obiskalo dvesto obiskovalcev, praskanja pirhov pa se je na delavnici učilo več kot 20 udeležencev. Vsako leto pripravijo tradicionalno razstavo velikonočnih dobrot in drugih običajev ob veliki noči, že tretje leto pa je na povabilo gostovala tudi drugod, pred tremi leti v Cerknici, lani v Parku Škocjanske jame, letos

pa na Gradu Štanjel, kjer je bil odziv tako dober, da so ogled razstave podaljšali za teden dni.

Vaško društvo pa svoje dejavnosti predstavlja tudi drugod po Sloveniji.

Alenka Furlan Čadež

Ali sta na posestvu Ravne stali dve grajski stavbi? Zgodovina ene petine posestva Ravne (1644-1773)

Upodobitev iz knjige Janeza Vajkarda Valvasorja z naslovom *Topografija sodobne vojvodine Kranjske (Topographia Ducatus Carnioliae Moderna)*, ki je izšla leta 1679.

Kdor pogleda Valvasorjevo podobo graščine Ravne v **Topografiji vojvodine Kranjske iz leta 1679 oz. Slavi Vojvodine Kranjske iz leta 1689**, bo najbrž opazil, da sta na njej poleg manjšega, pritličnega najbrž lesenega gospodarskega objekta, dve dvonadstropni grajski stavbi. Kot kaže, sta ti stali precej blizu ena zraven druge, saj je grajska stavba v ospredju delala senco na tisto v ozadju.

Umetnostni zgodovinar in arhitekt dr. Igor Sapač v knjigi **Grajske stavbe** v poglavju o dvorcu Ravne piše: »Večje poslopje na tlorisu v obliki črke L je stalo tudi na mestu današnje kašče in je imelo po Valvasorjevi upodobitvi sodeč prislonjen manjši stopniščni prizidek.«

Domnevalo se je, da bi lahko šlo za gospodarsko stavbo, takratno kaščo ali grajsko pristavo, vendar najnovejša razkritja nekaterih virov kažejo, da je na Ravnah do leta 1775 poleg današnjega dvorca najverjetneje stala še ena grajska stavba.

Zgodba se prične leta 1617, ko od **Jurija pl. Raunacha**, posestvo Ravne kupita **Karel** ter njegov sin **Jeremija De Leo** (1584-1644), pripadnika tržaške patricijske rodbine. Ko leta 1644 umre **Jeremija De Leo**, posestvo Ravne po enakih deležih podeduje njegovih pet sinov, in sicer: **Karel** (1611-1656), **Tulij Egidij** (+1680), **Žiga** (1625-1700), **Jurij** (1628-1699) in **Janez Krstnik** (1629-1694). Ti so si z delilno pogodbo fizično razdelili posestvo tudi v naravi

ter na Ravnah pridobili svoj delež zemljiških ter stavbnih parcel. Eden izmed bratov, katerega je cesar **Leopold I.** leta 1661 povišal v baronski stan, in sicer **Janez Krstnik baron De Leo**, je začel kmalu od ostalih pridobivati njihove deleže posestva. Najprej je leta 1657 odkupil delež brata Jurija, nato pa leta 1666 še delež brata Karla. V obdobju, ko Valvasor v Slavi vojvodine Kranjske piše o graščini Ravne in omenja njenega lastnika Janeza Krstnika barona De Leo, je ta lastnik treh petin posestva Ravne.

Kdaj natančno naj bi nastala druga grajska stavba, ni povsem znano. **Dr. Igor Sapač** pravi, da srednjeveškega stolpastega dvora v času gospodovanja rodbine De Leo na Ravnah najbrž niso podrli, temveč so ga preoblikovali v stransko poslopje, ki ga prikazuje Valvasorjeva upodobitev in naj bi ga po letu 1825 nadomestila sedanja grajska kašča. **Karel De Leo** starejši pa naj bi bil tisti, ki se je odločil za nadomestitev svojega starega stolpastega bivališča za novo dvonadstropno renesančno graščino.

Ker Janez Krstnik baron De Leo ni imel otrok, je z oporoko zapustil vse svoje premoženje nečaku oz. sinu brata Jurija, **Francu Sigmundu baronu De Leo** (1654-1712). Temu je svoj petinski delež posestva Ravne prepustil še njegov stric **Žiga baron De Leo**, župnik iz Slavine, s tem pa je Franc Sigmund De Leo postal lastnik štirih petin posestva Ravne. Po njegovi smrti leta 1712 je ta delež v skladu z oporoko podedovala njegova hči **Marija Ana Šarlota baronica De Leo** (1696-1781), ki se je leta 1719 poročila s **Francem Karlom pl. Hohenwartom** (1691-1771), iz izvorno bavarske rodbine, ki je na Slovenskem prisotna že od 12. stoletja. Francu Karlu je soproga Marija Ana kmalu po poroki prepustila svoj delež štirih petin posestva Ravne, ta pa se je nato lotil prvega popravila graščine Ravne, ki je trajalo med letom 1719 in 1727.

Preostalo petino posestva so posedovali potomci **Tulija Egidija barona De Leo**, zadnji moški potomec te veje pa je bil njegov sin **Janez Jeremija baron De Leo** (1655-1725). Ko je ta leta 1725 umrl, sta njegov petinski delež posestva Ravne podedovali njegovi hčeri **Magdalena** (roj. 1716) ter **Beatrix Margareta** (1718-1751). Slednje je pomenilo, da je vsaka dejansko dobila polovico tega deleža oz. eno desetino. Beatrix Margareta se je leta 1738 poročila z **Janezom Jurijem baronom Kottulinsky** (+1767), iz plemiške rodbine, ki izvira iz Zgornje Šlezije, pokrajine na Poljskem ob meji s Češko. Magdalena se je poročila s **Francem baronom Teuffenbachom** (1702-1785) iz starega štajerskega plemstva, ki je po njej pridobil tudi desetino posestva Ravne, a ga je nato leta 1745 prodal **Beatrix Margareti baronici Kottulinsky**, ki je tako skupno posedovala petino posestva kot pred tem njen oče. Kot zanimivost, Beatrix Margareta je bila med letom 1739 in 1750 tudi lastnica posestva **Kalec**.

Franc Karl pl. Hohenwart, takratni cesarski namestnik v mestu Reka, se je med letom 1743 lotil še temeljite prezidave graščine Ravne v poznobaročno rezidenco, ki je bila dokončana leta 1754. Preden je leta 1745 začel večji gradbeni poseg, je poslal pismo svojemu sosеду in solastniku posestva Ravne baronu Kottulinsky ter njegovi soprogi ter ju obvestil o nameravani prezidavi. V njem Franc Karl omenja, da je grajska stavba, ki pripada eni petini posestva Ravne, in je v lasti Kottulinskih, »zelo slabo

zgrajena ter da oba vogala že grozita, da bosta zaradi razpokanja zidu razpadla ali se celo zrušila.« Po smrti Beatrix Margarete baronice Kottulinsky, rojene De Leo leta 1751 je vse njeno premoženje podedoval njen soprogo Janez Jurij baron Kottulinsky. V njenem zapuščinskem inventarju popisani predmeti na Ravnah, kot so npr. dragocenosti, srebrnina, listine, slike ter pohištvo pa so se glede na naravo stvari lahko nahajali izključno le v grajski stavbi.

Prva znana upodobitev dvorca Ravne v obliki, kot ga poznamo danes, se nahaja v imenjski knjigi za Kranjsko in naj bi nastala okoli leta 1760. Poleg dvorca se na njegovi zahodni strani nahaja še ena manjša stavba, za katero ni čisto jasno, ali gre za gospodarsko poslopje ali pa za spremenjeno in delno sanirano graščino rodbine Kottulinsky.

Leta 1767 je umrl tudi **Janez Jurij baron Kottulinsky**, v njegovem zapuščinskem inventarju pa je izrecno zapisano, da ima na Ravnah v lasti: »popolnoma propadajočo graščino Ravne, vključno z grajsko pristavo prav tako v propadlem stanju.« Kljub tako slabemu stanju pa so se v njej nahajali dragoceni predmeti in premičnine, ki so pred tem pripadali njegovi pokojni ženi Beatrix Margareti. Zanimivo pa je tudi, da so popisovalci v inventarju pohištvo popisali po posameznih sobanah. Vse premoženje po pokojnem Janezu Juriju baronu Kottulinsky je podedovala njegova zadnja žena **Ana Marija baronica Kottulinsky, rojena Puttrer** (1725-1774).

Jurij Jakob grof Hohenwart (1724-1808), sin Franca Karla in Marije Ane ter lastnik štirih petin posestva Ravne od leta 1755, se je kot dober gospodar odločil, da odkupi še preostalo petino posestva. Najprej je leta 1771 od Ane Marije baronice Kottulinsky kupil mlin ob reki Reki, imenovan tudi **Bisterčan**, nato pa leta 1773 od nje odkupil petino posestva Ravne v celoti. Pri tem se je zavezal še, da ji bo do smrti plačeval preživnino. S tem nakupom je bilo po skoraj 130 letih posestvo Ravne ponovno združeno pod enim gospodarjem. Ker je bila grajska stavba, ki je bila do nedavnega v lasti rodbine Kottulinsky v zelo slabem stanju, se je grof Jurij Jakob odločil, da jo bo dal podreti. Na njenem mestu je med letom 1776 in 1777 nastala grajska cisterna oz. vodnjak. Kaj se je zgodilo s kamni podrti grajske stavbe, bo potrebno še raziskati, boljše kose so najbrž porabili tudi pri gradnji grajske pristave, današnjega hleva za lipicance, zgrajenega med leti 1781 in 1782.

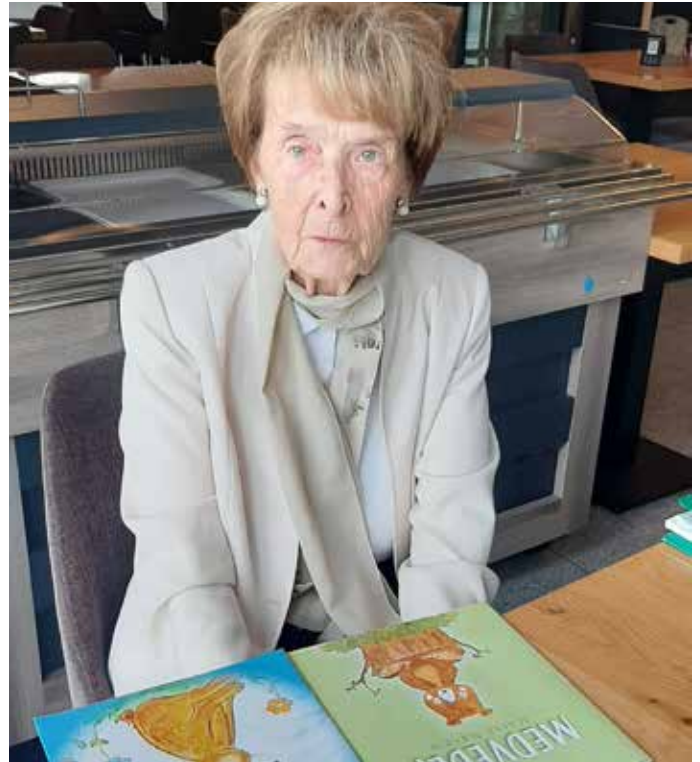
Zanimiv ostanek grajske stavbe na Ravnah iz časov, ko je tam gospodovala rodbina De Leo pa se danes nahaja v Notranjskem muzeju v Postojni. Gre za kamnito ploščo, na kateri je vklesan grb rodbine De Leo pl. Lewenberg. Dokončen odgovor o obstoju ter natančni lokaciji druge grajske stavbe na Ravnah, ki je pripadala rodbini De Leo oz. Kottulinsky, pa bodo v prihodnje najbrž potrdile oziroma ovrgle arheološke raziskave.

Igor Gardelin

Knjižica »Medvedek« za novorojenčke v postojnski porodnišnici

V Postojni živi gospa **Marta Nardin**, upokojena učiteljica, ki v svojem življenju aktivno deluje na različnih področjih in tako ohranja svojo vitalnost v zrelem življenjskem obdobju. Vse svoje življenje je tudi povezana s Pivko, zato ji je naš kraj še posebej pri srcu. Kot mlada učiteljica je dobila delovno mesto v osnovni šoli v Pivki, in sicer v popoldanski izmeni. Ker je sama imela otroke zjutraj v postojnski šoli, ji ta urnik ni ustrežal. Ko je dobila priložnost, je odšla na delovno mesto v Postojno. Stkala pa si je prijateljske vezi z učiteljicami v Pivki, ki jih še danes neguje.

Kot učiteljica in ljubiteljica poezije je tudi sama pisala pesmice za otroke, ki so se porajale ob odraščanju njenih vnukov. Celih 30 let je Nardinova vodila **Društvo psoriatikov** iz celega območja Primorske. S pomočjo mlajših sodelavk je vsako leto ob svetovnem dnevu psoriaz (bolezen luskavica) izdala list, na katerem so objavili eno izmed njenih pesmi. Tako se je porodila zamisel, da bi mogoče izdali kakšno knjižico za otroke. V okviru društva je nastala prva knjižica z naslovom **Jurček**, ki je bila namenjena otrokom društva psoriatikov. Kmalu je sledila nova z naslovom **Medvedek**. To je bilo v letu 2022, ko je njen pravnuk hodil v vrtec. Znašla se je pred nekaj problemi. Kdo bo knjižico ilustriral, ne da bi za del zahteval plačilo, kajti ideja o nastanku je temeljila na dobroti. Kot članici Kluba upokojencev v vzgoji in izobraževanju občin Postojna in Pivka so ji omogočili natis. Lotila se je iskanja sponzorjev in bila uspešna, zato se vsem, ki so prispevali sredstva, zahvaljuje. Knjižico je ilustrirala **Tea Filipič**, oblikovala **Kristina Koler Jagarinec**, lektorirala pa **Ljuba Šušteršič**. Gospa Marta se rada pohvali, da ima že od nekdaj veliko mladih prijateljic, kar pomeni, da njene življenjske izkušnje tudi nekaj veljajo in dobro vplivajo na mlajše ljudi. Drugo izdajo knjižice **Medvedek** so natisnili v 1500 izvodih letos v letu 2024, založnik pa je **Bolnišnica za ženske bolezni in porodništvo Postojna**. Ta knjižica je dopolnjena s predgovorom ustvarjalk in zabeležena pri

NUK Ljubljana. Ob rojstvu v postojnski porodnišnici vsak novorojenček prejme knjižico za spomin. Leto prej - 2023 pa je v 1000 izvodih izšla njena knjižica **Zobna miška**. Ta je namenjena otrokom, ki prvič obiščejo zobozdravnika in jih vzpodbuja, da redno skrbijo za svoje zobke. Tudi to knjižico prejmejo otroci brezplačno. Lansko leto je obiskala otroke v pivškem vrtcu in jim predstavila Zobno miško, ki so jo lepo sprejeli. Prebirala jim je tudi svoje pesmice in otroci so živahno sodelovali. Napravili so si pravi kulturni dan.

Veselo razpoloženje vseh je pokazalo, kako dobro je medgeneracijsko sodelovanje, ki je koristno za vse generacije in potrebno, da se med sabo povezujejo. Gospa Marta Nardin se tega še kako zaveda, zato kljub letom vztrajno deluje in ne pozabi dodati, da ima rada otroke in rada deli z njimi radosti in modrosti življenja.

Irena Margon, foto: Irena Margon

Poklon Srečku Kosovelu ob 120 – letnici rojstva

11. aprila se je 15 udeležencev tradicionalne čajanke spet srečalo v čitalnici knjižnice v Pivki. Poklonili so se pesniku Krasa **Srečku Kosovelu**, ki je bil povezan tudi z našimi Brkini, saj je pesnica **Maksa Samsa** iz Ilirske Bistrice gojila posebna čustva in prijateljevala z njim. Posvetila mu je tudi pesmi, v katerih je hvalila Kosovelovo veličino duha in talenta. Srečko Kosovel je bil še eden izmed velikanov slovenske poezije, ki je mnogo prezgodaj umrl. Kot dozorel mlad študent je bil sposoben opazovati takratni prostor in čas in svoje misli predstaviti v pesmih, ki so bile modernistične, ekspresionistične, sodobne. Tedanja družba, podobna današnji, prepolna nasprotij in materializma, ga je spodbujala, da je bil kritičen do svoje domovine, do Evrope, do sveta. Kosovel pa je že toliko pred časom vedel in razumel, kakšna naj bi bila pravična

družba njegove prihodnosti in seveda nas danes. Poezija je enkratna, neponovljiva, sodobna, večna. Bil je človek iz začetka 20. stoletja, ki nagovarja človeka 21. stoletja.

V krogih izobražencev pa tudi preprostih ljudi je družbena zavest zorela v idejo dokončne narodne osamosvojitve, sicer povezane s socialistično revolucijo. Srečko Kosovel je bil izraziti podpornik novega časa, novega sveta. Čas pa je narekoval neko napetost v družbi in to je pesnik sproščal skozi ekspresionistično zaostritev in sprostitvev notranjih napetosti. Odvračal se je od sveta lepote in se podal v svet krutosti, disonance, kjer je lahko razbil idilično podobo sveta in svoje misli izrazil s simboli, besede je zamenjal z grafičnimi prikazi, igral se je s številkami, znaki, črkami, matematičnimi znamenji. Na tak način je spregovoril o razbitinah sveta. Znotraj vsega pa še vedno ohranja dušo, človeka, ki išče, kriči po utehi v materialističnem, tehničnem svetu.

Vendar pa so se udeleženci čajanke posvetili tudi liričnim pesmim Krasa in njegovi čudoviti otroški poeziji, kjer vladata vedrost in igrivost. Kosovelova poezija je vse še najbolj nagovarjala s pesmimi Krasa, skromnega sveta, ki nosi v sebi veliko bogastvo. Seveda so se dotaknili tudi pesnikove slutnje smrti, ki jo je sam večkrat zapisal v verzih »Vsi bodo dosegli svoj cilj, le jaz ga ne bom dosegel...«

Srečanje na čajanki je ponovno preseglo pričakovanja vseh, tako da že napovedujemo čajanko v maju, ki bo posvečena 150-letnici rojstva znamenitega Slovenca, generala in pesnika **Rudolfa Maistra**.

Irena Margon, foto: Dartaniela Stegel

Koncert "Dragim rojakom"

V petek, 22.marca, smo v Krpanovem domu gostili koncert pevske skupine **Studenec** z gosti z naslovom **Dragim rojakom**. Gostje večera so namreč bile pevke **Ženskega pevskega zbora Slovenčice iz Tuzle**. Pevke delujejo znotraj Slovenske skupnosti v Tuzli in prepevajo predvsem slovenske ljudske pesmi. Nekaj so jih predstavile tudi na koncertu, zaključile pa s tipično bosansko sevdalinko, ljudsko pesmijo, v kateri se prepletajo hrepenenje, ljubezenska strast in žalost. Poslušalci smo bili navdušeni, kako skupnost v Tuzli ohranja slovensko besedo in pesem skozi generacije. Večer sta popestrila **Tanja in Simon Avsec** z občutenimi interpretacijami pesmi skupine Sedmina. Skozi koncert nas je odlično vodila **Marjana Grčman**.

Studenec se nam je tokrat ponovno predstavil v spremenjeni zasedbi. Ne glede na sestavo umetniška vodja Irena Rep ohranja glasbeno harmonijo izvedb ljudskih in umetnih pesmi. So skupina, ki se redno pojavlja na kulturnih dogodkih v Pivki. Slovensko pesem so ponesli v veliko krajev v ožji in širši domovini. Rezultat njihovega gostovanja v Tuzli je obisk bosanskih pevk v Pivki. Na tak način se gradijo vezi prijateljstva in širijo obzorja. Gostje so si v soboto ogledale center Dina, v Krpanovem domu, kjer jih je pozdravil župan Robert Smrdelj, so tudi zapele. Pred

Krpanovim domom so bile gostje dogodka Doživite Pivko z lovcom in si ogledale Ekomuzej. V soboto zvečer so bile gostje 55. revije Primorska poje v Vrtovinu. Poudarile so, da jim je bilo v Pivki lepo in zanimivo, vsi pa si želimo naslednjih srečanj v Tuzli in Pivki.

Zavod za turizem Pivka

Naj pesem srca prebudi!

V sklopu revije **Primorska poje**, ki poteka že 55. leto po vrsti, se je na 35 odrih predstavilo 210 pevskih zasedb. V Pivki se je revialni koncert letos prvič odvil v Krpanovem domu. Revijo sta gostila JSKD, OI Postojna in Kulturno društvo Šmihel.

Nastopili so MoPZ DU Bertoki - Prade, Vokalna skupina Dornberški Fantje, ŽPZ Ivan Rijavec (Črni vrh nad Idrijo), Moški pevski zbor Poljubinj (Tolmin) in MePZ Lipa Šempas. Predstavili so raznovrsten program, ki je navdušil zbrano občinstvo. Okoli 125 pevk in pevcev je ob zaključku revije zapelo skupno pesem, priredbo istrske ljudske Dajte, dajte in s tem obeležilo 70. jubilej skladatelja Alda Kumarja. Zbrane je pozdravil in nagovoril predstavnik krovne organizacije dogodka, podpredsednik Zveze pevskih zborov Primorske, Miran Žitko.

Anja Kocman

»Pod lipo« z gostjo Alenko Veber in njenimi miselnimi izzivi

Konec aprila je KD Lipa pripravilo zanimiv kulturni večer z gostjo **Alenko Veber Rihtarjevo**, ki je avtorica več sto poljudnih prispevkov o slovenski kulturni in naravni dediščini, predvsem pa je ljubiteljska etnologinja, fotografinja in turistična vodnica, mentorica študijskih krožkov ter predavateljica. Avtorica knjige z naslovom »Sledi. 61 babjepolskih odkruškov« je predstavila svoje in občečloveško duhovno potovanje, ki ga na svoj način »prehodi« vsak človek sam. Zapisala je kratke zgodbe in misli za vsak dan, ki zajemajo temeljna vprašanja s področja vere, duhovnosti in humanizma. Avtorica pravi, da je za dosego ciljev potrebno držati skupaj. Ljudje si morajo pomagati, pri tem pa imajo velik pomen dobrota, prijaznost, empatija. Z upoštevanjem teh stvari gre življenje vsem na bolje, čeprav nam včasih zadaja udarce in se počutimo kot poraženci, drugič pa smo lahko zmagovalci, je povedala Vebrova. Predavanje je obogatila s svojimi izkušnjami iz življenja z osebo z demenco. To je bila njena mama, za katero je skrbela tako, da se je vrnila v domači kraj Babno Polje, ko je zapustila delovno mesto v Ljubljani. Mamo je zadnja leta spremljala in beležila vse, kar je bolezen prinašala. Svoje izkušnje z boleznijo, ki dobesedno »ugrabi« človeka, namerava izdati v knjigi. Danes se aktivno ukvarja s svojim zavodom Rihtarjeva domačija in popotnikom nudi zavetje, pripravlja predavanja, pohode, ogled znamenitosti...

Predavanje in nato sproščen pogovor so popestrili čudoviti posnetki iz narave, ki jih je posnela avtorica sama.

Namesto zaključka vam ponujamo odlomek enega izmed odkruškov v razmislek:

»Naše življenje niso samo fizične sledi, ki jih puščamo v snegu in blatu ali na peščenih plažah. V mislih imam drugačne sledi. Sledi čustev, odnosov, naših prizadevanj in hotenj. Te je veliko težje izbrisati ali celo prekriti. Čeprav jih verjetno čas, ki nam je odmerjen, sčasoma malo omili ali celo odnese v pozabo. A nekatere ostanejo zapisane za večno.« (Sledi, str. 26)

Irena Margon, foto: E. Margon

Razstava PORT-ray

Od petka, 22. marca 2024, do 12. aprila je bila v galeriji Krpanovega doma Pivka na ogled razstava **PORT-ray**. Razstava je plod foto-video natečaja, ki sta ga razpisala Javni sklad RS za kulturne dejavnosti Območnih izpostav Koper in Izola, v sodelovanju z Društvom likovnih umetnikov Insula. Na razstavo je bila uvrščena tudi fotografija domačina Andreja Udoviča.

Na razpisan natečaj je prispelo petinsedemdeset del, umetnostna zgodovinarka, recenzentka ter selektorica natečaja Nataša Kovšca pa jih je za prikaz v okviru razstave izbrala 21.

Na razstavi so razstavljali: Zala Arh, Lana Baltič, Krisztina Doltar, Jožef Fabjan, Stane Gortnar, Tina Jeran, Eva Križaj, Tomi Križaj, Irena Lorget Lipovec, Jack Lorget, Peter Meze, Darko Mohar, Nikola Predović, Gorast Radojevič, Jana Štok, Anja Tomanič, Sanja Tošič ter Andrej Udovič.

Mateja Palčič Puzzer, foto: arhiv JSKD Postojna

Grafični dan za študente in študentke umetnosti

V Hiši kulture smo pripravili grafični dan za študente in študentke 2. letnika programa Vizualna umetnost in oblikovanje Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem (VUO PeF UP), ki je potekal v znamenju splošne in ohlapne teme umetnosti v kombinaciji z grafično tehniko sitotiska.

Za uvod v grafični dan so si študentke in študenti ogledali razstavo Klare Sax z naslovom Punk me to the end of love.

Kustosinja Mojca Grmek jim je predstavila umetnico, njen način dela in razstavo, nato pa so skupaj komentirali posamezna dela in jih interpretirali na različne načine.

Strokovna sodelavka Silvija Šutej jih je popeljala po stalni zbirki grafičnih del, ob tem pa so spoznali tudi osnove visokega, globokega in ploskega tiska. **Vodja grafičnega ateljeja Leon Zuodar** jim je podrobno predstavil tehniko sitotiska, najprej v obliki kratkega predavanja, nato pa je sledila delavnica. Celoten kreativni proces se je začel že pri filmih za sita, kjer je bilo treba motiv zaradi nesporazuma na novo definirati in prilagoditi nastali situaciji. Študentke in študenti so pod mentorstvom prof. Polonce Lovšin pokazali veliko mero iznajdljivosti in drznosti, kar je pri suhoparni industrijski osnovi sitotiska dobrodošla lastnost. Skozi sam proces so se igrali z različnimi postavitvami dveh motivov in pretiskavanjem le-teh v različnih barvnih kombinacijah dane barvne palete. Delavnica je tako nepričakovano dobila eksperimentalno naravo, v sklopu katere so odkrivali skriti potencial grafične tehnike, kar je

na koncu popolnoma sovpadalo s temo, ki so jo razvijali. Umetnost v sitotisku se lahko začne tudi z napakami, če jih sprejmemo, misli preusmerimo v grafični proces in se ne oklepamo osnovnega, že vnaprej pripravljenega motiva.

Tokratni obisk študentov in študentk umetnosti v Hiši kulture je bil že šesti po vrsti. Večkrat so nas obiskali z Akademije za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani in nekajkrat z VUO PeF UP. Pripravili smo jim različne delavnice, v okviru katerih so nastala umetniška dela, kot so običajni fotokopirani zini, grafični zini ali zini s tiskano platnico, enkrat tudi plakat v kombinirani tehniki sitotiska in kolaža. Vsa dela so postala del naše grafične zbirke in so stalno razstavljena v ločenih prostorih.

ekipa HKP

V Hiši kulture razstavlja uveljavljena slikarka Suzana Brborović

Suzana Brborović je slikarka mlajše generacije, ki se v svojem delu osredotoča na bivanjsko tematiko. Zanima jo predvsem dinamično razmerje med našim organskim obstojem in strukturiranostjo različnih sistemov okrog nas, ki ga raziskuje v preseku med nastajanjem in minevanjem skozi tok časa. Kompleksnosti tematike ustreza zapleten proces ustvarjanja, za katerega je značilno naganje in postopno odzemanje barvnih plasti, uporaba različnih perspektiv in pogledov, prepletanje geometrijskih mrež, struktur in linearne risbe na eni strani ter slikanja s svobodno potezo, toniranjem, senčenjem na drugi.

Slike, ki nastanejo skozi ta proces, so nasičene z izobiljem vizualnega. V njem imajo osrednje mesto konstrukcije, ki v starejših delih (pred letom 2020) spominjajo na zapletene infrastrukturne objekte, trdno zasidrane v prostoru, v novejših pa se postopoma otresejo materialnosti in kot breztežna abstraktna ogrodja lebdi v prostranosti dnevnega ali nočnega neba. Konstrukcije so prepredene z barvnimi polji organskih oblik, ki se razkrijejo skozi proces odstranjevanja barvnih plasti, in sproščenimi potezami s čopičem, ki mednje zarišejo igrivo barvno risbo. Na ta način umetnica v slike vnaša organskost in do določene mere tudi naključnost. V najnovejših slikah, predstavljanih na razstavi Kolektivna iluzija, se poudarek pri preučevanju mrež in struktur, v katere je vpeto naše bivanje, premakne

iz materialnega v prostrani svet duha, kjer se porajajo naše misli, ideje in sanjarije. Tudi v tem svetu obstajajo razne konstrukcije (miselni sistemi, ideološki konstrukti, iluzije, utopije ipd.), vendar je prostora za svobodno odločanje bistveno več, kar umetnica poudarja s potencirano rabo organskega in naključnega v slikah. Prestop v intelektualno sfero simbolično zaznamuje tudi pojav figuralnega, ki ga v njenih delih, z izjemo nekaj začetnih slik, nikoli ni bilo. Na eni izmed slik tako vidimo silueto človeške oblike, ki se izrisuje na ozadju zvezdnatega neba, na drugi pa detajl roke, ki sega po zvezdah. Kot bi nas umetnica hotela spomniti na protislovje, da smo le zvezdni prah, hkrati pa naš um lahko misli celo vesolje.

Mojca Grmek, foto: arhiv Hiša Kulture

Živahno ustvarjanje ob razstavah

V galeriji Hiše kulture v Pivki imamo že vrsto let mesečne ustvarjalne delavnice za obiskovalce. Delavnice so del izobraževalnega programa in se nanašajo na naše aktualne razstave. Z udeleženci delavnice si vedno, za lažje razumevanje ustvarjanja, ki sledi, najprej ogledamo razstavo. Ker so nekatera razstavljenega dela kompleksnejša, kot jih lahko ustvarimo na delavnici, črpamo vsaj iz enega umetniškega dela. Bodisi skozi tehnike ustvarjanja bodisi skozi koncept umetnika. Udeleženci delavnic tako skozi ustvarjalni proces pridobijo nova znanja. Vse, kar izdelajo, nato tudi odnesejo s seboj.

V programu imamo različne vrste delavnic. Pretekli otroški delavnici sta bili **Vse je dobro, kar se dobro konča** ob razstavi **Tine Dobrajc** in **Sit down and relax** ob razstavi **Klare Sax**. Na prvi od njiju smo si najprej ogledali 14 novih del umetnice, ki prikazujejo naravo, hkrati pa problematizirajo človekov odnos do le-te. Otroci so odnos ljudi do narave prikazali skozi slikanje. Nastale so slike, ki prikazujejo naš odnos do odlaganja odpadkov v naravo, skupaj pa smo prišli do zaključka, da je tega preveč. Na drugi delavnici smo se poslužili malo bolj nenavadne tehnike ustvarjanja, saj je bila razstava zastavljena konceptualno. Umetnica na njej ni predstavila klasičnih umetniških del, ampak vzdušje nekega prostora, v tem primeru klubske scene, ki je nekoč domovala v zdajšnji galeriji. Ker nismo mogli posegati po isti tehniki kot umetnica, smo ustvarili umetniško publikacijo - zin. Nas-tal je po pogovoru o naših najljubših prostorih, ki nas kreativno spodbujajo in nam dajejo občutek varnosti in udobja. V tehniki kolaža smo

sestavili posamezne strani, skupaj naredili naslovnico in zin pustili obiskovalcem na ogled v galeriji.

Poleg otroških v Hiši kulture potekajo tudi delavnice, ki so namenjene skupnemu ustvarjanju družinskih članov. Takšno delavnico smo izvedli v mesecu februarju ob razstavi umetnice Monike Plemen. Delavnica z naslovom 365 dni umetnosti je izhajala iz vsa-kodnevnega ustvarjanja umetnice. Delali smo koledarje. Otroci so skupaj s starši opremili 12 listov z vizualnimi podobami in pri tem uporabljali različne likovne tehnike. Liste so nato združili v skupek, povezan z barvno spiralo, ki omogoča, da se koledar uporablja.

Osnovni namen naših delavnic je, da obiskovalci skozi ogled razstave spoznajo in lažje razumejo umetnost, nato pa videno skozi ustvarjalnost sprocesirajo. Če nam ostane dovolj

časa, ob koncu ustvarjanja igramo različne družabne igre, ki so na voljo v galeriji. Ob igri v hiši prižgimo luči otroci lahko preverijo znanje, ki so ga pridobili med ogledom razstave, ali pa svojo ustvarjalnost usmerijo v kompozicijsko preizkušanje z igralom Zgradimo nov svet, v barve odet.

Delavnice so brezplačne, nanje se je potrebno prijaviti na e-naslov hkpivka@gmail.com ali na telefonsko številko 040 372 702. Naslednja otroška delavnica bo 25.5.2024.

Silvija Šutej, foto: Hiša kulture

Uspešno na zveznem tekmovanju

Tudi letos se je mladina iz **PGD Palčje** udeležila zveznega tekmovanja v gasilski orientaciji **GZ Postojna**, 20. aprila na območju PGD Pivka. Na tekmovanju je sodelovalo pet ekip iz PGD Palčje, in sicer po ena ekipa v kategorijah pionirji, mladinci, mladinke, gasilci pripravniki in gasilk pripravnice. Ekipa so dosegle naslednje rezultate: pionirji 7. mesto, mladinci 17. mesto in mladinke 14. mesto. Medtem ko sta ekipi gasilcev pripravnikov in gasilk

pripravnic v svoji kategoriji dosegle odlično drugo mesto. Z doseženo uvrstitvijo med prve tri ekipe v svoji kategoriji sta se ekipi uvrstili na regijsko tekmovanje v gasilski orientaciji Obalno-kraške regije.

Ekipam čestitamo za uspeh!

PGD Palčje

Uspehi mladih kitaristov

Na letošnjem državnem tekmovanju mladih glasbenikov Tamsig, ki je potekalo med 4. in 21. marcem, so bili uspešni tudi pivški učence in učenci Glasbene šole Postojna.

Zlato plaketo so osvojili kitaristi **Tim Kokošar** (95,33), učitelj **Maje Vrbnjak** ter **Pavle Lušin Kolman, Julija**

Kristan (96,33) in **Zala Grmek Cvelbar** (95,00), obe pod mentorstvom **Maje Vrbnjak**. **Zala** je uspehu dodala še zlato priznanje (94,67) na Dnevih kitare 2024 v Krškem.

AFČ

Učenci OŠ Pivka odlični na Svetovnem pokalu znanja

Konec marca so se učenci 8. in 9. razreda OŠ Pivka udeležili državnega tekmovanja **The World Scholar's Cup** (Svetovni pokal znanja), ki je letos potekalo na OŠ Trebnje in v Festivalni dvorani v Ljubljani. Gre za tekmovanje, ki v celoti poteka v angleščini, sestavljeno je iz debate, pisanja kreativnega eseja, individualnega testa ter skupinskega kviza iz vsebin različnih tematskih področij, kot so zgodovina, umetnost in glasba, literatura in mediji, znanost, ipd.

Na tekmovanju sta bili obe ekipi šole zelo uspešni, saj sta odnesli kopico medalj in pokal. V kategoriji **Juniors** (mladi) so učenke 8. razreda v skupinskem pisanju zasedle 2. mesto, v skupinski debati 5. mesto, v skupnem seštevku pa dosegle 7. mesto. Za učence 9. razreda je bilo tekmovanje še posebej trd oreh, saj so se morali v kategoriji **Seniors** (starejši) pomeriti z gimnazijci. Oboji so se zagrizeno borili do konca, individualno in ekipno so se odlično odrezali ter si zagotovili mesto na enem od svetovnih tekmovanj. OŠ Pivka so zastopale **Nika S.**, **Špela M.** in **Tajda S.** iz 8.b ter **Iva V.**, **Ambrož P.** in **Matej S.** iz 9.b.

Učenka Nika Sotlar in mentorica Karin Primožič

Sodelovali smo z Inštitutom Antona Trstenjaka

Občina Pivka je del mreže "Starosti prijazna občina", katere koordinator je **Inštitut Antona Trstenjaka**. Namen mreže je iskanje rešitev za zdravo, aktivno in dostojanstveno staranje prebivalstva. Kakovost staranja in starosti pa je seveda odvisna tudi od kakovosti sožitja med generacijami. Skupina prostovoljk na OŠ Pivka, ki svoj čas namenjajo tudi pomoči mlajšim učencem, se je odzvala na povabilo Inštituta in se vključila v delavnice usposabljanja za boljše razumevanje starejših ljudi. Vodila sta jih strokovna sodelavca Inštituta **Leja** in **Alen**, ki sta na prijeten način usmerjala pogovor ob osebnih doživljajskih izkušnjah učenek s starejšimi ljudmi; največkrat so to seveda bili babice in dedki. Na srečanjih smo se pogovarjali o dobrih in slabih straneh staranja, o odnosu do starejših, primerjali vrednote generacij... Sodelujoče so presenečale z zrelim

razmišljanjem o temah, kot so spoštovanje, empatija in medsebojna medgeneracijska podpora. Pogovori so razkrivali, kako mladi dojemajo staranje in kakšne so njihove predstave o skupnem življenju s starejšimi. Prav tako je bil izpostavljen pomen prenosa znanj in izkušenj med generacijami, kar obogati tako mlade kot starejše.

Predvidene so bile tri delavnice, a ker so se učenke na druženja zelo pozitivno odzvale, uživale v pogovorih in izražanju svojih mnenj ter pokazale željo po nadaljnjem druženju, smo organizirali dodatno, četrto delavnico in sklenili, da se srečamo tudi v novem šolskem letu.

OŠ Pivka

Ni jim bilo z rožicami poslano

Naš prostor je bil skozi celotno zgodovino močno naravnani k izseljevanju. Če ta del zgodovine običajnih ljudi poznamo, lahko boljše razumemo selitve v današnjem času in stiske teh, ki morajo zaradi neznosnih razmer, ekonomskih in političnih razlogov oditi od doma. S temi mislimi je svoj nagovor začel zgodovinar **dr. Miha Zobec** iz Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU, avtor monografije Nevidni in pozabljeni, ob zaključku predstavitev raziskovalnega dela Mreže šol parka Škocjanske jame (v nadaljevanju MŠ PŠJ) v počastitev mednarodnega dneva žena in mater, ki smo ga letos posvetili izseljenstvu v naših krajih skozi čas.

V šolskem letu 2023/2024 je osem osnovnih šol iz naše mreže raziskovalo vprašanje stalnega ali začasnega odhajanja iz domovine, zaradi ekonomskih, prisilnih (političnih, verskih, etničnih) ali osebnih razlogov na našem UNESCO biosfernem območju skozi čas ter ustvarjalo na temo.

8. marca so se na sklepnem dogodku v Promocijsko kongresnem centru Pr Nanetovh v Matavunu predstavili tudi učenci 2. razreda **OŠ Košana**, ki so ustvarjali pod mentorstvom **Marije Mršnik**. Izseljenstva v Košanski dolini pa so se z zbiranjem arhivskega gradiva, spletno anketo, intervjuji starih staršev, staršev in zaposlenih pod mentorstvom **Katje Čekada** lotili učenci 8. razreda. Kar 68-odstotkov vprašanih, starih med 31 in 80 let, pozna nekoga, ki je odšel v izseljenstvo, največkrat zaradi ekonomskih razlogov. Najbolj zgodnji, ki so se ga intervjuvanci spominjali, je odšel leta 1910, zadnji pa 2019. Iz Košanske doline so odhajali v Avstrijo, Ameriko, Francijo, Avstralijo in Kanado, kjer so se preživljali s služenjem, obrtniški deli, prevozništvom ali rudarjenjem (npr. v Clevelandu v ZDA).

Na koncu svojega nagovora, ki je zaključil sprehod po našem biosfernem območju, je slavnostni gost prireditve dr. Miha Zobec z mislijo na obeležitev dneva žena še posebej osvetlil problematiko migracije naših žensk. V izseljenstvo te niso odhajale le v vlogi družinskih skrbnic, ampak so v

novi domovini skrbete tudi za širšo priseljsko skupnost, bile aktivne v javnem in političnem življenju. Specifično ženska migracija je bila povezana s trgov hišnega dela in je bila pogosto povezana tudi z osvoboditvijo žensk od kontrole vasi/doma, tradicij oziroma tradicionalnega načina življenja. To je bil nemalokrat razlog, da so se izseljene ženske odločale ostati v mestih, ki so jim ponujala več svobode. Čeprav je danes med našimi ženskami še vedno prisotno čezmejno negovalno delo, pa v Slovenijo v tej vlogi prihajajo Filipinke, je opozoril in pokazal na to, kako je naša država postala ena od destinacij priseljencev, ki k nam prihajajo iz istih razlogov, zaradi katerih so naši predniki nekoč odhajali v tujino.

Verjamem, da se je letošnja raziskovalna naloga dotaknila vseh mladih raziskovalk in raziskovalcev kot tudi udeleženk sklepne prireditve, ki so se je udeležile ob svojem prazniku. Ženske zagotovo lahko prispevamo k dobremu poznavanju svoje kulture in zgodovine ter čim boljšemu poznavanju kultur drugih in njihove preteklosti ter s tem pomagamo graditi mostove v naših vedno bolj večkulturnih skupnostih. Na koncu dneva je vsem ljudem na sveto pomembno predvsem to, da se počutijo varne in sprejete.

Darja Kranjc, JZ Park Škocjanske jame

Uspeh mladih podjetnikov na finalu tekmovanja POPRI

Na 21. finalu nacionalnega tekmovanja v podjetniških idejah mladih POPRI, ki je potekalo v Novi Gorici, sta se izkazali tudi dve ekipi iz Primorsko notranjske regije, ki sta s svojimi inovativnimi idejami prepričali strokovno komisijo.

Ekipa Simply Clean iz Osnovne šole Toneta Tomšiča Knežak je z inovativno krtačo in snemljivimi ter pralnimi nastavki osvojila tretje mesto, medtem ko je ekipa Phoneout iz Osnovne šole Elvire Vatovec Prade z aplikacijo, ki spodbuja gibanje med mladimi, osvojila naziv zmagovalne osnovnošolske ideje leta.

Dogodek je potekal v okviru POPRI Festivala podjetnosti in podjetništva mladih Slovenije, ki ga je organiziral Primorski tehnološki park. Občinstvo je bilo priča odličnim nastopom mladih podjetnikov, ki so s svojimi idejami navdušili tako strokovno komisijo kot tudi obiskovalce.

V Mrežnem podjetniškem inkubatorju Perspektiva so izrazili ponos nad uspehom ekip ter zahvalo občinam in šolam za podporo pri razvoju podjetniških idej med mladimi. Načrtujejo nadaljnje sistematično delo z mladimi v podjetništvu, saj so rezultati zadnjih let pokazali pozitivne učinke njihovega prizadevanja.

AFČ

Gasilska orientacija

Tudi letos smo se s pionirji in mladinci udeležili 6. zveznega tekmovanja v gasilski orientaciji GZ Postojna, ki je potekalo 20. aprila v Petelinjah. Tekmovanja smo se udeležili z dvema ekipama pionirk, dvema ekipama pionirjev in tremi ekipami mladincev.

Ponovno smo zelo ponosni na pionirsko ekipo v sestavi **Niko Boštjančič**, **Adam Žnidaršič** in **Matevž Šprohar**, ki so se lani z doseženim 3. mestom prvič v zgodovini našega društva uvrstili na regijsko tekmovanje. Letos so svoj rezultat še izboljšali in dosegli 2. mesto ter se tako ponovno uvrstili na regijsko tekmovanje v gasilski orientaciji.

Na pomoč! PGD Košana

Noč knjige na OŠ Pivka

V noči s petka, 12. aprila, na soboto, 13. aprila so na OŠ Pivka izvedli Noč knjige. Dogodka so se udeležili učenci od 4. do 6. razreda, ki so do 3. decembra lani opravili slovensko bralno značko, ter osmošolci, ki so od lanskega šolskega leta vključeni v projekt Branje ne pozna meja. Slednji so v šoli gostili hrvaške vrstnike iz OŠ Ivana Gorana Kovačiča Vrbovsko iz Gorskega kotarja. Na Noči knjig so sodelovale tudi naše in hrvaške učiteljice, ki so vodile različne delavnice.

Mirjam Francetič in Tanja Marušič

Glasba bogati naš svet

5. marca je v avli **OŠ Pivka** v organizaciji UPZ Carmina in OŠ Pivka izzvenela že tradicionalna prireditev »Glasba bogati naš svet«. S svojimi nastopi, zaznamovanimi z ljubeznijo do glasbe, so jo popestrili mladi glasbeniki **Glasbene šole Postojna**, z zanimivim izborom pesmi pa so nastopili še učenci Otroškega in Mladinskega pevskega zbora ter Učiteljski pevski zbor Carmina. Ljubezen do glasbe in prepevanja pa so predstavili tudi člani šolskega benda ter ljubitelji karaok.

Vsi nastopajoči so svoje znanje in ljubezen do glasbe izrazili z vedrimi pesmimi ter zvočnostjo pisane palete

glasbil, tj. kitare, violine, klarineta, klavirja, harmonike, evfonija in trobente. Tako so glasbeniki in pevci s svojimi mentorji pokazali in dokazali, da glasba prihaja iz dna srca in se nežno s svojo nevidno roko dotakne mnogih src.

Ob tem bi se radi zahvalili za dobrodelne prispevke, s katerimi so obiskovalci obogatili šolski sklad. Zahvaljujemo se tudi Občini Pivka, ki je koncert finančno podprla.

OŠ Pivka, foto: Anika Udovič

Deset let Zmajčkove telovadbe

Gibanje je ena izmed osnovnih potreb vseh ljudi. Najbolje je, da otrokom čimprej ponudimo raznovrstne izzive in priložnosti, da vzljubijo gibanje. In tega se zavedamo tudi strokovne delavke "Zmajčkove telovadbe", ki letos praznuje deseti rojstni dan. Idejo zanjo je **Samanta Abram** dobila takrat, ko v vrtcu ni dobila zaposlitve in se je odločila za samostojno pot. Te odločitve ni nikoli obžalovala. Veliko možnosti in idej je dobila v programu "Podjetno v svet podjetništva", kjer ji je stala ob strani **Jana Nadoh Bergoč** s svojim strokovnim znanjem.

Glavno vodilo telovadbe je, da se imajo otroci prijetno, z igro jih uvajamo v svet gibanja. Otroci radi prihajajo, saj vedo, da se bodo srečali in družili z ostalimi otroki. Poleg gibanja je pomembno tudi to, da se učijo pravil in jih tudi upoštevajo. Navajamo jih, da tako poskrbijo za svojo varnost in varnost drugih.

Medse sprejememo vse predšolske otroke, priključijo pa se nam lahko tudi prvošolčki. Otroci se zberejo v dveh, starostno različnih skupinah v stari telovadnici osnovne šole. S telovadbo razveseljujemo otroke v različnih krajih. Skupno se ogrejemo z raznimi igrami in ogrevalnimi vajami, potem pa stečemo k postavljenemu poligonu, na katerem si krepimo telo in duha. Otroci radi tudi zaplešejo. Mlajšim včasih pri izvedbi dejavnosti pomagajo starši, starejšim otrokom pa priskočita na pomoč Samanta, Nataša in ostale sodelavke. Ob koncu se še umirimo in poslovimo s športnim pozdravom.

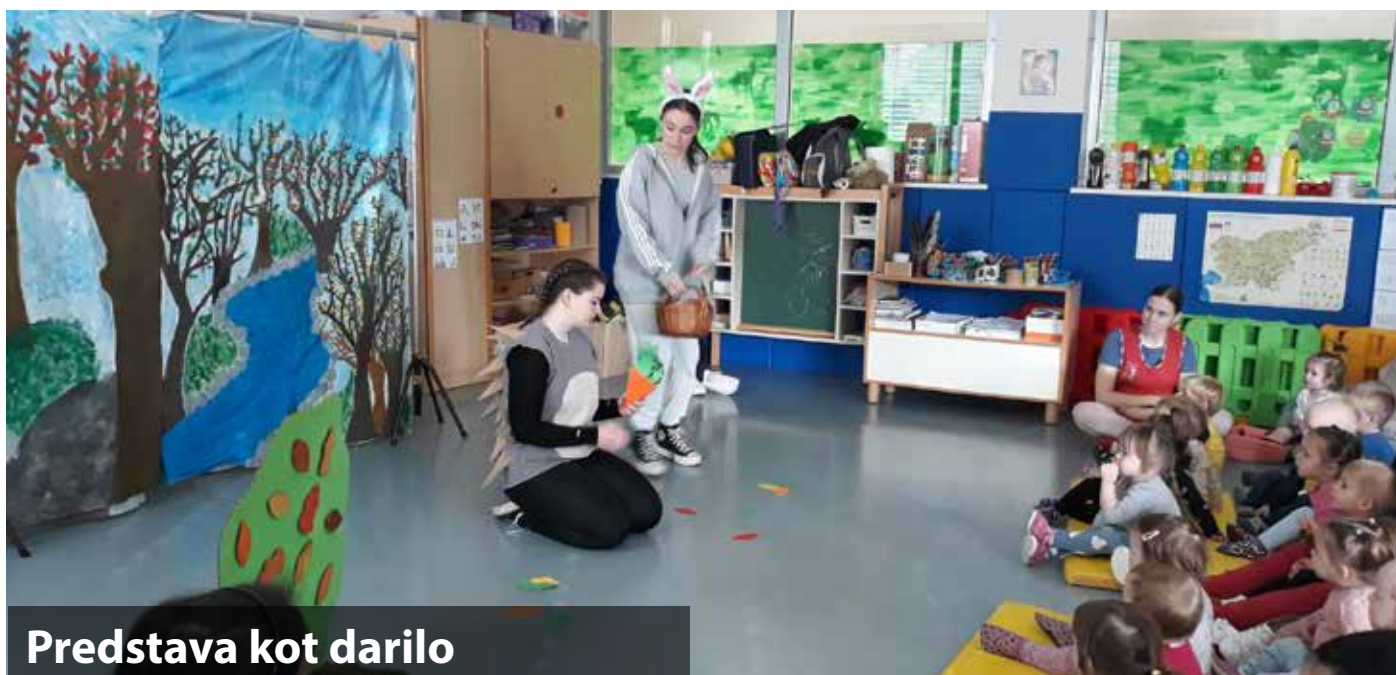
V zadnjem letu so se nam pridružili tudi ukrajinski otroci, ki so nastanjeni v Sloveniji, natančneje v Slavini. Zanimivo je bilo opazovati interakcije med vsemi otroki.

Ob koncu leta nas obišče dedek Mraz in spremenimo se v norčave šemice, naša maskota je Zmajček in sezono tudi uradno, ko so knjižice otrok napolnjene z nalepkami, zaključimo.

Že nekaj let sodelujemo s podjetjem Kovod Postojna, kjer otrokom predstavimo, na kakšen način varčujemo z vodo, zakaj ji rečemo, da je to današnja dobrina. Otroci zelo radi sodelujejo na poligonu, kjer so aktivnosti prilagojene tako, da so čimbolj vključene dejavnosti z vodo.

Želimo si, da bi šport otroke opogumljal in da bi z njim živeli z roko v roki.

Ekipa Zmajčkove telovadbe

Predstava kot darilo

Otroci iz Vrtca Pivka so si z veseljem ogledali lutkovno igrico **Gozdni prijatelji**, kjer so prek gozdnih živali spoznavali pomen prijateljstva. Izvirno igrico so napisali in

odigrali dijaki **Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina** in jo obogatili z izštevankami, glasbo in petjem.

Katja Sedmak Ronzullo

Darilo ob svetovnem dnevu vode

Ob svetovnem dnevu vode je podjetje **Kovod d.o.o.** podarilo otrokom drugega starostnega obdobja interaktivno otroško predstavo o reki, ki je začela izginjati.

Pripovedovalka **Alja Bulič** je otrokom predstavila naravoslovno glasbeno pripoved, v kateri jim vila Virka pove, da reka izginja, ker so ljudje nanjo pozabili. Vrnila se bo le, če ji ljudje obljubimo, da jo bomo varovali.

Pripovedovalka otroke prek metod interaktivnega gledališča popelje na pot, polno nalog: ugotoviti morajo, katera bitja živijo v reki, jo pomagati očistiti, se gibati kot vodni krog, odkriti skriti zaklad, ob tem pa jim pomagajo

živali in rastline, ki bivajo v reki. Otroci ob koncu predstave izrečejo zaobljubo reki ter postanejo njeni varuhinje in varuhi.

Katja Sedmak Ronzullo

Prvi pomladni dan

Tudi v Vrtcu Pivka smo na prav poseben način obeležili prvi koledarski pomladni dan, ki ga mnogi pozdravljajo kot simbol prebujanja in novega začetka. Da bi se prepričali, če to drži, smo se otroci in vzgojiteljice iz skupin Gumbki, Pikapolonice, Mehurčki, Sovice, Žogice, Račke in Kamenčki odpravili v gozd. Toda nismo prišli daleč, ko nam je pot prestregla gospodična "Pomlad" v prelepi zeleni obleki in z zelenimi lasmi. V rokah je nosila košarico belih tulipanov in flavto.

Predstavila je značilnosti prvega pomladnega dne in nas prijazno povabila, naj raziskujemo naravo in uživamo v njenih lepotah. Po skupinah smo se z veseljem odpravili iskat prve znanilce pomladi, videli smo tudi čebele, čmrle, mravlje, šuštarje... in preživeli čudovito dopoldne v naravi.

Katja Sedmak Ronzullo

46. državno srečanje in tekmovanje mladih slovenskih čebelarjev 2024 z več kot 500 udeleženci

Čebelarstva zveza Slovenije je v sodelovanju z Osnovno šolo Pivka, Čebelarskim društvom Pivka, Občino Pivka in Javnim zavodom Turizem Pivka 11. maja v OŠ Pivka izvedla 46. srečanje in tekmovanje mladih slovenskih čebelarjev 2024. Sklepne prireditve so se udeležili tudi **predsednik Čebelarske zveze Slovenije Boštjan Noč**, **predsednik ČD Pivka Franko Dolgan** ter **ravnateljica OŠ Pivka Nadja Černetič**.

Letošnjega tekmovanja se je udeležilo 500 tekmovalcev iz vse Slovenije, ki v šolskem letu 2023/2024 obiskujejo čebelarske krožke na OŠ, SŠ in VDC. Tekmovanje je potekalo na treh težavnostnih oz. starostnih stopnjah, tekmovalci pa so glede na rezultat prejeli zlato, srebrno ali bronasto priznanje ter potrdilo o udeležbi. Tekmovalci so morali prikazati znanje o: biologiji in življenju čebel, čebelarskem orodju, opremljenosti in čebelarjevih opravilih, medovitih rastlinah, pomenu opravevanja, čebeljih pridelkih, zgodovini čebelarstva, čebeljih boleznih idr. Namen tekmovanja je primerjanje znanja med učenci na področju čebelarstva, vzgoja ljubezni do čebel, varovanja

okolja in spoznavanja medsebojne odvisnosti čebelarstva-človek, popularizacija, širjenje in poglobljanje znanja iz čebelarstva in življenja čebel, odkrivanje in spodbujanje nadarjenih za čebelarstvo ter izbira ekipe za udeležbo na mednarodnem tekmovanju mladih čebelarjev.

V Pivki smo mladim tekmovalcem pripravili prav poseben dan, poln raznolikih doživetij in spoznavanja naše kulture, zgodovine ter narave:

ogled Kmetije Slavec, ogled Hiše kulture v Pivki, Sprehod z lovcom ter raziskovanje DINAMIČNA PIVKA, ogled Centra Dina, Čistilne naprave ŽIVA, Ekomuzeja in Parka vojaške zgodovine, razstave Radio skozi čas, kegljanje, balinanje ter predstavitev vojaške opreme.

Čestitke vsem za sodelovanje, trud, vztrajnost in znanje.

Vir: ČZS, Občina Pivka, foto: Valter Leban

Starejši

Zavod Sopotniki obeležil deseto obletnico delovanja

11. aprila so v Zavodu Sopotniki obeležili »pomemben mejnik, deset let prispevanja k boljši mobilnosti in posledično k višji kakovosti življenja starejših«. Dogodek v Lipici je zaznamovala otvoritev razstave fotografskih portretov starejših z naslovom »Portreti spoštovanja« Višje strokovne šole ŠC Srečka Kosovele Sežana, ki je v središče postavila spoštovanje, dostojanstvo in lepoto starosti.

Kot so navedli v sporočilu po dogodku, je Zavod Sopotniki od začetka leta 2014 iz zanosne pobude ustanoviteljev zrasel v eno od pomembnih organizacij na področju podpore starejšim. O tem priča širitev storitve v 17 slovenskih občin, 53.396 opravljenih prevozov in več kot 5.660 rednih uporabnikov. Takšni rezultati so mogoči zaradi nesebičnega prispevka voznikov prostovoljcev, ki so »srce organizacije«. Do današnjega dne so opravili več kot 108.720 ur prostovoljnega dela, in se s svojo prijaznostjo in spoštljivostjo zapisali v srca starejših.

»Trajnost in vzdržnost modela delovanja Zavoda Sopotniki zagotavlja vključenost številnih deležnikov: od občin, strokovnih partnerjev iz Centrov za

socialno delo, lokalnih odborov rdečega križa ter drugih javnih zavodov, do privatnih družb in podjetij. Pri storitvi brezplačnih prevozov za starejše sodeluje s pogodbenimi partnerstvi prek 25 organizacij in več kot 120 donatorjev iz gospodarskega sektorja,« so poudarili.

Dogodka, ki je potekal pod častnim pokroviteljstvom **predsednice Republike Slovenije dr. Nataše Pirc Musar**, se je udeležilo večje število sodelavcev, partnerjev, predstavnikov lokalnih skupnosti in podpornikov Zavoda Sopotniki, kar odraža široko podporo njegovemu poslanstvu in prizadevanjem, so sporočili iz Zavoda Sopotniki.

AFC, foto: Zavod Sopotniki

Krpanova bralna značka

Društvo upokojencev Pivka ob Svetovnem dnevu knjige in avtorskih pravic zaključi sezono bralne značke. Krpanova bralna značka je namenjena vsem upokojencem v občini, po zaključku letošnje, sedme sezone po vrsti, lahko rečemo, da smo jo upokojenci vzeli za svojo. Zaključno prireditev smo priredili v kinodvorani Krpanovega doma.

Vodja kulturne sekcije in povezovalka programa **Slavka Glažar** je povedala, da je Krpanova bralna značka postala prepoznavna in dobro sprejeta med upokojenci, saj se vsako leto poveča število bralcev, ki oddajo izpolnjene zloženke. Predsednica društva upokojencev Pivka **Asta Smrdelj** je v pozdravnem nagovoru poudarila pomen pisane besede za napredek in razvoj človeške družbe. Posebej smo lahko veseli in ponosni, da lahko številna literarna dela prebiramo v svojem jeziku. Branje knjig ima za starejše poseben pomen, saj pripomore k ohranjanju umskih sposobnosti, zato ga moramo še posebej negovati.

Naše prireditve so vedno medgeneracijske, zato smo tokrat povabili v goste **Pike** in **Pikice**. Plesalke žanjejo uspehe na številnih tekmovanjih doma in v

tujini, tokrat so zaplesale domačim upokojencem. Njihova gibčnost in usklajenost sta izvalili veliko vzdihov občudovanja, glasen aplavz pa je bil zahvala in pohvala njihovem nastopu. Kulturni del nastopa je pripadel ženskemu pevskemu zboru **DU Pivka** in krožku **Beremo skupaj**. Prireditev smo zaključili s podelitvijo priznanj za uspešno zaključeno Krpanovo bralno značko. Vodja bralne značke **Jelka Čeligoj** je najprej nanizala nekaj statistike: letos je oddalo zloženke 30 bralcev. Vsi so morali prebrati najmanj pet knjig, tri iz bralnega seznama in dve po lastni želji. Največ bralcev je prebralo delo Toneta Partljiča *Veter z vzhoda*. Za uspeh bralne značke imajo neprecenljive zasluge tudi naši knjižničarji – vodja pivške knjižnice **Dartaniela Stegel** in v Potujoči knjižnici **Rok Ulaga** ter **Senija Posega**. Bralci so poleg pisnega priznanja prejeli še darilo – unikatna kvačkana bralna znamenja, ki so jih izdelale rokodelke v skupini Kvačkane nitke.

Zaključek ene sezone pomeni pripravo na novo. Zbiramo predloge za novo sezono branja, zato vabimo vse občane, ki radi berejo, da pomagajo sestaviti nov bralni seznam. Predloge lahko oddate na društvu upokojencev Pivka ali v knjižnici.

Jožica Knafelc, foto: Andrej Knafelc

Posvet o dolgotrajni oskrbi

18. aprila so na Centru za socialno delo Primorsko-Notranjska (CSD) v sodelovanju s predstavniki Ministrstva za solidarno prihodnost (MSP) organizirali posvet o dolgotrajni oskrbi na področju naše regije. Srečanja se je udeležilo večje število deležnikov, ki delujejo na področju

pomoči ter podpore starejšim. Poleg predstavnika CSD ter MSP so na posvetu sodelovali tudi predstavniki domov za starejše občane, Zavoda Pristan, predstavniki vseh šestih občin v regiji, predstavniki zdravstvenih domov ter druge nevladne organizacije.

»Na posvetu smo skupaj orisali dosednji način naše skupne skrbi za starejšo populacijo, predvsem pa smo povzeli storitve in programe, ki jih nudimo tej starostni skupini. Ugotovili smo številne prednosti, a tudi slabosti trenutnega sistema skrbi za starejše,« so po posvetu sporočili iz **CSD Primorsko-Notranjska**.

Kot so še zapisali, so se dotaknili tudi izzivov in pričakovanj, ki jih prinaša uporaba Zakona o dolgotrajni oskrbi, predvsem v letu 2025 in dalje. Na

nekatera vprašanja so prejeli odgovore, na druga pa jih pričakujejo čimprej, saj bodo lažje organizirali svoje delo, ki je usmerjeno v dobrobit naših občanov.

Podrobnejše informacije o tem, kaj prinaša dolgotrajna oskrba za uporabnika, pa lahko dobite na CSD Primorsko-Notranjska na telefonski številki 05/7001231 ali 05/7001226 ali e pošti gp-csd.primn@gov.si.

AFČ

Prvo vseslovensko srečanje bralnih krožkov

Na povabilo ge. **Bože Ojsteršek**, vodje Bralnega krožka Društva upokojencev Senovo, smo se člani bralnega krožka Kluba upokojencev v vzgoji in izobraževanju občin Postojna in Pivka udeležili prvega vseslovenskega srečanja bralnih krožkov in skupin, ki negujejo glasno, medgeneracijsko in sploh vsako branje z razumevanjem. Dobrodošlico nam je izrekel župan občine Krško, g. **Janez Kerin**. Po krajših predstavitvah in nagovorih smo prisluhnili; **Ladi Zei** - predstavnic glasnih bralk in **Tilki Jamnik** - glasnici medgeneracijskega branja. S svojim nastopom in pripovedjo, se nas je še posebno dotaknil pisatelj in dramatik **Tone Partljič**. Kot velik poznavalec življenja generala **Rudolfa Maistra** nam je na svojstven način predstavil svoji deli; Deklica in general ter Veter z vzhoda. Učenci O Š XIV. divizije Senovo so v duhu generala Rudolfa Maistra pripravili

kulturni nastop, vanj so bile vpletene vrednote, za katere se zavzemajo na njihovi osnovni šoli in na Senovem. Poslovili smo se z ugotovitvijo, da smo na prvem tovrstnem srečanju z različnimi argumenti dokazali, da je Slovenija država bralcev in bralk.

Edvarda Sajovic, foto: Vida Slavec

Rože, rožice

Ljudska univerza Postojna in Društvo upokojencev Pivka sodelujeta na številnih področjih. Upokojencem so priredili več delavnic na temo digitalizacije, kjer smo upokojenci spoznavali nove tehnologije. Pozimi smo izdelovali adventne venčke, april pa je čas sajenja in presajanja rastlin. Tokrat je bil naslov delavnice »Na splošno o sobnih rastlinah«, obakrat je delavnico vodila floristka **Melita Jurca**.

V zanimivem predavanju z obilo slikovnega gradiva je desetina upokojenk pazljivo poslušala, kako ravnamo s sobnimi rastlinami. Spoznale smo, da sta glavna problema sobnih rastlin svetloba in zalivanje, ti osnovni napaki vodita do številnih težav. Ob strokovni razlagi smo nanizale številne probleme, ki jih imamo s svojimi rožicami, in poskusile s strokovnjakinjo najti rešitve zanje. Gospa Melita nam je natrosila še obilo nasvetov za lepo in zdravo balkonsko cvetje, saj je pred nami pomlad in potrebujemo nove ideje in znanja.

Na koncu nam je prikazala še praktični del. Sestavila je pisan nasadek sobnih rastlin, zraven pa delila nasvete, kako naj se same lotimo podobnih podvigov. Živi šopek pisanih rožic bo (upajmo) uspeval in krasil okno v Večgeneracijskem centru.

Jožica Knafelc

Dejavnosti VGC Pivka- Kvačkane nitke

Skupina **Kvačkane nitke** tudi v letu 2024 ostaja aktivna in dobrodelna. Njene članice svoje znanje in čas vlagajo v izdelavo kvačkanih izdelkov, s katerimi razveseljujejo mnoge tako v lokalnem okolju kot širše. Kvačkarice so se pred petimi leti začele kaliti s pridružitvijo Projektu Hobotnica, ki je del mednarodnega projekta, kjer se kvačka terapevtske hobotnice za nedonošenčke. Projekt še vedno ostaja dejavnost skupine. V januarju so za potrebe najmlajših izdelale 28 hobotnic oziroma meduz ter 28 kapic za nedonošenčke.

V marcu je skupina obiskale **Vrtec Pivka**. Otroke so obdarile s 110 čudovitimi kvačkanimi igračkami. Da bi bilo medgeneracijsko druženje še prijetnejše, so se jim pridružili člani Literarnega krožka Beremo skupaj Društva upokojencev Pivka. Najmlajšim so prebrali nekaj pesmi. V zahvalo so jim otroci iz skupine Kamenčki zapeli pesem Pleši pleši črni kos, otroci iz skupine Račke pa so zaplesali ob pesmi Pridne peričice.

Kvačkane nitke s svojimi izdelki, namenjenimi starejšim, izmenično obdarujejo stanovalce domov starejših občanov v regiji, kjer svojo starost preživljajo

tudi občani občine Pivka. Tako so aprila obiskale DSO Ilirska Bistrica in stanovalcem prinesle v dar pletene stvaritve, ki jih dnevno potrebujejo: plede, odeje, šale, copate, rokavice, rokavčke pomagavčke za osebe z demenco..., skupaj 83 kosov. Strokovna vodja Nadja Vidmar nam je prijazno razkazala dom. Pri tem so članice skupine imele priložnost druženja in klepeta s stanovalci.

V okviru **Društva upokojencev Pivka** je tudi letos potekala Krpanova bralna značka. Na letošnji podelitvi so s svojim prispevkom sodelovale tudi Kvačkane nitke. Za vse dobitnike značke so skvačkale bralna znamenja. Z njimi tako nagrajujejo kot spodbujajo branje med starejšimi.

Kvačkanje je dejavnost, ki ne samo zapolni čas, temveč je tudi koristno za zdravje. S tem ko morata desna in leva roka delovati usklajeno, se povezujeta obe možganski polovici. Upočasni se srčni utrip in zniža krvni tlak. Združite prijetno s koristnim in se nam pridružite!

Kvačkane nitke

Varnost starejših v cestnem prometu

Sekcija za varnost starejših v cestnem prometu Društva upokojencev Pivka je 27. marca v predavalnici Krpanovega doma pripravila predavanje o varnosti starejših v cestnem prometu. Predavanje je izvedla predavateljica prometnih predpisov **Mira Kne** iz AMD Postojna in z njim je Društvo upokojencev Pivka zaključilo niz okroglih miz, ki so se izvajale v jesenskem in zimskem času in na katerih so udeleženci razpravljali o novostih v cestnoprometnih predpisih, o težavah v prometu, s katerimi se srečujemo v domačem okolju, in razjasnili nekatere zadrege, obnovili znanje in se seznanili z aktualnimi novostmi. Okrogle mize je odlično pripravil in vodil vodja sekcije za varnost starejših v cestnem prometu DU Pivka **Jože Smrdelj**. Na srečanjih smo ugotovili, da obstaja velika potreba po obnavljanju in

dopolnjevanju znanja s tega področja za širok krog starejših voznikov in drugih udeležencev v cestnem prometu. Za vse, ki ste se udeleževali teh srečanj in za vse ostale, ki vas tematika zanima in bi radi obnovili in dopolnili svoje znanje iz cestno-prometnih predpisov, bomo izobraževanja nadaljevali v jesenskem času. S predstavniki programa »SOŽITJE za večjo varnost v cestnem prometu« smo se dogovorili, da bodo za nas v mesecu novembru 2024 pripravili preventivni dogodek za seniorje in upokojence s štirimi temami, in sicer: osvežitev znanj pravil cestnega prometa, praktične izkušnje policije, temeljni postopki oživljanja in varna vožnja po avtocesti.

Asta Smrdelj

Dan za spremembe namenjen brezdomnim živalim v Zavetišču za živali Horjul

Vseslovenska prostovoljska akcija **Dan za spremembe 2024** je člane **Kluba upokojencev v vzgoji in izobraževanju občin Postojna in Pivka** spodbudila in povezala v dobrodelni akciji.

Tokratno akcijo smo namenili Zavetišču za živali Horjul. Člani Kluba smo v ta namen prispevali raznovrstni odsluženi, a še vedno uporaben tekstil, večje vreče za smeti, čistila, pa tudi kakšna hrana se je našla. Pred zavetiščem nas je prijazno pričakal g. Jurij.

Z nekaj besedami nam je predstavil problematiko zapuščenih živali, pomagal nam je tudi pri raztovarjanju. Ob slovesu je izrazil veliko hvaležnost

in pohvale naši akciji. Člani Kluba smo veseli, da smo z darovanjem, vsaj nekoliko pripomogli k izboljšanju kakovosti bivanja brezdomnih živali v Zavetišču Horjul.

Edvarda Sajovic

V skupini svojcev se izobražujemo

Skupina svojcev se v Pivki srečuje že dobro leto ter deluje po priročniku za kakovostno staranje – Zdrava zrela leta. Sodelovanje v skupini svojcev pri oskrbi starejših lahko prinese večje koristi, tako v smislu podpore, informacij, delitve bremena, kot tudi socialne interakcije.

Skupina deluje tudi kot vir informacij in izobraževanja, zato občasno povabimo strokovnjake iz različnih področij. V mesecu marcu smo gostili dve predstavnici CSD Postojna. Predstavili sta socialno varstvene storitve, ki so na voljo starejšim v občini. Bolj podrobno je bila predstavljena pomoč na domu ter predstavitev nove pravice, ki se je uveljavila z novim Zakonom o

PISARNA: Občina Pivka, Kolodvorska cesta 5,
Mala sejna soba, pritličje

URADNE URE: torek 10:00 – 12:00 in 13:00 – 15:00

TELEFON: 064-138-553

E-NASLOV: leja.zakelj@iat.si

dolgotrajni oskrbi – oskrbovalec družinskega člana. V mesecu aprilu je potekal pogovor o demenci z gospo **Jelko Verbič**, ki je dolgoletna sodelavka Spominčice. Pogovor je potekal o prepoznavanju prvih znakov demence, o tem, kje lahko svojci poiščejo pomoč ter izmenjava lastnih izkušenj prisotnih v skupini, ki imajo svoje z demenco.

Ohranjanje skupine svojcev je ključno za dolgoročno podporo in oskrbo starejših. Če tudi vi doma skrbite za svoje ostarele družinske člane, ste lepo vabljeni, da se skupini pridružite ali pa se udeležite katerega izmed izobraževanj.

Mateja Fatur

"POD LIPO"

pisarna za kakovostno staranje
in medgeneracijsko sožitje

9. kresovanje na Pivškem

30. aprila smo študentje iz **Kluba študentov** občin Postojna in Pivka organizirali že tradicionalno 9. kresovanje. Znova smo dokazali, da je to nepozaben dogodek, ki združuje vse generacije.

Večer smo začeli z otroškim programom, kjer so najmlajši uživali ob aktivnostih pivških gasilcev, postojnskih skavtov in plesne šole Artifex, obenem pa niso manjkale niti

poslikave obraza. Po krajšem uvodu banda Fair Play je temno nebo osvetlil prižig kresa. Nato pa smo se v ritmičnih ansambla Direkt ter Fair Play zabavali pozno v noč. Resnično lepo je opazovati, kako se dogodek iz leta v leto razvija, raste in izboljšuje.

Mia Žigman, KŠOPP

Poziv mladim

8. maja so se člani **komisije za mladinska vprašanja** sestali na 2. seji. Glavna tema je bil nabor idej za vključitev v **Strategijo za mlade v občini Pivka 2025-2030**, ki bo predvidoma sprejeta proti koncu leta na seji občinskega sveta. Strategija je dokument, v katerem so zbrani konkretni ukrepi za mlade s področja izobraževanja, stanovanjske politike, zaposlovanja, mobilnosti, prostega časa, ureditve družabnih prostorov za mlade. Mladim se na ta način omogoča aktivno udeležbo in vplivanje na odločitve, povezane z življenjem in delom mladih v občini. Strategija za mlade je dokument, ki bo vključeval konkretne ukrepe za mlade od 15 do 29 let.

Mlade pozivamo, da posredujejo svoje predloge na naslov: obcina@pivka.si.

Občina Pivka

Socialno varstvo

Uveljavljanje socialnovarstvenih pravic na Centru za socialno delo

Vsak od nas se lahko znajde v socialni stiski. Naloga države je, da v takšnih primerih priskoči na pomoč. V objavi predstavljamo, do katerih denarnih prejemkov, subvencij in znižanih plačil ste lahko upravičeni in kako lahko svoje pravice uveljavite, če imate prijavljeno stalno prebivališče in tudi dejansko živite v Sloveniji.

Denarna socialna pomoč

Denarna socialna pomoč je osnovni in najpomembnejši mehanizem socialne države, ki materialno ogroženim gospodinjstvom zagotavlja minimalni dohodek. Denarna socialna pomoč se dodeli dohodkovno in materialno

šibkim gospodinjstvom, in sicer v višini razlike med lastnim dohodkom in minimalnim dohodkom. Višina denarne socialne pomoči je odvisna od števila družinskih članov in njihovega statusa, premoženja in vseh dohodkov (npr. dohodek iz zaposlitve, študentskega dela, avtorskih pogodb, dohodki iz tujine...) zato ste do nje lahko upravičeni

tudi, če ste zaposleni in prejemate plačo. Minimalni dohodek za samsko osebo trenutno znaša 484,88 evra. Primere izračunov cenzusov za denarno socialno pomoč najdete na spletni strani MDDSZ ali na povezavi <https://www.gov.si/teme/denarna-socialna-pomoc>

Pravica do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje in pravica do plačila obveznega zdravstvenega prispevka

Materialno ogroženim osebam se obvezno zdravstveno zavarovanje zaradi dveh načinov financiranja zagotavlja s pravico do plačila obveznega zdravstvenega prispevka in s pravico do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje. Na centru za socialno delo lahko v sklopu vloge za denarno socialno pomoč ali ločeno zaprosite za pravici. Pripadata osebam, ki nimajo urejenega zavarovanja in izpolnjujejo pogoje za upravičenost do denarne socialne pomoči.

Varstveni dodatek

Varstveni dodatek je pravica, ki jo prejmejo osebe, ki so starejše (ženske od 63 let, moški od 65 let) ali trajno nezmožne za delo, ti pa so lahko tudi mlajši in njihov dohodek ne presega 712,77 evra. Podobno kot pri denarni socialni pomoči je lahko prag za upravičenost do varstvenega dodatka višji in je odvisen od števila in statusa družinskih članov, premoženja in vseh prihodkov (npr. pokojnine, dogovorjene preživnine s strani lastnih otrok do vlagateljev, dohodek iz zaposlitve, avtorskih pogodb, dohodki iz tujine...)

Primere izračunov cenzusov za varstveni dodatek najdete na spletni strani MDDSZ ali na povezavi <https://www.gov.si/teme/varstveni-dodatek/>

Do varstvenega dodatka niso upravičene osebe, ki so v celodnevem institucionalnem varstvu.

Subvencija najemnine

Pravica do subvencije najemnine je namenjena tistim, ki nimajo zadostnih sredstev za kritje stroškov najemnine ter izpolnjujejo dohodkovne in premoženjske pogoje. Do subvencije najemnine je lahko upravičen najemnik v neprofitnem stanovanju, namenskem najemnem stanovanju, bivalni enoti, tržnem najemnem in hišniškem stanovanju. V kolikor živite v tržnem stanovanju, lahko zaprosite za subvencijo najemnine, če na razpisu za najem neprofitnega stanovanja niste bili izbrani ali če v občini vašega stalnega prebivališča v zadnjem letu ni bilo objavljenega razpisa in imate najemno pogodbo.

Subvencija najemnine je ob izpolnjevanju dohodkovnega pogoja vaša pravica, zato o njej niste dolžni obveščati najemodajalca.

Več o subvenciji najemnine in meji dohodkov najdete na spletni strani MDDSZ ali na povezavi <https://www.gov.si/teme/subvencija-najemnine/>

Izredna denarna socialna pomoč

Izredna denarna socialna pomoč je posebna oblika denarne socialne pomoči, ki se lahko dodeli, če se ugotovi, da se je oseba ali družina znašla v položaju materialne ogroženosti iz razlogov, na katere niso mogli vplivati. Namenjena je

kritju izrednih stroškov, ki so vezani na preživljanje in jih z dohodkom in premoženjem ni mogoče pokriti.

Kaj so izredni stroški? Stroški, ki niso redni oziroma se ne pojavljajo vsak mesec za potrebe osnovnega preživljanja (elektrika, voda, smeti...). Izredni stroški so izdatki kot na primer nakup drv, kuriva, ogrevanje, popravilo bele tehnike, vodovodne napeljave...

Del postopka ugotavljanja materialne ogroženosti je tudi dokazovanje le-te z dokazili, s stroškovnikom, obiskom in ogledom na domu.

Izredna denarna socialna pomoč se zagotovi šele, ko se izčrpa vse možnosti za preživljanje z lastnimi močmi, tudi z morebitnim zmanjšanjem lastnega premoženja, in ko center za socialno delo ugotovi materialno ogroženost.

Izredna denarna socialna pomoč je namenska pomoč države, kar pomeni, da se jo nameni za točno določen namen. Po prejetju je potrebno sredstva porabiti v dodeljeni višini v roku 30 dni. Najkasneje v nadaljnjih 15-ih dneh je potrebno prinesiti dokazila o porabi. O tem so upravičenci tudi pisno obveščeni. Kadar katera od navedenih postavk ni izpolnjena, sledi krivdni razlog, kar pomeni, da vlagatelj nadaljnjih 14 mesecev ni upravičen do tovrstne pomoči.

Več o izredni denarni socialni pomoči najdete na spletni strani MDDSZ ali na povezavi <https://www.gov.si/teme/denarna-socialna-pomoc>

Pogrebina in posmrtnina

Vlogo vloži družinski član za pokojno osebo, pri katerem koli centru za socialno delo. Pravici do pogrebne in posmrtnine se lahko uveljavljata v roku enega leta po smrti svojca, upravičenost pa se ugotavlja na dan smrti svojca.

Pogrebina je posebna oblika izredne denarne socialne pomoči, ki se lahko dodeli kot pomoč pri kritju stroškov pogreba družinskemu članu umrlega, ki je poskrbel za pogreb v Republiki Sloveniji. Pogrebina se lahko dodeli v višini dvakratnika osnovnega zneska minimalnega dohodka, vendar ne več kot znašajo stroški pogreba.

Posmrtnina kot posebna oblika izredne denarne socialne pomoči po smrti družinskega člana se vam lahko dodeli, če ste bili na dan smrti umrlega upravičeni do socialno varstvenih pravic.

Z vlogo se obrnite na center za socialno delo, kjer imate prijavljeno stalno prebivališče. To lahko storite po pošti, osebno na naslovu Centra za socialno delo Primorsko-Notranjska v prostorih Enot Postojna, Novi trg 6, Postojna. Za morebitne informacije lahko pokličete na tel. št. 05 700 12 00. Občani občine Pivka pa lahko oddate vloge tudi na Občini Pivka v pritličju, v Mali sejni sobi, vsako sredo od 14.00 do 17.00, kjer se lahko posvetujete s strokovno delavko. Inocente Ingrid, Smagaj Nared Aneta, Rutar Mateja iz CSD Primorsko Notranjska

Dan odprtih vrat v Centru za krepitev zdravja Postojna

Pred svetovnim dnevom zdravja, ki ga vsako leto obeležujemo 7. aprila, so številne zdravstvene ustanove odprle svoja vrata, tudi **Center za krepitev zdravja Postojna**, ki se je z letošnjim letom preselil v nove prostore v 1. nadstropje Zdravstvenega doma Postojna. Center za krepitev zdravja zaposluje osem delavk: diplomirane medicinske sestre, kineziologinjo, fizioterapevko, dietetičarke in psihologinjo, v ekipi pa sodelujeta še dve diplomirani medicinski sestri, ki v osnovnih šolah in vrtcih izvajata pouk zdravstvene vzgoje. Udeleženci so 5. aprila imeli priložnost sodelovati v številnih brezplačnih aktivnostih, namenjenih izboljšanju zdravja. »Ljudem bi se radi približali, da bi se lažje vključevali v naše programe«, je povedala **vodja centra Larisa Hreščak Švigelj** in poudarila, da je osnovni namen tovrstnih dogodkov promocija zdravja ter vsebin centra, ki je z brezplačnimi vsebinami zelo dostopen tudi za prebivalce občine Pivka.

Med aktivnostmi, ki so bile na voljo obiskovalcem, so bile meritve gleženjskega indeksa, analiza telesne sestave ter testiranje telesne pripravljenosti. S temi preprostimi, a pomembnimi preiskavami so lahko obiskovalci pridobili vpogled v svoje zdravje in morebitne izzive,

s katerimi se soočajo. Poleg tega so obiskovalci imeli priložnost sodelovati v prikazu praktičnih postopkov oživljanja, predstavitvi vzgoje za ustno zdravje ter prikazu samopregledovanja dojke in mod. Znanje in veščine, pridobljene na teh področjih, so neprecenljive v vsakdanjem življenju in lahko rešujejo življenja. Na priložnostni delavnici so se obiskovalci lahko naučili različnih tehnik sproščanja, ki so ključne za obvladovanje stresa in izboljšanje splošnega počutja.

Alenka Furlan Čadež

Šport

Športnik leta 2023

15. marca so na prireditvi **Športnik leta 2023** v organizaciji Športne zveze Pivka podelili priznanja najboljšim športnikom v občini. Med gosti sta bila **Jože Valenčič**, nekdanji kolesar iz Male Pristave, ki je bil v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja eden najboljših kolesarjev na območju nekdanje države, leta 1972 je nastopil na Poletnih olimpijskih igrah v Münchnu, in **Robi Jenko**, vodja kolesarske sekcije pri Košarkarskem klubu Plama-Pur iz Ilirske Bistrice, v Kolesarskem klubu Meblo JOGI Pro-Concrete iz Nove Gorice pa dela kot športni direktor, kjer je od leta 2018 zadolžen za razvoj mladih kolesarjev, ki sta delila svoje športne izkušnje, ter skupaj z direktorico občinske uprave **Mihaelo Smrdel** in predsednikom Športne zveze **Matejem Lepejem** sodelovala pri podelitvah nagrad in priznanj.

Na prireditvi je dolgoletni športni delavec **Branko Fatur** prejel plaketo za svoje izjemno dolgoletno delo v športu.

Predsednik Športne zveze Pivka **Matej Lepej** je poudaril razvoj športne infrastrukture v Pivki, ki prispeva k ohranjanju športne tradicije. Posebej je izpostavil postavitve nove dvorane v Šmihelu, ureditev pokritega balinišča v Košani, posodobitev telovadnice in nogometnega igrišča ter načrte za ureditev športnega parka v Pivki. Omenil je tudi zavidljiv obisk športne dvorane Skala, uspehe lokalnih košarkašev, dvoranskih nogometašic ter rekreacijskih programov za starejše in otroke, ki jih izvajajo lokalni klubi. Na odru Krpanovega doma so se zvrstili številni talentirani športniki in športnice, s svojimi nastopi sta poseben čar celotnemu dogodku dodali plesna skupina Pike in ansambel Osnovne šole Pivka.

Prejemniki priznanj

Kolajna otroci do 15 let

- ŽIVA POSEGA, Društvo Islandski konji Drskovče
- EVA MEKINA, Društvo Islandski konji Drskovče
- MLADINSKA SKUPINA JUNIOR PIKE
- HANA GRUDEN HITI, Balinarski klub Orlek ORO MET Pivka
- SIMON BAJC, Balinarski klub Orlek ORO MET Pivka
- ŽAN ŠTUNF, Balinarski klub Orlek ORO MET Pivka
- ŽIGA ŠTUNF, Balinarski klub Orlek ORO MET Pivka
- ANDRAŽ KANTAR, Balinarski klub Orlek ORO MET Pivka

Mala plaketa športnikom kadetom in mladincem

- NATAŠA RADIČ, Kegljaški klub Pivka
- MAJA HREN, Kegljaški klub Pivka
- LEA PAŠIČ, Kegljaški klub Pivka
- AURORA PEKOŠAK, Kegljaški klub Pivka
- DENIS PAŠIČ, Kegljaški klub Pivka
- SOFIJA ENGELSBERGER, Društvo Islandski konji Drskovče
- TAJDA DOLGAN, Atletski klub Pivka
- TJAŽ DOLGAN, Atletski klub Pivka
- ŽIGA ŠTUNF, Balinarski klub Orlek ORO MET Pivka
- ANDRAŽ KANTAR, Balinarski klub Orlek ORO MET Pivka
- IVA GUŠTIN, Balinarski klub Pivka

Srednja plaketa veteranoma

- ROBERT PETROVČIČ, Atletski klub Pivka
- LJUBA FATUR, Kegljaški klub Pivka

Velika plaketa športnikom in ekipam – članski šport

- KATARINA FATUR, Društvo Islandski konji Drskovče
- MARUŠA TORNIČ MILHARČIČ, Društvo Islandski konji Drskovče
- DENIS DEKLEVA, ŠKD Baltazar Racing Pivka
- KLEMEN PODGORŠEK, Balinarski klub Orlek ORO MET Pivka
- MITJA KRAGELJ, Balinarski klub Orlek ORO MET

Pivka

- REBEKA PETROVIČ, Atletski klub Pivka
- TJAŽ DOLGAN, Atletski klub Pivka
- IVA GUŠTIN, Balinarski klub Pivka
- BARBARA SAMSA, Balinarski klub Pivka
- ČLANSKA PLESNA SKUPINA PIKE
- ŽENSKA FUTSAL EKIPA, Športno društvo Košana

Priznanja športnikom, ki tekmujejo izven občine:

Kolajna otroci do 15 let

- ZARJA ZORMAN, Lokostrelski klub MINS Postojna
- DAŠA ZORMAN, Lokostrelski klub MINS Postojna
- TEREZA KRIŽAJ, Strelsko društvo Postojna
- ANŽE ŠTAVAR, Strelsko društvo Postojna
- ROK KRAGELJ, Šahovski klub Postojna
- TAJDA STAVANJA, Twist Divas Nova Gorica
- NUŠA ROTAR, Twist Divas Nova Gorica
- BELMA KENDIČ, Twist Divas Nova Gorica

Mala plaketa - mladinci

- TJAŠA MANKUČ, Sovice
- NINA OBLAK, Sovice
- RENEE LENZI, Strelska družina Vremski Britof
- NIK JOVIČ, Košarkarski klub Perfekt Move Postojna
- VILIJEM PODRŽAJ, Košarkarski klub Perfekt Move Postojna

Srednja plaketa - člani

- TJAŽ DOLGAN, Triatlonski klub Ljubljana
- SANJA SMRDELJ, Športno društvo GAS KRAS Miren
- AMANDA ZALAR, Kegljaški klub Postojna
- MATEJ LEPEJ, Kegljaški klub Triglav Kranj
- MILAN BUBNIČ

Velika plaketa zaslužnemu športnemu delavcu

- BRANKO FATUR

Občina Pivka, foto: Simon Avsec

Zimska tekaška liga

V marcu se je končala **Zimska tekaška liga**. Skupno je v ligi tekmovalo 31 tekmovalcev, najboljšim pa so ob zaključku letošnjega tekaškega projekta, ki ga je obudil **Gregor Urh**, podelili priznanja. Med ženskimi tekmovalkami je izstopala **Marisa Leban**, ki je osvojila 1. mesto s 590 točkami, sledita ji **Eva Udovič** s 562 točkami na drugem mestu ter **Rebeka Petrovčič** s 510 točkami na tretjem mestu.

Pri moških je bil najboljši **Jernej Žnidaršič**, ki je s 650 točkami prepričljivo osvojil prvo mesto. Za njim sta se uvrstila **Matjaž Čuček** s 475 točkami na drugem mestu in **Matevž Perme** s 460 točkami na tretjem mestu.

AFC

Plaketa zaslužnemu športnemu delavcu

Branko Fatur je že od zgodnjih let aktivno sodeloval v športu in pustil pomemben pečat na športnih igriščih širom Pivke. Že kot učenec osnovne šole Prestranek je bil strasten športnik in tabornik, ki je svoje športne spretnosti preizkušal na številnih igriščih, od nogometnih in odbojcarskih do smučarskih skakalnic. Po prihodu od vojakov je postal igralec nogometne ekipe Pivka, kjer je igral skupaj s tremi kasnejšimi znanimi primorskimi novinarji – Venčeslavom Japljem, Borisom Maljevcem in Dragom Mislejem – Mefom.

Ob ustanovitvi **ŠD Košana** je leta 1976 prestopil k tamkajšnji nogometni ekipi in z njo odigral prvo prijateljsko in uradno tekmo. Po odhodu k postojnskimi nogometašem je nato igralsko pot pri 36 letih zaključil prav pri **NK Košana**. Za košansko odbojcarsko ekipo je v 80 letih igral vrsto let, ko je ta tekmovala tudi še v zamejstvu. Kasneje se je popolnoma posvetil dolžnosti delegata pri Nogometni zvezi Slovenije, bil edini iz tega področja in bil velikokrat na uradni dolžnosti na tekmah **Primorske lige** v Košani. Poleg tega je svojo strast do športa delil tudi z javnostjo kot poklicni športni novinar, s poročanjem za večino slovenskih tiskanih medijev ter Radio in TV Koper.

Ob delegatski upokojitvi pri 70 letih je od **Nogometne zveze Slovenije** kot eden redkih pri nas prejel njen spominski reprezentančni dres. Ves čas športne aktivnosti in kasneje kot poklicni športni novinar je bil dopisnik in poročevalec za večino slovenskih tiskanih medijev, največ za Primorske novice ter Radio in TV Koper. O

pivškem športnem dogajanju je redno poročal, naj si bo to nogomet, košarka, balinanje, kegljanje, smučanje, športno plezanje ali pa Petelinjski tek. Je edini član **Društva športnih novinarjev Slovenije** iz Primorsko notranjske regije in ima vsako leto pravico izbirati najboljše športnice, športnike in ekipe Slovenije. Že dolga leta sodeluje tudi na prireditvi Športnik Pivke in s poznanstvi privablja k nam znane športnike, kot je bil boksar Dejan Zavec, plavalec Peter Mankoč ter nazadnje tudi olimpijec Rudi Valenčič. Desetletja piše o športu in njeni zgodovini tudi v Pivški list, še naprej pa tudi v Primorske novice. Že dolgo in tudi še v tem trenutku je dejaven kot kronist in napovedovalec na domačih košarkarskih tekmah Pivke Perutninarstvo in ženskih tekmah dvoranskega nogometa Športnega društva Košana.

Iz obrazložitve Športne zveze Pivka,
foto: Simon Avsec

Dvoranski nogomet: sezona 2023/24 za športno zgodovino Pivke

Pred tedni se je zaključila tekmovalna sezona 2023/24 v ženskem dvoranskem nogometu oziroma v Futsal ligi, ki spada pod okrilje Nogometne zveze Slovenije. Sezona, bolje rečeno leto 2024, bo z zlatimi črkami zapisana v zgodovino Športnega društva Košana in tudi v športa v občini Pivka. Košanska ekipa je v tem letu prejela kar štiri prestižna priznanja, tudi dva velika pokala, kar bo sedaj na ogled in bo večno krasilo klubske prostore v nekdanji osnovni šoli v Košani.

Najprej je košanska ženska ekipa futsala prejela priznanje, ki ga primorski športni mediji na vsakoletni prireditvi Naš športnik podelijo šestim najboljšim športnim ekipam v letu 2023, nato je prišlo priznanje Športne zveze Pivka, prav tako za uspehe v minulem letu. Sledil je še večji uspeh, osvojitve pokalnega prvaka Slovenije v futsalu in zadnja lovorika, naslov podprvakinj v državnem prvenstvu v sezoni 2023/24.

Košanke so redni del prvenstva končale na drugem mestu, v polfinalu odpravile FK Lukovica, nato pa v treh tekmah (5 : 8, 0 : 3 in 2 : 7) izgubile proti Celjankam,

štirikratnim zaporednim prvakinjam. Škoda, da je prav v končnici oziroma v razigravanju za naslov prišlo do spora med domačo igralko Sanelo Balić in trenerjem Mihom Osojnikom. Reprezentančna vratarka je bila v »outu« že na domači tekmi, v Celju ni stopila v vrata in velik uspeh, ki so ga potihoma vsi v klubu pričakovali, je splaval po vodi. Kako sedaj naprej, s kakšno ekipo bo v sezoni 2024/25 nastopala ŠD Košana, je vprašanje za upravo kluba, saj se po zadnjih vesteh trener Miha Osojnik poslavlja in išče novih izzivov pri znani moški futsal ekipi.

Brane Fatur, foto: Simon Avsec

Ekipe nogometašev U13 na mednarodnem nogometnem turnirju v Umagu

Ekipe mladih nadobudnih nogometašev U13 iz Športnega društva Košana je pod vodstvom trenerja Mateja Zadnika in njegovega pomočnika Aljaža Papeža sodelovala na mednarodnem nogometnem turnirju Umag Trophy 2024.

Turnir se je pričel 7. marca z veliko otvoritveno slovesnostjo na stadionu ATP, kjer so organizatorji predstavili vseh 64 sodelujočih ekip in na koncu poskrbeli še za čudovit ognjemet. Letos je nadobudne mlade nogometaše na tekmah spodbujal tudi ambasador dobre volje in poštene igre «Flamy»- maskota turnirja.

Fantje so se najprej pomerili z ekipami Udinese calcio, NK Triglav Kranj, NK Radomlje ter ŠD Slatina Sparta. Naslednji dan pa so v deževnem vremenu in razmeroma

težkih pogojih odigrali še tekme proti NK Slivnica, HNK Kobre Samobor ter TWL Elektra. Za zaključek turnirja jih je čakala še ekipa NK Impol Slovenska Bistrica.

Ob napotkih trenerja in njegovega pomočnika ter glasni podpori navijaške ekipe staršev, so se fantje vse dni dobro borili in pokazali borbeno igro ter veliko nogometnega znanja. Ponosno so stopili na zelenico in suvereno ter z veliko vnemo odigrali tekme. A čeprav iz igre niso vedno stopili kot zmagovalci, pa so prikazali pravi borbeni timski duh in lahko rečemo le: »V slogi je moč.« Ekipe pa skupaj s trenerjem naprej, novim nogometnim izzivom naproti.

ŠD Košana

Vid v družbi Ronalda

26. marca je nogometna reprezentanca Slovenije v prepolnih Stožicah z 2 : 0 premagala Portugalsko z virtuozom Ronaldom na čelu. Med obiskovalci na prijateljski tekmi je bil tudi 12 letni Pivčan Vid Šabec, igralec mlade selekcije v ekipi Košana - Bistrica. Strastni nogometni navdušenec, ki sicer navija za Barcelono, je imel na tekmi še posebno nalogo – bil je v vlogi enega od 22 spremljevalčkov, ki so na nogometno igrišče pospremili igralce. Vid je najbrž eden redkih Pivčanov, ki se lahko pohvali, da je videl in bil v družbi tako znanega igralca, kot je Ronaldo. Na igrišče je pospremil Brazilca Otavia, ki

sedaj nastopa za saudijski klub in portugalsko selekcijo. Pred začetkom tekme so imeli vsi nadobudneži priložnost spoznati igralce obeh reprezentanc, kar je bilo za mlade nogometne navdušence neprecenljivo doživetje, ki ga ne bodo nikoli pozabili. Naj omenimo, da Vid Šabec obiskuje OŠ Pivka, da je kapetan svoje ekipe, ki jo trenira Matej Zadnik. Poleg tekem ob vikendih v prvenstvu U – 13 B v MNZ Koper vadi še dvakrat do trikrat na teden na stadionu v Košani.

Brane Fatur, foto: Damjan Končar, NZS

Pokal Pivka 2024 osvojil Postojnčan Žiga Požar

Na kegljišču KK Pivka v Krpanovem domu se je konec aprila zaključil tradicionalni mednarodni kegljaški turnir - Pokal Pivka 2024, kjer je nastopilo več kot 300 kegljačev in kegljavk. Istočasno sta podobna turnirja potekala tudi na kegljiščih v Postojni in Cerknici. Najboljši kegljači in kegljavke iz vseh treh turnirjev so si zagotovili nastop na 3. skupnem mednarodnem turnirju Notranjska Open 24, ki se je končal 27. aprila na kegljišču v Cerknici. Prvega so z veliko uspeha izpeljali v Pivki, drugega v Postojni.

Na kegljišču v Pivki so nastopali od najmlajših kegljačev do veteranov, tudi obe članski, mladinski in najmlajši slovenski kegljaški reprezentanci ter številni znani igralci in igralkе, tudi iz tujine. Pivški turnir je dobil Žiga Požar (KK Proteus Postojna), ki je podrl 641 kegljev, drugi je bil domačin Matej Lepej (KK Triglav Kranj) 638, tretji Uroš Stoklas (KK Radlje) 631,... 10. Denis Pašić 622, 16. Franko Leskovec 614, 19. Darko Bizjak 608 (vsi KK Pivka). Pri ženskah je slavila Marija Ahačič Premrl (KK Ljubelj Tržič) 607 kegljev, druga je bila Brigitte Strelec (KK Ljubljana) 605, tretja pa Sara Rovtar (KK Ljubelj) 600. Najboljša domačinka Tina Kresevič je pristala na nevhvaležnem četrtem mestu, 597 podrtih kegljev,... 11. Metka Škoberne 578, 15. Nataša Radić 574 (obe KK Pivka). Na postojnskem turnirju je zmagal Pivčan Matej Lepej 673,... 7. Darko Bizjak 649,

32. Denis Pašić 605 (oba KK Pivka), pri kegljavkah je slavila domačinka Maša Miklavec (KK Proteus) 625,... 8. Nataša Radić 598, 9. Maja Hren 597 (obe KK Pivka). Na cerkniškem turnirju je bil najboljši Uroš Stoklas 676, kar je bil najboljši rezultat na vseh treh turnirjih, drugi je bil Matej Lepej 675, edini, ki je vselej pristal na zmagovitih stopničkih, 11. Denis Pašić 641. Prvo mesto je pri kegljavkah osvojila Eva Sajko (rep. SLO) 672 (najboljši ženski rezultat), 2. Nataša Radić 662,... 18. Maja Hren 580.

Na zaključnem turnirju v Cerknici je nepričakovano zmagal Simon Lapajne (KK Gorica), ki je v finalnem obračunu na izpadanje ugnal Postojnčana Žigo Požarja. Med 16 igralci so bili tudi trije iz KK Pivka – Denis Pašić, Darko Bizjak in Vojko Lapanja ter Matej Lepej, ki pa igra za Kranjčane. Pri kegljavkah je slavila Marija Ahačič Premrl, druga je bila Postojnčanka Maša Miklavec, med najboljšo osmerico sta igrali tudi Pivčanki Tina Kresevič in Nataša Radić. Najboljši so prejeli lepe denarne nagrade, istočasno pa so bili podeljeni tudi pokali in medalje z vseh treh tradicionalnih turnirjev.

Brane Fatur

Oglasi-volitve v Evropski parlament

**EU,
POŽENI!**

EU potrebuje nov zagon!

- Gospodarsko močna in varna Evropa.
- Dovolj je zelenega aktivizma:
potrebujemo pameten zeleni prehod!
- Evropa mora zavarovati svoje meje in se odločno postaviti za ohranitev našega načina življenja.

**Vabimo vas, da 9. junija
glasujemo za listo NSi**
in skupaj vrnemo EU na pravo pot!

N.Si

Narodnik NSi

Želim delati Blizu ljudem.
Blizu meni.

Dan odprtih vrat za kandidate za zaposlitev

**Vljudno vabljeni zdravstveni delavci, študenti in dijaki
zdravstvenih smeri**

Kdaj? 24.5.2024 od 10:00 - 12:00 ure
Kje? SeneCura Pivka, Postojnska cesta 18B, 6257 Pivka

Sledite nam:

*Kam naj zre oko mi solzno,
ko pred grobom nem stojim!
Blagor umrlim v Gospodu,
v siju večne luči so!
Srečo, mir so našli v Bogu,
novo pesem pojejo!
g. Vid Premrl*

V slovo in zahvalo

RAFAEL MEVLJA (1942-2024)

Na kulturni praznik, 8. februarja, v Krpanovem domu, se je nepričakovano preselil v večnost moj dragi mož. Zahvaljujem se vsem, ki so se kakorkoli trudili pri njegovem oživljanju, posebno pa velika zahvala gospodu župniku Marjanu Škvarču, ki mi je do konca stal ob strani, in molilni skupini za molitev in moralno podporo, Ženskemu pevskemu zboru DU Pivka pod vodstvom Marcela Štefančiča, Komus d.o.o, pevcem iz Košane, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za tolažbo in udeležbo v velikem številu na zadnji poti, darovalcem za zadnji ofer-za domačo cerkev. Vsem in vsakemu iz srca hvala!

Žena Ernesta, sinova Bojan in Matej z družinama

**ODPIRAJ VSA VRATA
Z ENIM KLJUČEM!**

📍 Selce 17, 6257 Pivka

☎ Jan, +386 40 989 306

www.VSEZAVRATA.si

V kolikor imate zanimivo podjetniško idejo, vam na RRA Zeleni kras ponujamo kakovostno podjetniško svetovanje. Strokovni sodelavci vas vodimo skozi celoten proces od idejnih zametkov do uresničitve vaše poslovne ideje:

- kako oblikovati uresničljivo poslovno idejo,
- kako jo realizirati,
- kako se ustrezno registrirati za izvajanje dejavnosti,
- pomagamo vam najti vire financiranja (povratna in nepovratna sredstva).

Osnovna podjetniška svetovanja so brezplačna za vse prebivalce Primorsko-notranjske regije, v sodelovanju z Občinami Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina in Pivka pa izvajamo tudi **nadaljnja brezplačna podjetniška svetovanja** ter nudimo **pripravo poslovnih načrtov in/ali vlog na javne razpise** na različnih področjih po subvencionirani ceni **do 70 % cene**.

Za podjetniško svetovanje je obvezna predhodna uskladitev termina, na naslednjih kontaktih:

• Tadeja Pecman Penko,
tadeja@rra-zk.si, 05 721 22 32

• Živa Ložar, ziva@rra-zk.si, 05 721 22 40

ŠPORTNA ZVEZA PIVKA
Kolodvorska 5, 6257 Pivka

POČITNIŠKI PROGRAM – ŠPORTNE POČITNICE 2024

Tudi letos bomo v Pivki izvedli počitniški program .

Vrednost programa je 3500,00 EUR.

Klubi in društva, ki želijo sodelovati pri organizaciji športnih aktivnosti v času letnih počitnic, naj **do 20.06.2024** sporočijo naslednje podatke:

- ime počitniškega programa in športno panogo
- komu je program namenjen
- kraje, datume in ure izvajanja programa
- ime in telefonsko št. odgovorne osebe
- višino morebitne soudeležbe otrok pri plačilu programa
- druge važne podatke (športno opremo otrok, malico, napitke, idr.)

Potrudimo se, da bomo našim otrokom ponudili aktivne, zdrave in vesele poletne počitnice .

Športni pozdrav !

predsednik ŠZ Pivka
Matej Lepej

FINANČNI URAD SVETUJE

Odmere dohodnine od dohodkov iz kapitala in dohodkov iz oddajanja premoženja v najem že na poti

Davčni zavezanci, ki so za leto 2023 napovedali dohodke iz oddajanja premoženja v najem, obresti, obresti na denarne depozite, dosežene pri bankah in hranilnicah, ustanovljenih v Sloveniji in EU, dividende ter dohodke od odsvojitve vrednostnih papirjev, deležev v gospodarskih družbah, zadrugah in drugih oblikah organiziranja ter investicijske kupone, te dni že prejemajo odmerne odločbe.

V prvo tranšo je vključenih približno 80 odstotkov odmer na podlagi vloženih napovedi za vse prej navedene dohodke. Zavezanci, ki so vključeni v sistem eVročanja, bodo odmerne odločbe prejeli v sistem eDavki, ostali pa v papirnati obliki po pošti v svoje nabiralnike.

Za ostale vlozene napovedi postopki odmere še niso zaključeni, kar pomeni, da bodo davčni zavezanci odmerne odločbe prejeli z naslednjimi tranšami. Prva naslednja tranša je predvidena v sredini junija.

Rok za pritožbo je 15 dni od vročitve odločbe. Pritožba se lahko vloži pisno ali ustno na zapisnik pri Finančnem uradu, ki je odločbo izdal.

Ob tem dodajamo, da je bil s 1. januarjem 2024 na Finančnem uradu Ljubljana vzpostavljen **Kompetenčni center za odmero dohodnine od dobička, doseženega z odsvojitvijo vrednostnih papirjev, deležev v gospodarskih družbah, zadrugah in drugih oblikah organiziranja ter investicijskih kuponov**. Zato je za vse zavezance odmerne odločbe za vse prej navedene dohodke izdal samo Finančni urad Ljubljana. Vlaganje pritožb je možno kot do sedaj, in sicer elektronsko prek eDavkov, po pošti ali osebno na finančnem uradu. Z namenom večje optimizacije in pohitritve postopkov vas prosimo, da s Finančno upravo poslužete elektronsko prek portala eDavki ali mobilne aplikacije eDavki. V primeru, da se kljub temu odločite za vložitev pritožbe po pošti, vas prosimo, da zaradi hitrejši obravnave pritožbo vložite na Finančni urad Ljubljana, Davčna ulica 1, Ljubljana.

V JUNIJU NAPOVEDUJEMO

PODJETNIŠKI FESTIVAL ZA MLADE
sreda, 5. junij, ob 11. uri

Titov trg v Postojni

**ZAKLJUČNI DOGODEK PODJETNIŠKEGA
PROGRAMA BIZNIS IN PIP**
sreda, 5. junij, ob 18. uri

Podjetniški inkubator Perspektiva

**ŽENSKES Z VIZIJO 4.0
(mreženjski dogodek)**
sreda, 12. junij, ob 16.30 uri

Podjetniški inkubator Perspektiva

PODJETNIŠKO SVETOVANJE V CERKNICI
vsak torek, od 13. do 16. ure

Prostor za podjetniško sodelovanje v Cerknici

Na dogodke se je potrebno prijaviti
www.inkubator-perspektiva.si

SPOMLADANSKI POHOD PO KROŽNI POTI VOJAŠKE ZGODOVINE

26. maj 2024

PRIČETEK: med 8.00 in 9.00 iz Parka vojaške zgodovine

TRAJANJE POHODA: **4-5 h**
DOLŽINA KROŽNE POTE: **14,5 km**
PRIJAVNINA: **5 EUR**
Več na www.parkvojaskezgodovine.si

V PRIMERU SLABEGA VREMENA POHOD ODPADE.

Kultni SUV

TUCSON SUV²
Nova KONA Mali véliki SUV

HYUNDAI

Povprečna poraba goriva: 5,445–7,816 l/100 km, emisije CO₂: 123,4–177,68 g/km.

Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2.5} ter dušikovih oksidov.

Slike so simbolične. Akcija velja do razprodaje zalog. Več informacij vezanih na akcijsko ponudbo je na voljo pri pooblaščenih prodajalcih vozil Hyundai. Pogoj garancije in podatki o specifični porabi goriva in emisijah CO₂ so na voljo na www.hyundai.si.

POOBLAŠČENI PRODAJALEC IN SERVISER VOZIL HYUNDAI

www.avtoplus-tps.si

Avtoplus TPS d.o.o., PE SEŽANA
Partizanska c. 75d, 6210 Sežana
sezana-servis@avtoplus-tps.si,
sezana-prodaja@avtoplus-tps.si

AVTOPLUS TPS

prodaja **0820/55416**
prodaja GSM **031/717 243**

servis **0820/55415**
servis GSM **031/374 866**

SPLOŠNI SERVIS | AVTOOPTIKA | VULKANIZERSTVO | AVTOPRALNICA | PRODAJA E-KOLES

Geodetske storitve

- Parcelacija
- Ureditev meje
- Izravnava meje
- Inženirska geodezija
- Določitev hišne številke
- Označitev meje v naravi
- Izdelava geodetskega načrta
- Zakoličba stavbe in drugih objektov
- Izdelava elaborata lokacijske izboljšave
- Izdelava elaborata za spremembo podatkov katastra stavb
- Pomoč pri prodaji in nakupu nepremičnin [izpeljava celotnega posla]
- Izdelava elaborata za vpis stavbe in delov stavbe v kataster stavb
- Določitev zemljišča pod stavbo in izdelava elaborata za evidentiranje stavbe

📍 Knežak 3, 6253 Knežak ☎️ +386 (0)31 733 290 / +386 (0)31 344 738 ✉️ info@merkantil-geo.si 🌐 www.merkantil-geo.si

BONUS
Prislunite življenju

“ **VZAMEMO SI ČAS ZA VAS**
*in prisluhnemo vaši zgodbi,
vašim željam in potrebam* ”

Beltone –
sinonim
kakovosti
in 80-letne
tradicije.

Konec
piskanju in
šumenju v
ušesu!

Vključen
brezplačen
test sluha.

*Tudi brezplačno,
na napotnico
ZZZS.*

Vaš sluh **brezplačno testiramo** s
kakovostnimi aparaturami

V ceno slušnega aparata
je vključen tudi **3-mesečni
brezplačen test aparata na domu**
(popolnoma neobvezujoč!)

Slušni aparat **namestimo in
prilagodimo** glede na vaše
potrebe

Skupaj z vami najdemo **najboljšo
rešitev** za vaše slušne izzive

Podrobno in jasno vam
razložimo možnosti

☎️ **T: 05 393 6775**

☎️ **M: 031 601 581**

📍 **PE POSTOJNA**
Center Vitalis,
Prešernova 1 Postojna

📍 **PE NOVA GORICA**
Erjavčeva 30
Nova Gorica

**Najbolj prijazni
slušni akustiki
na trgu**

POMEŽIK SONCU®

ZA POČITNIŠKA
LETOVANJA

Pošlji SMS na 1919
s ključno besedo

POMEZIK10

in tako prispevaj 10€.

*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije®*

PRAZNUJ

ROJSTNI DAN

V MUZEJU!

Notranjski muzej Postojna

Kolodvorska cesta 3
6230 Postojna
Kontakt: +386 5 721 10 90 / info@notranjski-muzej.si
Odpiralni čas: torek - nedelja 10.00 - 17.00

Občani Pivke imajo vsako prvo nedeljo v mesecu prost
vstop v muzej.

ICOM International Council of Museums

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

notranjski muzej

Rock OFF

18.00

Vodstvo po razstavi ROCK
POSTOJNA

18.00

Delavnica za otroke

19.00

Koncert skupine Venera

18.00 - 21.00

Sejem rabljenih plošč

18. MAJ

MEDNARODNI MUZEJSKI DAN 2024
MUZEJI ZA IZOBRAŽEVANJE IN RAZISKOVANJE

#IMD2024 #internationalMuseumDay #Museums4Research #Museums4Education

MAJ

10. - 31. maj

Suzana Brborović, Kolektivna iluzija, slike (osebna razstava)

- 🕒 Društvo Hiša kulture v Pivki
- 🏠 Hiša kulture

Petek, 24. maj

Kulturni večer »Pod lipo«

- gostja Nataša Konc Lorenzutti – pogovor z avtorico knjige Senca brez človeka
- Sodelujejo: Slovenska matica Ljubljana, gostja Nataša Konc Lorenzutti, VS Studenec, KD Lipa Pivka
- 🕒 19.00
- 🕒 Društvo Lipa Pivka
- 🏠 Krpanov dom

Sobota, 25. maj

Otroška ustvarjalna delavnica ob razstavi Suzane Brborović

- 🕒 10.00
- 🕒 Društvo Hiša kulture v Pivki
- 🏠 Hiša kulture

Garfield

- The Garfield Movie, 2024, ZDA
- Režija: Mark Dindal
- Sinhronizirano v slovenščino
- 🕒 17.00
- 🕒 Kino Pivka
- 🏠 Krpanov dom Pivka

Državljska vojna

- Civil War, 2024, ZDA
- Režija: Alex Garland
- 🕒 20.00
- 🕒 Kino Pivka
- 🏠 Krpanov dom Pivka

Sreda, 29. maj

Delavnica »Uspešna prodaja že ob prvem stiku«

- Potrebna je predhodna prijava
- 🕒 16.30
- 🕒 Mrežni podjetniški inkubator Perspektiva
- 🏠 Podjetniški inkubator Neverke

Četrtek, 30. maj

Pošast

- Kaibatsu, 2023, Japonska
- Režija: Hirokazu Koreeda
- 🕒 20.00
- 🕒 Kino Pivka
- 🏠 Krpanov dom Pivka

JUNIJ

Sobota, 1. junij

37. Petelinjski tek

- 🕒 14.00 mladina
- 🕒 17.00 odrasli
- 🕒 Vaško društvo Petelinje
- 🏠 Petelinje

JUNIJ

Sobota, 1. junij

37. Petelinjski tek

- 🕒 14.00 mladina
- 🕒 17.00 odrasli
- 🕒 Vaško društvo Petelinje
- 🏠 Petelinje

Cikel kulturnih prireditev Za vas: Juršče

- 🕒 20.00
- 🕒 JSKD OI Postojna
- 🏠 Kulturni dom Juršče

Nedelja, 2. junij

Cikel kulturnih prireditev Za vas: Košana

- 🕒 18.00
- 🕒 JSKD OI Postojna
- 🏠 Kulturni dom Košana

Četrtek, 6. junij

Hospickafe – predstavitev knjige

- »Nisem več kralj«
- Sodelujeta Slovensko društvo Hospic in KD Lipa Pivka
- 🕒 17.00
- 🕒 Društvo Lipa Pivka
- 🏠 Knjižnica Makse Samsa v Ilirski Bistrici

Petek, 7. junij

Odprtje razstave: Pesmi v grafiki / Maksa Samsa

- Skupinska razstava grafik s sodelujočimi:
- Erik Mavrič, Neža Perovšek, Adrijan Praznik, Iva Tratnik
- 7.-28. junij
- 🕒 19.00
- 🕒 Društvo Hiša kulture v Pivki
- 🏠 Hiša kulture

Sobota, 8. junij

Prva državna balinarska liga za članice

- PIVKA ORO MET : POSTOJNA
- 🕒 10.00
- 🕒 Balinarski klub Orlek ORO MET
- 🏠 Balinarska dvorana Rešta v Pivki

Torek, 11. junij

Vodkov dan

- 🕒 8.30
- 🕒 Kovod Postojna
- 🏠 Trg pred Krpanovim domom

Sobota, 15. junij

Prva državna balinarska liga za članice

- PIVKA ORO MET : KRIM LJUBLJANA
- 🕒 10.00
- 🕒 Balinarski klub Orlek ORO MET
- 🏠 Balinarska dvorana Rešta v Pivki

NAPOVEDNIK

DOGODKOV V OBČINI PIVKA

Poletna muzejska noč

- Podrobnejši program bo na voljo na spletni strani organizatorja (visitpivka.si)
- 🕒 18.00-24.00
- 🕒 Zavod za turizem Pivka
- 🏠 Center DINA (Krpanov dom), Ekomuzej Pivških presihajočih jezer (Slovenska vas 10)

Petek, 21. junij-nedelja, 23. junij

Summer Winner Postojna 2024

- Dogodek z državno, dvema mednarodnima in tremi specialnimi razstavami pasemskih psov ter lure coursing
- 🕒 Klub 5, Slovenski klub za špice in pratispske pse
- 🏠 Letališče Postojna

Torek, 25. junij

Doživite Pivko na dan državnosti

- Podrobnejši program bo na voljo na spletni strani organizatorja (visitpivka.si)
- 🕒 Zavod za turizem Pivka
- 🕒 Ekomuzej Pivških presihajočih jezer
- 🏠 (Slovenska vas 10)

Pohod in maša za domovino ob dnevu državnosti

- Sodelujejo: KD Lipa Pivka, Ženski cerkveni pevski zbor Šmihel, recitatorji, godbeniki
- 🕒 12.00
- 🕒 Društvo Lipa Pivka
- 🏠 Šilentabor

Sobota, 29. junij

Mednarodni klubski balinarski turnir »Ivan Črnetič«

- 🕒 9.00
- 🕒 Balinarski klub Orlek ORO MET
- 🏠 Balinarska dvorana Rešta v Pivki

JULIJ

Medgeneracijske počitniške

- aktivnosti – vsak torek, sredo in petek med 9.00 in 12.00. Programe bomo objavljali sproti. Zaželeno so prijave na info@visitpivka.si.

Nedelja, 14. julij

Shod na Suhorju

- 🕒 Vaško društvo Suhorje
- 🏠 Suhorje

Ponedeljek, 15. julij

Ponedeljek po shodu

- 🕒 Vaško društvo Suhorje
- 🏠 Suhorje